R.P. MICHAELIS
ELIZALDE

SOCIET. IESV

IN COLLEGIO S. AMBROSIJ

EIVSDEM SOCIETATIS

THEOLOGIAE PRI-

MARIJ

TRACTATVS THEOLOGIC.

DE

FIDE

DIVINA

Vallis Oleti circa Annum

1655

M-550

Prologus

De Fide Divinâ commendandâ, quæ virtutum Theologicarum ductrix est, ac substantia sperandarum rerum, quâ directrice tuti deambulamus mortali vitæ hoc in nubilo, quâ humanum longè transgressi modum, quâ priscam prætergressi Stoicorum sapientiam, et ætheris culmina pervadimus, nil quam pauca dicere consultius habui. Difficultatibus porrò illa exundat ingentibus, quibus superandis hanc qualem qualem locabo operam. Utinam eo, quem in votis habeo, et virium, et mei profectum, quâque par est in Dei gloriam intentione mentis, ac rectitudine: miseranda quippe sors nostra foret, si palleis colligendis intenti adeo meriti uberem præterlaberemur messem.

Quam ob rem una veritas curæ erit, eâ spretâ aliquorum sive nova inveniendi, sive sibi plaudendi tam anxiâ, quam puerili libidine: nec nova, nec antiqua quæram, sed vera; quæ tamen antiquitate haud parum placeant. Etenim antiquitatem doctrinæ penitus habendam, veritatis quæ illam, si nondum falsitatis victa est, aliquale argumentum esse, nemo satius addubitet. Veritatis quippe multorum cum examen sustinuerint, aliud vix mali habere poterint, quamquam exploratum credi è; novi autem nata, ac nescius fortius qui non timeat aliquis post dies, ubi subtiliorum mentium aleam subierint, monstra facta visum esse; cum nova istorum florum sæpe esse soleant tantum placentia, quamdiu recentia. Uni itaque antiquitati adhærescere, eam quæ sic vincere cum ut unum quæ sit verum, â nobis accurate vitandum est.

Sed [illegible]

[illegible]

nullam, cuique nullus sit in rebus probandi locus. Theologiam tradimus non historiam, non quod D. Thõas, vel alius, sed quâ ratione dixerit exploramus; malem tn̄ D. Thõe, aut Suarez, quos in 1.ᵒ colo, quàm aliorum non rationem, sed bonam rationem invenisse, ac ipsa illorum authoritas pars aliqua, nec exigua, erit, sive probandæ, sive non ita facile damnandæ rōnis.

Methodi autem, quæ pars maxima ē Sapientiæ, et quam vulgo credidit veteri difficilior, quam debeo curam pollicear. Ea verò religiosi viri ē aptior, ac sapientior, quam successor Angelicus tl. adumbrarat, quam Suarez, nr̃æ q̃ Scholæ maximi quique post secuti sunt. Et illa præterea oībus ut tritior, ita nitior, et quæ vel inde maximum afferat operæpretij, cum rerum sciendarum loca qui scivierit, dimidij pene facti hēat. Hac demum lege illud multorum vitium cavebimus, qui liberam sibi ubique oīa disputandi adtumentes licentiam, glorianti quam maximè, si non natu novis tamen in locis posuerint.

Illi porrò aliquorum mori ut sedseri bam [illegible] etiam aliorum, objiciendo scilicet, ac replicando minus [illegible] [illegible] unoquoque argumento [illegible], et pugnis [illegible] in [illegible] quod cum nobis [illegible] esset, et [illegible] vobis etiam [illegible] [illegible] [illegible] multum in 1.ᵒ [illegible] [illegible] [illegible] esset [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] Schola nr̃a non [illegible] sed quæ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], atque aliquid etiam [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] aliud præterea [illegible] hēt quod hac rāe [illegible] [illegible] [illegible] et in [illegible] [illegible] [illegible] quæ quoque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] memoriæ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ra sint, dignax sit, ut decet, cōa futura ingentium, ac subtiliu-um mentium. Accedit, Sapientibus non alium fuisse scribendi modum.

Opus autem, ut distinctius memoriae tradatur in Libros divido. Primum de obiecto Fidei. Secundum de Conditionibus obiectibus Fidei. Tertium de actu Fidei. Quartum de habitu Fidei. Quintum de sen-tibus Fidei, de causis eius, proprietatibus, atque vitijs oppositis.

Liber I.
De Obiecto Fidei Divinae.

Disputatio 1.a
De Obiecto formali Fidei.

Cum omnis Virtus, vel Habitus ab obiecto formali suo speciem, atque distinctionem accipiat, perapte Divus Thomas ab obiecto formali Fidei naturam eius indagare ausus est.

Caput 1.m
Reijciuntur Sententiae negantes Fidei omne obiectum formale.

Non est cur in explicando obiecto formali commoremur, quod perspe- in vestibulo Dialecticae [illegible] notum est. [illegible] obiecti formalis acceptione [illegible], quod obiectum formale [illegible] appellamus obiectum [illegible], vel intellectus ad assensum, vel voluntati ad amorem [illegible] etiam de diversis, et aliorum. Duo [illegible] esse in Fide, [illegible] considerati: unum ipsa mysteria, quae credimus, ut Trinitas, et Incarnatio, aliud ipsum etiam motivum, quo ad assensum mysteriorum divinorum quod nos credimus, [illegible] formaliter. hoc 2.m mo-tivum [illegible] ad [illegible] de Reso-lutione Fidei [illegible] [illegible]

ne nimiâ multoꝝ rerum mixtione obscurior fiat disceptatio. Obser-
vandum autem ē, D. Thōe n̄ tam fuisse obiecti fōalis acceptionē, tal-
tem frequentiorem, sed eam, quâ subiectum scīe vel habitus, id
scilicet, cui explicando incumbit scīa, obtum fōale appellamus. Hoc
id. aliud obiecti fōale, quo scilicet ad assensum movemur vocat medi-
um, ut videre est q. 14. de verit. a. 8. ad 9. et alias. Porrò sæpe ob-
tinuit ut obiecti fōalis nomine in hac atque similibus disputationibus
obiectū motivum, seu medij appellet.

Hic prænotatis duæ sunt sen-
tentiæ, quæ fidei omne obiectū fōale, et motivū negare videntur.
Prima Scoti in 3. d. 23, licet illi n̄ admodū faverit, atque post
illum, etiam quæ positivam, dicat, eligetis partem, quam malueri-
tis, et Gabrielis q. 2. a. 1. positione 2, qui etiam refert Okamum.
Sententiam id, seu positionem istam, quo solet acumine, sic exponi-
it Scotus. Hæ propositiones: Deus est Trinus: Filius Dei est incar-
natus; ex terminis nequit notæ n̄ esse, atque adeo post quamlibet
[illegible]tionem ex earum terminis, et n̄aliter habitam manere nobi[s]
neutras, idest, nec veras, nec falsas. Ponendum idcircò ēē aliquid
quod terminorum evidentiam suppleat: cumque nihil sit huiusmodi
n̄aliter possibile, à Deo inspirari parum habitum esse obiecti, unde quæ
fit per habitum istum inclinat assensus prætensis mysterijs revelati
sine motivo illis, quasi revelata essent nota sum ex terminis.

Quam
explicare [illegible] exemplo: pone [illegible] propositionem aliquam esse
nobis notam ex [illegible], sed imperfecte, nec satis [illegible] fiat actu[s]
frequens repetitio [illegible] qui habitus. Tam ea propo-
sitio erit [illegible] perspicua. Valet [illegible]
habitū suppl[illegible] [illegible] ex intensione habi-
tuum [illegible] ad assensum scientiæ

[illegible]

spirit ni ſ. o̊imoda detrâo ñ fiat habitu praestantissimo fidei.
Nec levis ꝯfirmaôis esset, quod plures, ut Banner, Cano, et Stro
mitae alij docent, habitum scilicet fidei comparari habitui primo
rum priorꝫ, nos ſ ad veritatem fidei duçom per habitꝫ fideî,
ñ secus atque ducimur per habitꝫ priorꝫ ad 1.a priâ. Addunt
alij nescio quas illustrâones, quibus internoscimus veritatē fidei: ſ.
vel his illustraôibus, vel habitu illo fiunt nobis mysteria nota, nec mo
tivo indigebimus.

Criminl. in hac cogitaôe quiescere haud potuit S.
etus quinque incômoda ex illâ deduxerens, ac sine solutione prae
teriens. Eorum duo rem plane ꝯficiunt. 1. quippe fiet, pierum ubi
habitu infuso praeditꝫ facta sufficienti explicaône mysterij, ꝯc. Tri
nitati, nullo docente, nec proponente Ecclesiâ, nullâ raône habitâ
sive miraculorꝫ, sive aliorꝫ, quae fidem nrâm efficiunt credibi
lem, ꝯtinuò assensurꝫ ēē Trinitati ut propôni per se nota: quo
nihil absurdius. Fiet quae inde 2.o nâvisꝫ haud esse imperꝫ dolentꝫ,
sed nobis nâae dandꝫ ꝯsentꝫ sine libertê, et sine merito. quae duo
cum adeo apertè rem evincant, amplius immorandꝫ non ē.

Ad ea
autem, quae pro hac opinione allata fuere, uno vbo dicimus, in ũ
noquoque genere rem decurrere, et esse perfici quidem, et robora
ri[illegible] effici. Tam id ñ posse habitu fidei [illegible] [illegible]
plexi, quam illo effici nequit et reddi proprio fides evidens, cum
in nullo alio ex cr[illegible] [illegible], quam in evidentia: quare ꝯ, cum
habitu fidei ad actus obscuros [illegible] [illegible] [illegible] illi [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] intentione fit clarior, et fidei facta fit obscurior [illegible]
tentione. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
exercitio fidei, sive [illegible] habitu infuso [illegible] sive ad adqui
sito [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intelle

tis semper manet indiferens, atque motivo eget: ut etiam opinio, quo[c]umque modo intensa, nunquam in Sciam transit, nec intellectus necessitat. Quae omnia firmo ex sentu Scoti, et Gabrielis arbitrantium, nihil à nobis discerni inter fidem infusam et adquisitam, sive veram, sive etiam falsam. Cum q. 2.ª ipsa fide adquisita motivo vitatis, nec suppleat caulitatis ... patet idem dicendum ee de infusâ, alioqui in aperto esset discretio inter utramque. De ... verò fidei, atque illustrandis illis, quae tetigimus, aptius dicam infrà.

Secunda Sent.ª Guillelmi Parisiensis tra. t. de Fide, et lec. cp. 2. etiam negat fidei oblum motivum, nam Deo ita iubente credimus sine alio motivo, Non n. (inquit) Deo credimus quia verax est, seu quia verum ē quod loquitur, sic n. homini crederetis omnis, sed quia iubet sibi credi: et sic fides ē per quam credens ē suae debitum solvit intellectus humanus. Ideò verò motivum ē voluntatis, saltem immâte, et minimè intellectus. Id quia dicimus ita fieri posse indicat etiam Guillelmus de Rubione in 3. d. 23.

Sed merito de ... Parisiensis explodits; tum testimoniis Scripturae, et SS. PP. perpetuo referentium in Deum, ac revelationem Dei vim suae veritatis fidem nrâm. Tum ex ... omnis fidei, quae veritati innititur. Tum paritate ... humana fidei. Tum eo quod fides sit virtus theologica, eaque ... Tum ... intellectus in assensum fidei ... veritate ... voluntas ... bonitate, saltem extrinsece. Sed quoniam ... habebimus, ac necessario ... ... experientiae, ...

Caput 2^{m}

Rejiciuntur sententiæ, quæ ad authoritatem humanam Ecclesiæ, humanumve aliud, atque fallibile, sive ex parte, sive ex toto, fidem nostram tanquam ad objectum formale revocant.

Hac falsiorum opinionum impugnatione veritati prælvdimus, atque viam sternimus. Ergo Gabriel, supra positione 1.^{a}, ad fidem adquisitam auditu, vel lectione comparatam tanquam ad motivum recurrit, fide quæ infusâ pellat nos Trinitatem &c. credere, q.^{a} lectione Scripturæ, traditione maiorum, sensu fidelium, atque similibus, quæ sensu comparavimus, scimus id â Deo revelatum.

Alia sententia ē Ripaldæ d. 3. s. 4., qui duabus disputationibus seorsum edisserit de motivo assensus mysterij, et de motivo assensus revelationis, atque huius saltem secundi assensus motivum ait ēē revelationem Dei tam intêēē, quam extêēē inspectam, idest, quoad veritatem admirandi illi miraculorum, authoritati Ecclesiæ, illis q omnibus alijs, quibus vulgò fides nostra evidenter credibilis efficitur. Gabriel itaque adæquatum motivum revocat ad ea, quæ sub sensum, aliq humanam fidem cadunt; Ripalda vero ñ nisi partem motivi. Et utraque ñ de motivo assensus mysterij, sed revelationis omnibus loquitur, qui tñ ad disp. de resolutione fidei, in quâ [illegible] breves, alij [illegible] ēē cupimus, remittendi ñ erunt. Differt præterea Ripalda q.^{a} Gabrielem motivum illud humanum, seu fallibile attingi per fidem adquisitam, Ripaldam ... ipsâ fide infusâ, ea q ex modo tendendi infallibili, sic ... [illegible] â censura, quibus Gabriel perstringitur.

Alius [illegible] ... [illegible] ... [illegible] Cathol.

et. Licet nos, aut Angelus de coelo evangelizet vobis praeter
quam quod evangelizavimus vobis, anathema sit, sicut praedixi-
mus vobis, et nunc iterum dico: ergo nec ex toto, nec ex parte ad ullum
assensum fidei divinae authoritate Apostolorum ducimur, vel etiam
Angelorum coelitum. Patet responsio ad 2. Gabrielem: quia si Apos-
tolorum authoritate ad credenda mysteria moti fuimus, eâ autho-
ritate cessante, et opposita asserente, necesse est cessare fidem. Con-
tra Ripaldam vero: quia si eâ authoritas partialiter movere po-
test, cur non etiam totaliter? Sed 2º. magis est ve: quia ablato motivo
partiali, perinde ac ablato totali perit actus: quemadmodum
ablatâ causâ etiam partiali perit effectus: ergo Apostolis contrarium
evangelizantibus deficeret fidei eorum authoritas: sed ea authoritas
est ex Ripaldam motivum partiale virtute attactum per fidem: ergo pe-
riret fides, quam praecipitet ad Apostolo.

Dices: haec in sententiâ
omnium perit [illegible]: nam apud omnes motiva illa humana
sunt saltem conditio sine qua non ad fidem; sed ablati conditio
[illegible] perinde atque ablatis causis intereunt effectus; ergo. Sed [illegible]
authoritate Apostolorum [illegible] inferimus, nec [illegible] sine qua [illegible]
[illegible] ad effectionem [illegible]
[illegible] in [illegible] habituali, quae [illegible]
[illegible] saltem [illegible] et [illegible]. [illegible]
[illegible] sine [illegible], ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] magistrorum et [illegible]
[illegible]
[illegible]

tem speciei ē cum nra, solo initrio, et obiecto formali, nulla [illegible] ten sditione indigentie. Alia ē q. rao sditionis atque obiecti aum fcalis in re praeterhm nra.

Secundò illa Sent.ª ex 1. ad Thessalon. 2. impugnantr: Gras agimus Deo sine intermissione, quoniam cum accepissetis à nobis vbum Dei, n̄ accepistis illud ut vbum hominis, sed sicut verè est, ut vbum Dei. Ubi 1. observandum ē vba evangelizantium proferri nomine Dei, quemadmodum vba Legatorum nomine Principis à quibus missi fuere. Palam autem ē ex textu nomine Dei ea dicta fuisse, et ut talia saltem partiâ accepta. Sed praeterea 2º. [illegible] solum accepta fuerunt ut vba Dei, et minimè ut vba hominis: q. nec partialis [illegible] vit authoritas Apostolorum, alioqui planè, ut apparet, [illegible] fuissent ut vba simul Dei, et hominis.

Dicet Lepalda, hic [illegible] hipi de assensu mysterij, n̄ autem de assensu existentiae revelationis. Sed id 1. ultrò negatur, q.ª ultrò ē dictum. 2. q.ª ne assensu mysterij vbo hominis nitatur alia n̄ est rao [illegible] [illegible] [illegible] divinae fidei, ut etiam de existentia revelationis saltem [illegible] [illegible] datur fidei. 3º. q.ª Deus in Prophetis [illegible] [illegible] [illegible] per illa vba: Haec dicit Dnus [illegible] [illegible] est accipiendum unicè ut vbum Dei, et minimè ut hominis, atque [illegible] quibus revelentur mysteria, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n̄ egeb.

Tertiò impugnatur ex 1. ad Rom. Quomodo credent ei quem n̄ audierunt? quomodo autem audient sine praedicante? quomodo v. praedicabunt nisi mittantur? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicebat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Apostolos [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

moniis perhibuere veritati, loquuti fuerunt tanquam missi, et instar legati, vel nuntij. Missus porrò tanquam missus nihil de suo loquitur, sed unicè mittentis nomine; nec dictis legati quatenus legati ob eius authoritatem, vel partialiter, assensum damus; et perinde est si etiam interprete, eoque ignobili utatur, sive Princeps scripto aliquo, vel medio interprete agat, seu legato: ergo nec Apostolorum, nec, quod maius est, Christi etiam ut domini authoritas movet unicè ad fidem, iuxta illud Ioan. 12. qui credit in me non credit in me, sed in eum qui misit me; et similiter non Apostolos, sed Spiritum Patris loqui, legitur Matth. 10. atque innumera Gabrielis, et Arriagae refragantia.

Quarto refertur: fides nostra est adaequate fides, et non partim fides, et partim opinio, aut scientia, aut alterius rei assensus, ut est exploratum: ergo nititur unicè authoritate aut veritate, aut voci dicentis, scilicet Dei: si namque partim moveremur quia Deus dicit, ac partim quia miracula cernimus, induimus rem, necesse est hac parte fidem non esse fidem, saltem divinam, alioquin planè non esset esse fidei huic divinae, sive humanae assensus esset innixus adaequatè miraculis visis: nec enim assensus [illegible] fidei sit [illegible], quod [illegible] illud alicuius sit est fides quod si [illegible] alicuius est [illegible] motivo proprio fidei, assensum [illegible] faciet partim fidei, sed non adaequate.

Explicatur [illegible] [illegible] partim [illegible] scientia, et partim ob authoritatem [illegible] assensus planè [illegible] non erit, sed [illegible] scientiae et fidei. Id quod [illegible] [illegible] [illegible] aut habitus [illegible] [illegible] [illegible]. Quod si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

id

ad fidem, constringet mixtio fidei hum.ae et divinae, et quasi sic: fides integra et pura n. servatur in hac sententia.

Quinta impugnatio: solutio, ut dici solet, et assensus quilibet intellectus quoad certitudinem sequitur debiliorem partem motivi. Sed fides in sent.a Ripaldae, fidem n.ram, ut porte parte fallibili obiecti motivi constantis, fallibilem fore, quo nihil absurdius.

Sed recurrit ad modum tendendi infallibilem actus, quasi fides n. ex obiecto, sed ex modo tendendi infallibilis sit. Sed id 1.o evert, 2.a quaedem timuerat Apostolus, domus firmam super arenam aedificare. 2.o si et adaequatum etiam motivum porte ee fallibile, id quod admitti ab ipso admittitur. 3.o consequenter fidem humanam probabilem [illegible] divinam aequet certitudine; quod si hoc etiam admittat, [illegible] omnium existimatione ipsum adversari; adversari [illegible] Apostolo dicenti, Scio cui credidi, quippe Deo, sane n. [illegible] bilibus hominibus, vel Angelis. 4.o q.a nullus assensus firmitate superat dignitatem motivi. Sic Aethiops, aut quovis impossibile esset aequaliter Deo, et hominibus credere velle. Sic dignitatem motivi probabilis opinio n. superat, nec ad scientiam transit, nec [illegible] et omnium inductione constat, assensus ullus, saltem prudens, [illegible] aut supra meritum motivi e, alioquin plane [illegible] omnem Dialecticae. At si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut prudenter n. [illegible] [illegible] certitudo et firmitudo fides prudentissima sit, patet illam [illegible] [illegible] et meritum [illegible] n. esse, [illegible] nullum [illegible] [illegible] fallibilem [illegible] aut humanam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse, [illegible] [illegible] [illegible] infallibilis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

teram in veritate aequare.

Sextò impugn. Ripalda, eo quod frustrà eam partem motivi quaesierit. Eo n. vult, ut aliquid in resolutiõe fidei demum daret, quo intellectus acquiesceret. profert que eo fine ut partem motivi miracula, multitudinem fidelium, Ecclesiae authoritatem, et alia quae sub sensum cadunt, vel notissima sunt. Alvarez [illegible] ut quoniam haec omnia non satis certa erunt, ad latebras modi tendendi nobis ignoti refugit, nec ea motiva servat quatenus nobis nota; nec n. sic vult ea movere, sed ut credita attentè ipso altiori modo divinae fidei. Nihil ergo nobis apertum exhibet quo quiescamus, plusque [illegible] testimonio Dei exhibuisset; atque ita à omnium sent.ª [illegible] oleum perdidit et operam.

Septimum: ea pars motivi est [illegible] et redundans; omnis namque [illegible] assensus satis superque [illegible] motivum cum re aperta metaphysicè connexum; vel adiunge [illegible] etiam in [illegible] alia adminicula fidei, et rerum non ita [illegible]. Atqui [illegible] illa divinae revelatiõis, et vòi Dei, quam [illegible] Ripalda est metaphysicè connexa cum veritate aperta [illegible] [illegible] non negat Ripalda: ergo Confirmatione [illegible] [illegible] physicae, quibus sufficientibus alia nunquam [illegible] [illegible] Deo tribuat [illegible] et authoritatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Demum adde ex omnium tritam impugnatoris presertim Wostarii. Quippe fides fidelium omnium est una specie juxta illud Pauli: Unus Deus, una fides, unum Baptisma. At ex opposita sententia sequitur fidem non fore unam specie; nam fides Adami, Abrahae, Jobi atque Prophetarum nullâ authoritate humanâ Ecclesiae nitebatur. Jam inter fideles religiosus fiet, alios movendo ob sanctimoniam Ecclesiae, alios ob doctrinam, alios ob miracula, alios ob martyria, alios ob omnia. Ergo fiet actus ipsos esse specie diversos juxta diversitatem specificarum motivorum. Praesertim cum nullum motivum omne, in quod religiosè se solvant, assignari possit. Haec de vulgari argumento satis.

Pro sententia autem Ripaldae, et Gabrielis sequentia objici solent. Primum difficultas de resolutione fidei. 2^m, quia miracula etiam dicuntur [illegible] sermo Dei. 3^m, quia omnis cognitio supernaturalis et natura [illegible] metaphysicè infallibilis; et tamen plures habent motivum fallibile et [illegible] tingens. 4^m, quia ex principio partiali supernaturali effectus fit supernatura[lis]. 5^m, quia diversus ex Deo, et creaturâ, ex illimitato habet, et limitato est illimitatus: ergo diversus ex infallibili, et fallibili [illegible] [illegible]. 6^m, quia humanitas Christi, quia [illegible] habet infinitam [illegible] Dei sanctificatur infinitè licet [illegible] media sit finita.

Ad 1^m

[illegible] Ad 1^m. [illegible] non expedire resolutionem, [illegible] loco. Ad 2^m. [illegible], miracula et reliqua etiam [illegible] fidei [illegible] formare [illegible] fidem, eamque [illegible] [illegible], ut dicitur [illegible] non [illegible] non [illegible]. Ad 3^m dico, [illegible] [illegible], etiam [illegible] [illegible] quae a nobis percipitur [illegible] ex [illegible] et magnitudine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fallibili [illegible] infallibili [illegible] [illegible], ex quo

obiectiva et formali, idest, adhaesio, et firmitudo actus. De hac tan-
tummodo locuti sumus, quae propriè fidei convenit, quamque probabi-
mus cum motivo fallibili minimè componi. Notum porrò omnibus
est, utramque hanc infallibilitatem diversissimam esse, et multo separa-
bilem. § Ad 4.^m dico 1.º iniquè nobiscum agi: nos quippe usi sumus
paritatibus de genere obiectivo ad genus obiectivum, adversarij autem
de genere effectivo ad obiectivum agunt paritatibus seu generalitati-
bus. Videantur probationes naturae rei, praesenti admodum similimae; et haec
sit 1.^a responsio, et 1.^m discrimen. 2.º D. quod partem illam infallibi-
lem obiecti non convenire ut infallibilem, nam convenit ut agens aliâ
parte: infallibile autem ut tale meretur assensum sine indigentiâ
alterius motivi. 3.º paret patet naturali, v.g. intellectus ad visionem bea-
[illegible] convenit sub aliquâ ratione abstractâ, et supernaturali, sicut
[illegible] ratione vitali, vel simili: pari autem motivum fallibile convenit
[illegible] fallibili. 4.º supernaturalitas non dimittitur per respectum ad omnia prin-
[illegible] ratione indebiti, quae satis salvatur per unum principium inde[illegible]
[illegible] firmitudinem actus posse sumi per respectum ad motivum
[illegible] illi soli intellectui innititur: haeret autem intellec[illegible]
[illegible] quatenus innititur motivo. Mitto praedicatum [illegible]
[illegible] indubitabili [illegible], et similia, quae de veritate [illegible]
[illegible] rationem.

Ad 5.^m D. complexum ex Deo et creaturis [illegible]
[illegible] Deum [illegible] esse, [illegible]
[illegible], et quasi ad extra [illegible]
[illegible] complexo [illegible]
[illegible] complexum [illegible] Deo et homine [illegible]
[illegible] in se infallibile [illegible] ad extra [illegible], et quando [illegible]
[illegible] Deus [illegible] complexum [illegible]
[illegible] ut infallibilis [illegible]

moveat totaliter. Ad 6um nego 1° Humanitatis Christi sanctificari infinitè, quod falsum est. 2° ibi tota forma ut specificans est infinita, nec limitatur ad aliquam partem, secus vero in nostro casu.

Caput 3um

Veritas Prima revelans est obiectum formale adaequatum Fidei.

Haec selectio sub his terminis defenditur ab omnibus ferè D. Thomae Interpretibus. Habetur ap. D. Thomam hoc art. 1, et 1. p. q. 1. a. 2, q. 14. de Ver. a. 8, et alibi; apud Suarez d. 3. s. 2, qui refert Capreolum, Richardum, Bellarminum, Sylvestrum, Hispalensem, Vegam. Eam sequitur Valentia d. 1. q. 1. p. 1. §. 4, et addit Albertum Magnum, Bonaventuram, Altissiodorensem, Durandum, Marsilium, et alios. Subscribunt Molina 1. p. q. 1. a. 3. d. 2, Granadus tr. 1. d. 3, Coninck d. 8. du. 4, Meratius, Hurtadus, Lugo, et alii. Bañez hic du. 1. concl. 1. Caietanus hic [illegible] du. 2. n. 11. Ioannes de S. Thoma d. 1. §. Dico 3, Cano de locis l. 12 cap. 3. §. Formalis ratio. Quam et Scotus in 3. d. 23. post. 1. [illegible] tuetur illo problematico, sequitur e. Quo vero iure a Valentia [illegible] dicitur sit Gabriel, non video.

Sed hac autem selectione multa [illegible] Theologorum dissidia de Attributione primae Veritatis, [illegible] Dei. Quo circa inferius nostrum iudicium feremus. [illegible] his terminis, quibus illam proponimus, probanda est.

Primo

[illegible] efficaciter probant [illegible] et [illegible] ex propositi [illegible] cap. superiori 1° loco exhibuimus. Primum ad Scripturam [illegible] probatur [illegible] Math. 16, Caro, et Sanguis [illegible] revelavit tibi, sed Pater meus qui in caelis est, et illud [illegible] [illegible] Evangelium [illegible] est a me, [illegible] est 2um [illegible]

sed per revelaõem scripti. Et 1. Joan. 5. Si testimonium hominum accepimus, testimonium Dei majus ē; et plus 600. numero, quibus ex-undat sacer textus, omnino fidem nrãm referens in revelaõẽ Dei, atque verbum eius.

Secundò probatr breviter ex SS. Athanasius orat. quod unus sit christus, ait: Oportet in sublimi rationem illarum rerum petere, n̄ ex sanguine et carne inquirere, sed ex revelatione divinâ, et cælesti. Ambrosius serm. 11. Propter nostram fidem aperto cœlo Spũs ad Chrum, Pater ad Filium, vox descendit ad verbum. Irenæus l. 2. cp. 45. Melius ē credere Deo, nec aliud inquirere ad sciam, nisi Iesum Filium Dei, quam per quæstionum subtilitates in impietatem cadere. Rursus Ambrosius in Glosa ad 1. Genes. Quam indignum est humanis testimonijs de alio credamus, Dei oraculis de se n̄ credamus. Plures alios dant Valentia, Suarez, et passim theologi, quibus tn̄, ubi scriptura adeo aperta ē, n̄ multum indigemus.

Probatr 3°: q̃a ut Athanasius dicit, et ex scripturâ ostat, idem ē credere, ac verbum Dei recipere, at n̄ aliter verbum Dei per fidem recipitr, nisi quatenus eiusdem rebus fidei assensum damus. Cum ergo revelatio, verbum, ac testimonium Dei pro eodem hic usurpentr, patet revelationem divinam esse objectum fidei motivum.

[illegible] fidei [illegible] debet credentem ē Deo credere, ut ex [illegible] [illegible] et [illegible] Script. ostat. atqui Deo credere idem ē atque auctoritati, et testimonio eius [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] Deo credere n̄ est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rei [illegible] medio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ostat. Et ergo eius

Vero

verbo, atque loquutione ad assensum duci. Cuius rei vulgata confirmatio est, quod scilicet, sicut homini alicui credere, scilicet attestatione, et authoritate eius moveri ad assensum. Confirm.r ratio: nam quis dubitet verbo Dei, eo que solo, nos moveri ad assensum posse? Siquidem namque hominum cum multoties fidem mereatur, quidni non eam mereatur verbum, et attestatio Dei? Possumus ergo moveri verbo Dei. Id autem proprie est credere Deo. Cum ergo fidei divinae illud sit proprium, liquet fidem verbo Dei, et soli quidem, inniti tanquam motivum.

Inquam soli verbo Dei, scilicet ut vero; ita enim et non aliter fidem mereri, moveri que ad assensum potest. Ut verbum Dei ut verum veritatem Dei essentialissime involvit; veritas autem Dei est prima veritas: ergo prima veritas revelans seu loquens est motivum adaequatum fidei.

Iam postremo rationem suadeo: nam objectum formale fidei oportet et infallibile esse, et obscurum, saltem quatenus attingitur per fidem. Ut euismodi nihil est praeter veritatem tam revelantem, et Deum loquentem: ergo. Minor patet inductione facta, quae cuilibet facili est, per omnia objecta.

Ex iis etiam confirmand. [illegible] quae [illegible] dum ex praeced. discursibus, scilicet fidem non fore fidem, si alio motivo mereatur et ratione, cum nequeat aliquo motivo verbo Dei non posset [illegible] tem, atque authoritati Dei dependentem commensuratum motivum esse.

Caput 4.tum

Objicitur, authoritatem solam infallibilem [illegible] esse de objecto formali fidei.

Cedere, ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel pro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel pro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et quo

eius capite Christo, atque illius in terris Vicario Romano Ponti-fice. Ecclesia 1. modo sumpta tota authoritas ẽ humana atq fallibilis, cui propterea, ut c. 2. probavimus, fides niti ñ potest. Ecclesiæ 2. m. accepta saltem sine Pontifice quanta sit authoritas ñ certum stat. 3. m. sumpta certum ẽ in rebus fidei definiendis esse infallibilem, fideique parem authoritate. Ergo Medina de rectâ in Deum fide l. 1. c. 11. docet eam ẽẽ obiectum formale fidei, et ad quod ultimo fides resolvitur. Reliqui Theologi facile quidem dicunt eam solum ẽẽ conditionem, et applicationem obiecti, ñ autem obiectum formale, utriq tamen discriminis ñ prodeunt.

Primò itaque pro Medinâ arguitur ex illo Augustini effato, Evangelio ñ crederem, nisi Ecclesia approbaret. 2. q. perpetuò fidelibus interponitur authoritas Ecclesiæ ut credant, quin immo revelationis fere nulla mentio occurrit fidei. 3. q. requiritur ñ esse obiectum formale fidei id in quod fides resolvitur: resolvitur autem in authoritatem Ecclesiæ: nam quaerenti cur hoc aut illud credamus, respondemus, Ecclesiam, quae ab Spiritu Sancto regitur id proponere.

4. [illegible] nam ex distinctione conditionis, et causæ videntur in mo[illegible] [illegible] ñ [illegible] q in physicis applicatio quidem ẽ condi[illegible] [illegible] ñ [illegible], q effectus ñ attingit, quem agat. At in ratione obiectivi [illegible] aliunde id testimonium Ecclesiæ et definitio Ecclesiæ [illegible], et per modum [illegible] movent ad fidem. [illegible] loquentis Dei externa ẽ pars [illegible] [illegible] loquutionis externæ esse obiectum et tamen [illegible] illud [illegible] [illegible]

movet; in intelligibile n. videtr ēē mediu: ḡ. motivu. Unde dixi-
mus exiuits ad actiones physicas, quæ scilicet nulla raōe agunt; in-
teōnales autem vere sunt obiecta, et attingiuntr.

Negatr: namq
intellectus vere assentitr definitioni illi per actum fidei: ḡ. ad eam
aliquid movet; n aliud ad ipsā, quæ quippe ex parte motivi se hēt,
et n ex parte obiecti māalis: ḡ. ipsa ad seipsam movet: ḡ. saltem
respu sui motionis, cāalitatis quæ exercet in assensu illo; is autem
supponitr ēē fidei: ḡ. ad fidem partim saltem movet authori-
tas Ecclesiæ, quæ dicitr definitio.

Postremò arguitr: authoritas [illegible]
movere, et adæquatè quidem, potest; non in alium nisi fidei
ḡ. Minor videtr perspicua; cuius namq alterius virtutis, aut s-
peciei sit assensus ille? Maiorem probo: qa omne [illegible] cum alio
saltem metaphysicè nexum movere idoneè ad eius assensum potest, et
quæ adæquatè. At qui definitio Ecclesiæ ad eā authoritate pro-
veniens nexa ē metaphysicè cum veritate mysterii v.g. realis
præsentiæ Corporis Christi in Sacramto Eucharistiæ, si nexum hēt
ut supponimus, certitudini ac firmitati fidei [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ḡ. eius mysterii ea authoritas, eaque definitio movere, et
adæquatè quidem, possunt. Minor ē extra dubium, minor auth-
[illegible] [illegible] ex se, et ex dialectica.

[illegible] [illegible] [illegible], suppono ex c-
muni Theologorum sentā, definitionē Ecclesiæ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et revelationē Dei, sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ent. [illegible] [illegible] definitiō [illegible] [illegible] Dei [illegible] [illegible].

Iam
[illegible] [illegible] [illegible] rem [illegible]. [illegible] [illegible] definitio E-
clesiæ ē [illegible] Dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fidei, et

q assensus e supra. 2.m quoties Ecclesiae definitio e declaratio locutionis Dei iam antea factae, ea est auditio, n autem pars obiecti formalis fidei; id quod probo.

Supponendum porro e duo ee auditionum genera, aliarum immatè conferentium ad effectum, aliarum non nisi matè, et remotè, ut inter eas quoque distingui solet. Ita missio praedicatoris, et eius auditio externa, et sensibilis de lege ordinaria e auditio mata ad fidem. Atque hoc sensu, et solum remotè existimo ad fidem deservire definitiones Ecclesiae, quae loquutio n est. Etenim

Etenim per ipsum met assensum mysterii eam n attingi haud leviter persuadet 1.a rao superadducta. Praeterea multa sunt mysteria fidei, quorum nulla e definitio Ecclesiae, ut v.g. de [illegible] conditione mundi: hic q. assensus nullis Ecclesiae definitionibus ab [illegible] obiiciatur ul. haeretici d. eam veritatem, et prodeat definitio Ecclesiae. Videtur plane assensum illum eundem mansurum, nec [illegible] [illegible]. Idem q. ratione existimandum e de reliquis fidei [illegible] definita. Confirmat exemplum Prophetarum [illegible] definitione credentium, et per [illegible] [illegible]

[illegible] inexplicabile videtur [illegible] [illegible] definitio [illegible] fidei. Dices, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dei. Hoc [illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible] credibile, et ad [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible]

per fidem attingitur, ea approximatio, atque applicatio fiat. 2°. Formatis: Ecclesiae, aut definitioni Ecclesiae n. est reddere certum verbum Dei, aut mysterium, sed illud proponere credendum, ut aperturo ē: at prius ē proponi obiectum credendi, quam credi: ergo ante ipsum credere seu actum credendi fundata ē munere suo definitio Ecclesiae. Illa ergo ad praeambula fidei pertinet, n. ad fidem. Excipe nisi dic q. per actum fidei ipsa quoque infallibilitas eius definitionis tanquam mysterium revelatum attingitur.

Dices, assensus fidei fertur in mysterium ut applicatum; attingit igitur applicationem. Insto: nam voluntas etiam fertur in obiectum ut applicatum per cognitionem, nec tamen ad cognitionem fertur, et mille alia sunt huiusmodi. Resp. itaque, hoc ut applicatum dicit rē reduplicare, n. obiective, applicationem et se habere ex parte subiecti cui scilicet obiectum applicaverat.

Quam ob rem solum [illegible] fidem ea definitio, quatenus saepe necessaria illa ē, ut [illegible] ad [illegible] applicetur revelatio. Etenim applicatio ipsa ad fidem sufficiens [illegible] ipsam ante [illegible] evidentiam credibilitatis mysterii, [illegible] obligationem credendi, ut ex [illegible] ostendam. Cum [illegible] [illegible] a Deo multa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] necessaria fuit regula divina infallibilis, quae discerneret [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] credibilitatis [illegible] obligationem [illegible] [illegible] definitio Ecclesiae [illegible] ex parte [illegible] applicationem [illegible] fidem et [illegible] [illegible] credendi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] definitio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] ad 1. [illegible] [illegible] ad fidem [illegible] [illegible], hanc [illegible]

tu omnis acceptis probatis q Ecclesiae n fuerit. Ad 2m; optime authoritatis Ecclesiae interponit, sive divinis illam, et infallibilem, sive, qdo illa deesset, humanis aliam, eam que gravissimam; idque fecit ut fidei applicetis, ut scilt fiat evidenter credibilis, et obliget. Optime. n. Aug. l. de util. cred. dixerat, Fides n recte iniri sine aliquo gravis authoris imperio. Haec porro omnia praecedunt fidem, nec oportet quod per illam attingantis. Ad 3m dicimus in authoritatis Ecclesiae n fidem, sed voluntatem fidei resolvi de lege ordinaria, post exordia saltem illa fidei prima. Ad 4m R. omne objum cum alio connexum ad assensus eius movere posse, q.d secum n affert aliud objectis per prius simil.r connexis, et ad assensus sufficiens, secus autm q.d illud affert, proponit q. Definitio autem Ecclesiae, quae declarat revelationis Dei rem antea factae, de qua disputamus, affert revelatios Dei definitione ipsa prioris connexam cum veritate mysterij, et sufficientissime ad assensus.

Quod si inster, eo objecto proponuntur, scilicet revelatione, illectis posteriori, scilicet definitioni, nili posse. R. 1o definitios nec per illectis a revelatione [illegible] posse. 2. negari esse, tutt in generale in alijs objectis [illegible], hic sensus [illegible] nam objum posterius scilicet definitios [illegible] et proponit revelatios [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praefert [illegible] et [illegible] et fide [illegible] [illegible] ut infallibilis [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] vel theologicam esse, vel [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] fidem

Caput 5^m.

Objicitur: Post semel credita mysteria, revelatione Dei tanquam motivo opus non esse ad reliquos assensus.

(4) Objicitur itaque. Post primos assensus fidei elicitos, nos posse eosdem repetere immemores prorsus revelationis Dei, cuius quippe non meminimus, quoties articulos fidei recitamus: et tamen tunc plures assensus verae fidei elicimus. Imo, inquit Ripalda, quamvis Deus negaret concursum ad omnem revelationis cognitionem post elicitos primos assensus, ultro assentiremur propositis mysterijs: non ergo ad omnes assensus Fidei movet intrinsece prima veritas revelans, quia ad plurimos non movet.

Praeterea 2°. explicatio, et confirmatio assumpti 1^a. quidem solutionis, quae licet 1°, quando ex terminis nota non est, elici non potuerit sine praemissis, postea tamen sine praemissis repetitur atque creditur, si saltem adsit memoria praemissarum: ergo similiter de necessitate motivi fidei existimandum est. 2°. confirmat exemplo notitiae intuitivae colorum, non scilicet externae, et corporeae, sed notitiae internae, et mentalis, vel etiam sensus [illegible] notitia intuitiva 1°. fieri non potuit, nisi ex [illegible] quia tamen ablata parte, [illegible] sine [illegible]. Ob hanc Ripalda existimat post 1°. credita mysteria, eadem [illegible] [illegible] sine motione [illegible] fidei. [illegible] tamen [illegible] omnes motiv[illegible] [illegible], quod aliquae eius probatio [illegible] [illegible] an aliquam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] expo[illegible] [illegible] 30. [illegible] 13. [illegible] 2.

Caeterum [illegible] ad [illegible] confirmationis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] in esse [illegible] [illegible] [illegible] non potest.

q. licet admitteremus assensus fidei in ee assensus sine motione revelatois Dei repeti posse; in esse tn fidei nequibit repeti sine motione revelaois. Praeterea, ut 2a. per se obscura repetatur, nria e, ut Philosophi docent, mema. saltq praemissarum, quas antea eliciums. q. similiter aliqua saltem mema. atque cognitio divinae revelaonis, et assensus 1o. propositi nria e, ut assensus illi demuo fiant. Quod memoriq praemissarum necesse e indicativam ee, nec .n. sufficit apprehentio, q. apprehendere possumus eas etiam praemissas a nobis elicitas fuisse, quas nunqm eliciumus: unde, si apprehensio sufficeret, fieret 2a. qug tendit Arriaga, 1o. etiam sclusionq elici posse sine praemissis. Admittit q. memoriq, atque cognitioq indicativq praemissarum nriq ee, ut repetatur assensus sclusioni: q. simil, ut repetatur assensus fidei, cognitio indicativa assensus antea praestiti nria e, et praestiti quidem ob revelaoq Dei. At in hoc ipso involvitur, saltq virtualr, cognitio indicativa ipsius revelaonis: haec q. media hac cognitione, eaq indicativa, semper movet ad repetitionq etiam assensus fidei.

Sed obtrudit apprehensionq nexio [illegible] [illegible], [illegible] inde trahemus, saltem negat [illegible] [illegible] Dei ad [illegible] cognioq revelaoe nullq assensq fidei nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quidem sunt respu voluntati apprehensiones [illegible], quae scilicet bonq aliquod proponunt, eoq [illegible] voluntatq [illegible], illiq [illegible] eius amplexq. [illegible] intellectq apprehensionibus ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ostendunt illam, nec ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illam ostendant ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per se [illegible] [illegible] apprehensiones nihil intellectui [illegible] [illegible]. [illegible] apprehensio [illegible] [illegible] [illegible] ostendit [illegible] [illegible] [illegible] illam [illegible] [illegible] [illegible] quam [illegible]. Et

an

ante tm̃ assensũ: ergo apprehensiones tn̄æ durativæ hic locum non habent.

Iam utroque tam conformandos cognitionis intuitivæ internæ, nam ad eam eliciendam lux præsens non moverat, sed solum lucis præsentia requirebatur ut conditio. Quapropter quoniam lux tam quam objectum formale quo movet ad visionem externam, visio externa nec 1°, nec 2° elici potest sine præsentia lucis: ergo nec assensus fidei repeti poterit sine motione præsenti revelationis Dei, quæ scilicet in visionem ejus est, atque objectum formale, sicut lux visus.

At occurrit quorum Puente Hurtado d. 8. s. 4, qui ejusdem est sententiæ, eodem sibi solutionis omni fundamento, illoque durius. Conclusionem namque sine omni præmissarum memoria vult repeti ex specie relicta ex priori discursu. Quod fundamentum multiplicibus stabilire conatur, tum eâ d. 8. seq.

Inquit: nos sine ullâ legum Grammaticæ memoria, sine quibus tamen initio ne unam quidem dictiunculam conformare potuimus, posse facile eloquentiam quæ componere. Quo etiam Cytharædorum, [illegible], aliaque hujusmodi exempla afferunt. Mathematicus similiter ut demonstrationes [illegible] eliciat, opus est præ oculis habeat quasdam regulas et scientias; postea tamen [illegible] ea quæ demonstravit applicat ad alia demonstranda, nec perpetuo ob oculos habet illa elementa. Quæ omnia cum experientia ipsa [illegible] testatissima, etiam ad [illegible] efficiunt. [illegible] namque [illegible] sensu [illegible] consensu ejus [illegible] cognitio [illegible] esset cum illa, et [illegible] longissimo [illegible] deduci [illegible] conclusionem [illegible]. At, quod [illegible] est, cum [illegible] subalternata [illegible], sæpe sint, ut semper, sed [illegible], conclusiones ad ipsam subalternantem probatæ per alia [illegible] [illegible] subalternata [illegible] ipsa [illegible]

alterimentis pera. Et demum, cum dd. omnium scientiae ad aliqua tandem 1.ª prima omnibus scijs omnia resoluantur, nec aliter euidentes sint, fiet plane omnes scias per omnia, et eadem obiecta omnibus omnia dirimi incapaci, atque inter sese confundi: quod contra experientiam, et rationem est.

Cardinalis Delugo d.t. à n. 86. usque ad 100. suo calamo cursus Hurtado congreditur, experientijs que eius alias itidem experientias reponit, quibus argumentis effugat, ubi praecipue exemplo electionis mediorum. Etenim sine memoria, et affectu maximo finis, media, praesertim ~~medicinae~~ difficilia, ut medicinas etc. eligi 1.º non possunt: idem quaerimus clarius in ingressu Religionis, et licet experientia testatur dicere nos postea fini obliuisci, cum v.g. potiones amaras frequenter [illegible], semper tamen adest aliqua saltem confusa cognitio, affectus [illegible] non media, nisi in ordine ad finem bonitatem non habeant, saltem [illegible] media, quod est euidens. Idem v.g. de Cytharoedis, de con[illegible], illis que alijs arbitrandum est: adesse scilicet aliquam tamen [illegible] nec adeo expressam cognitionem artis principiorum etc. Adderem [illegible] exemplum eorum, qui ferventissime obiectum aliquod prosequuntur, non [illegible] affectum [illegible] etiam ablata cognitione, ut [illegible] [illegible] [illegible] arbitrati sunt.

Videatur [illegible]

[illegible] tamen per [illegible] confundi non [illegible]. [illegible]

[illegible] non ad [illegible], non ad [illegible]

[illegible] Primus itaque Hurtado [illegible]

[illegible] ut [illegible]

[illegible] nec [illegible]

in [illegible], quod est [illegible]

Magnum problema [illegible]

[illegible] Etenim dd. eundem

ter cognita fuit, quando elicita 1.° fuerat: ergo species, quam ad illã relinqui putat Hurtadus, ut ipse etiam concedit, est evidens. 2. Ipsa propter non mixtum, si concessioni, cuius species evidens adest, assentiri possimus sine alio motivo. At assensus Incarnationis, quem 1.° elicuimus, obscurus fuit, obscura necnon species relicta, ut patet, ergo motivo indigebimus etiam ad repetitionem: quemadmodum ea de causâ ad 1.° credendum motivo indiguimus, ut patet â contrario; nam si concessio 1.° elicita obscura fuisset, et obscura species etiam relicta, tam egeremus motivo postea, quam initio; et aequè obscurum manet mysterium 1.° creditum, et species eius: ergo.

Sed demus praeterea Hurtado relinqui speciem evidentem, tum assensus 1.° eliciti, quatenus etiam supernaturalis est, tum integra ipsius etiam mysterij; haec licet falsi falsiora sint. Nullus assensus fidei, sine motione Dei loquentis, ea quae praesenti nec 1.° nec 2.° elici poterit. 1.° quoniam per omnem assensum verae fidei ~~sine motivo Dei loquentis~~ Deo fidem tribuemus; sed per assensum, qui sine illo Dei loquentis cognitione fierent nulla fides Deo daretur, cum alicui fidem dare sit motivum eius authoritate aliquem rei dictae assentiri.

2.° q.

Deo credi non est praecisè rei revelatae assentiri: nam credere Deo, quae etiam revelata est per metaphysicas assentiemur, praesupponendo Deo non credimus: ergo est authoritati eius niti ad assensum. 3.° quoniam si ipse ... evidens relinqueretur, et mysterium evidens fiat, propter rei credendae per rationem, non per fidem assensum daremus. 4.° quia efficit assensus illos independentes, ad quos quippe evidentia rei intrinsecè obsequium, et ... expressi fieri, quod est absurdum. 5.° confirmationis sunt exempla relinquendum ... Nam nullus actus verae ... ergo efficit nec 1.° nec 2.° sine praevia cognitione motivi eius. 6.° fuisset, assensus illos ... quod ... evidenti est prorsus ex

ata cum nihil divinum respicerent. Indeque demum deripitur, eos specie
Dnicatos fore à primis assentibus, pro quibus nondum adest Scripturae
authoritas, quae perpetuò in Dei revelantis authoritatis fidem re-
solvit.

Dices: hos etiam 2os assensus mediatè refferri in authoritatem Dei lo-
quentis, à quâ scilicet ortum trahunt, nec fieri possunt, quin alij
assensus praeexstiterint illi authoritati nitentes. Sed 3a: nam 2os as-
sensus vel esse obscuros, vel claros. Si 1m, perinde atque primi medi-
ne egebunt, vel quia obscuri sunt, vel quia fidei sunt: namque cognitio
resolutionis dignam rationem reddit. Si claros esse dicas, nec mediatè quidem
resolventur in authoritatem Dei, nam evidentia illa mysterij, quâ im-
mediatè moventur authoritati Dei obscurè loquenti non nititur, nec
ad eam resolvitur, quippe nequit esse evidens, quod ad obscurum resol-
vitur.

Dices 2o ex P. Ripalda: per assensus etiam illos Deo credi, quia
Deus apprehensione [illegible] revelationis ad illos movet. Sed 1o hanc appre-
hensionem [illegible] ad hoc explosimus. 2o: non est cur illis ad 1os [illegible]
nullos assensus Deus non moverit, si verè illis ad credendum movere [illegible]
set. 3o: quia illis vel satis Deus movet, vel non satis movet ut [illegible]
Ripalda. Si 2m, [illegible] Deo [illegible] non creditur, nec fides propriè fides erit
[illegible] Confirmatur: ad nullum assensum mediatè authori-
tatis Dei potest esse [illegible] et non sufficiens. At ad omnes assensus
[illegible] ut probavimus [illegible] Ripalda, et illa [illegible]
sufficiens et adaequata. [illegible] patet [illegible] qui Dei authorita-
tem [illegible] habet [illegible]
[illegible] et [illegible] Deo [illegible].

Item ad ra-
tionem [illegible] divinae revelationis
[illegible]

supra, et alijs omnind. negando assumpty, vel distinguendo, nos di-
cilicet esse immemores revelationi; sed hoc nomine transeat; sub a-
lio, nego. Etenim sicuti aliquod recipimus obscure, et infallibil.
significans mysteriy, eoque tendens. Vel mysteriy recipimus ut quid
sacrum firmiter credendy, et citra peccaty innegabile. Qui duo
sunt respectu Dei loquentis. Praeterea, recipitis mysteriy ut firmiter
credendy: credere autem aliquem loquentis fecisse saltem praesefert
cui ea firmitate credendy sit: id autem est Deum loquentis fecisse
praesefere: nulli quippe alteri ita credendy est. Quae facile a quo
vis amplius explicari, et exemplis illis orationy in ipsos retorti
illustrari queunt.

Atque hac fere ratione totus etiam ille Hurtadi
loquissimus facile dissolvitur, si dicatis, omnia illa pria, boo. [illegible]
sunt, respectu quodam affecto, primo q, in uny colligi: ut respectu a-
ffecto hominis immemore fere integrantes partes hominis, et de-
bate quid colliguntur, et expendunt. eo pacto ad deum [illegible] il-
la pria, quod, q. e re nostra non est, amplius non explicamus. [illegible]

Caput 6m.

Objicitur. Alia etiam divina praedicata [illegible]
[illegible] movere ad fidem.

R[illegible] Ripalda L.2. S.9.10.11. [illegible] [illegible]

[illegible]

placere promeruit Pater credentium procul dubio Theologica fuit, nec tamen innitebatur veracitate Dei, sed divinis promissionibus, ex illud eiusdem Apostoli ad Rom. 4. In promissione Dei non haesitavit, sed confortatus est fide, plenissime sciens, quod quaecumque promittit Deus potens est facere: ergo tum fidelitate promissionis Dei, tum potentia motus fuit Abraham ad fidem. Similiter ad Heb. 10. dicitur: Teneamus spei nostrae confessionem indeclinabilem, idest, fidem firmissimam: causam autem subiungit Apostolus: Fidelis est enim qui repromisit. Quod idem clarius asserit cap. 11. Fide et ipsa Sara sterilis virtutem in conceptionem seminis accepit, etiam praeter tempus aetatis; quoniam fidelem credidit esse eum qui repromiserat; et alia huiusmodi apud Paulum extant, ut 2. ad Timot. 2, 1. ad Timot. 1. et 4. Hinc Deus testimonii fidele dicitur in Psalmo, et in Apocalypsi, fidelissima. Huc etiam illud Gabrielis Archangeli facit, qui ut B. Virginem ad fidem moveret, causalem subiunxit, Non enim est impossibile apud Deum omne verbum.

Hi nihilominus, tametsi tanti ponderis, a communi sententia dimovendi non sumus. Ergo in his omnibus potentiam, atque fidelitatem Dei [illegible] tanquam quid credibile, et inde ad aliquid [illegible] movens, non autem tanquam rationem credendi. Ad Hebraeorum 11. [illegible] Fide obtulit Abraham Isaac, qui susceperat repromissiones, arbitrans quia et a mortuis suscitare potens est Deus. [illegible]

creditam, quam rationaliter cognitus, ut textus ipse praetefert, dum ait
Plenissime sciens. Idem quoque dicito de caritate illa Angelica. Etiam
sacra textus plura saepe motiva affert non solum ob quae credatur, sed
ob quae credibile fiat mysterium. Eo fine Apostolus apud Athenienses di-
ctum etiam Scophani Poetae usurpaverat. Et simil. Hebraeis memo-
rat cap. 11. fidem Abelis, Enoc, Noemi etc. et nos ipsi ut mysterium
Eucharistiae persuadeamus, Dei ... proferimus passim.

Quoad fide-
litatem attinet haec eadem reponantur. Noto tamen, plurimorum esse theolo-
gorum sententiam, fidelitatem a veritate non distingui; atque ita D.
Thomas explicat caritatem illam cap. 10. ad Heb. Fidelis est enim qui re-
promisit, et ideo mentiri non potest sic illud Psalmi 144. Fidelis
Dominus in omnibus verbis suis. Eodem sensu illam etiam caritatem ex-
plicat accuratus Pauli Interpres D. Aestinianus. Quo enim credit fide-
lem eum esse, qui repromiserat, fidelem inquam, qui non mentiretur
sed fidem suam praestiturus esset. Dicimus ergo quod fidelitas est [illegible]
tipi veracitatis. Ratio autem indistinctionis utriusque haec est quod cum
2° sit loquutio, alia assertoria, et alia promissoria, videtur plane
... potius, quam species loquutionis [illegible]
[illegible] ad aliud attributis [illegible]

[illegible]

[illegible] sententiam. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] fidelitate et

que potentiâ.

R. duo media ẽe, quibus promiſſio connectatur cum re promiſſa. Aliud complexum decreti et põe, aliud complexum veritatis, et loquutionis. 1^m. per illud nectere quidem promiſſionem cum re promiſſa in faciendo, et exequendo. 2^m. autem eam connexionẽ, conjunctionẽ q facere in credendo. Ad confirmaẽ dico; ante ſciam quidẽ Dei adesse illam connexionẽ decreti, et põe: at nobis eam n̄ conſtare, niſi per revelaõẽ, quam patet poſt ſciam ẽẽ, et â Deo fraẽ. ut id ſciente, ſeu praeſciente: atque adeo medium creditivo propinquius, et fidei conantius ſemper adẽ, et intervenit ſeorſim â connexione decreti et põe.

Quae de fidelit. [illegible] põa diximus. veriora, clariora q adhuc ſunt, de miſericor- [illegible] juſtitiâ, alijs q attributis divinis, ac demum diximus, nec Di- [illegible] nec maiestate infinita Dei ad fidem movere poſſe, niſi ſub [illegible] veritas atq ſapientia Dei tacite ſubaudiatur. Move- [illegible] quidem [illegible] ſubinde ad imperandum fidem: at intellectus [illegible] et vero niſiti, nec alijs movetur.

Caput 7^m.

Reliqua argumenta contra veram ſententiam.

P[illegible] quod quae [illegible] magni fecere, est: [illegible]
[illegible]

Secundum; revelatiões divinae x. diversitatis mysteriorum esse diversas, atque ita specie diversos fore ipsos etiam assensus fidei. R. illam diversitatis revelationis intra eandem speciem esse, omnes quae movere ad fidem praecise quatenus verbum Dei teneris, vel illius mysterij. Et argumentis instatis in fide humanâ, et in alijs etiam virtutibus, et scientijs.

Sextum; tam veritatem revelantis esse medium metaphysicè connexum cum veritate mysterij: ergo nequit esse medium fidei. Probatur conseq.: nam medium intrinsecè connexum necessitat ad assensum mysterij: ergo tunc assensui tollit obsequium, et meritum: at assensus mysterij obsequium, et meritum exigit: ergo. Lugo, et alij omne obsequium et meritum ad assensum solius revelationis revocant, nec illum agnoscunt in assensu mysterij qua tali. Sed male, ut dissp. seq. ostendetur. [illegible] argumentum itaque R. illud medium, tametsi metaphysicè connexum cum veritate mysterij, ad assensum mysterij obsequium non tollere, quia ad illum non necessitat propter obscuritatem suam, atque propterea indiget [illegible] imperio voluntatis, quo imperio defectum [illegible] claritatis, et necessitati suppleatur, quo intellectus firmetur. hoc autem imperium in quo formaliter ratio obsequij et meriti [illegible] [illegible] praecipue [illegible], atque tertiò ad assensum mysterij. Unde assensus mysterij qua talis [illegible] ab illo imperio [illegible] efficitur. Adverte autem hoc imperium voluntatis, tametsi claritatis [illegible], et [illegible] necessitatem suppleat, habere se tantum ex parte subjecti, non vero objectum [illegible] [illegible] [illegible], ob quam intellectus [illegible].

Ultimum; nam [illegible] [illegible] [illegible] ad assensum [illegible] illum fidei movere non potest quia ipsa [illegible] veracitatis et scientiae et sapientiae Dei trinum mysterium [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] esse [illegible], quae id [illegible] [illegible]. R. [illegible] [illegible] [illegible] veritate [illegible]

[illegible]

citates, nos etiam hominibus credere posse ipsorum veracitatis propter ipsam veracitatis. Certe respectu Dei, nulla potest esse distinctio: nam Deus prima veritas etiam est respectu suae veracitati: tamen non nec fallere, nec falli potest asserendo se esse veracem, atque asserendo quaeque alia. Distingui tamen in Deo poterunt veracitas directa, et reflexa, seu quasi, ut de cognitione etiam divina dici solet; atque ita credetur veracitas directa propter reflexam: quam utramque nomine primae veritatis complexi sumus, ut nomine definitionis omnes definitiones directae, et ipsa etiam definitio definitionum comprehenditur.

Disputatio 2a.

Quod sit motivum assensus terminatum ad ipsum motivum fidei? Ubi de Resolutione Fidei 2.

Statueram de Resolutione fidei non dicere, donec omnia de [illegible] fidei, deque conditionibus obiectivis eius exposita essent; ne [illegible] nimis citu, atque tumultuario aggressu expugnari non possit, quae longa vix obsidione capitur arx. Verum omnium [illegible] aliquid fuit, ad currendum hoc, et madens sanguine prae[illegible] [illegible] exordio perquam avide adamantium.

Caput 1um

[illegible] credibilitatis revelationis est etiam divina [illegible] Veritas [illegible].

D[illegible] fidei, et prima veritas, et revelatio. [illegible] de utraque parte [illegible] est: quo [illegible] et quoties illa per fidem [illegible], et [illegible] vel non [illegible]. [illegible] de revelatione dicam [illegible] [illegible].

Sunt [illegible] praesertim [illegible], qui dicunt [illegible] existentiam revelationis motivum non habere: nam [illegible] est [illegible] credi, [illegible] cre-

dendi; attingatur q̃ut regula, n̄ autem ut regulatum. Sed errant quam maximè; quoniam hæc, quo ipsi exemplo aducti solent re- rissimè videtur: videretur n. vix merito quicunq̃ dicere lumen rere oculis n̄ cerni. Et ne in re aperta operosior sim, in quacunq̃ ca̅ali ca̅a verissimè asseritur, ut in hac, Sol lucet quia dies ē, dici vere affectatur, et idem cernitur in reliquis; atque hîc maximè omnium locum hēt vulgatum illud, Propter quod unumquodq̃ tale etc.ª Demũ, per actum saltem dictum, et tp̄am mysteriy, ipsam etiam revelaōnem credi, idque ēē dogma fidei, ostendit Vannerus d.1. q.1. du.4. asser.1. et 2.

Fatentur profectò alij ipsam quoq̃ revelaōnem verè credi, et asseri; qui tn̄ divisi sunt: nam alij cum Gabriele existimant eam credi fide solum adquisitâ, eâq̃ fallibili, quos refert disputatio præcedenti. Alij, ut Valentia q.1. p.5. §.5. et 10. Vannerus [illegible] Suarez d.3. s.12. arbitrantur, eam credi, ipsâmet movente revelatiōne.

Nec verò dubitant aliquas revelaōnes, per alias reflexas divinitas revelatas ēē, ut cernitur in dicto illo, Hæc dicit Dñus, et aliis sæpè; revelatas q̃ idcirco, illas credi etiam posse, per alias divinas [illegible] et cum ad alias saltem reflexas, quæ alias [illegible] [illegible] [illegible] fuerit, [illegible] [illegible] propter [illegible] [illegible] [illegible] eadem q̃ ratiōe illas etiam alias [illegible] [illegible] reflexas [illegible] [illegible] credi [illegible], [illegible] [illegible] propter [illegible] etiam [illegible] [illegible] quæ hæc sunt [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] oportet qui [illegible] revelaōnes etiam ipsam [illegible] credi existimant, nolunt [illegible] aliud fidei adhibere [illegible] fide præter [illegible] [illegible] revelationem.

[illegible] explicat Vannerus exemplo [illegible] humanæ, quæ etiam ipsam saltem [illegible] [illegible]. Alias autem

Vo

Valentia exemplo cognitionis divinae, quae sese quasi in infinitum reflexe cognoscit, et asserit. Cum [illegible] verbum Dei, saltem quatenus verum ipsa illa divina cognitione asserit, non mirum si se reflexe asserat. Caeterum quae Valentiae probandum fuerat non solum divinam cognitionem, sed ipsam etiam revelationem externam, cui scilicet partialiter innititur fides, reflexam, et simul assertivam esse.

Melius [illegible] id eximi videtur tum ex paritate locutionis humanae, tum aliis cognitione, amoris [illegible] creati, atque similium. Imo, quod amplius multo est, imprimis etiam res physicae, et moralis quasi reflectunt supra se; nam actio, ductio, unitio, et unio, semetipsas etiam reddunt unitas etc.; at locutio non natura sua ordinatur, vel ad asserendum respectu menti, vel rem ipsam externam, sicut actio ad producendum terminum: [illegible] sicut actio simul et terminatio [illegible] et quasi sibi ipsi actio est, ita necesse est locutionem esse etiam terminatio sui assertionis. Idque plane videtur ipsarum muneribus, et naturis rerum admodum consentaneum; scilicet locutionis locutionem [illegible] necessarium esse, quam actionis actionem.

Sed dices, actionem actionis nec possibilem quidem esse; possibilem autem saltem esse locutionem locutionis, ut ostenditur ex repetito illo Haec dicit Dominus. [illegible] possibilem actionem. Sed 2° [illegible] locutionem esse [illegible] locutionem [illegible] [illegible] [illegible] assertionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] atque excellentiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] similes [illegible] fines.

Confirmo [illegible] tibi aliquid referret [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] saltem [illegible] [illegible]

tam exhibit, ipsius etiam loquutioni assertio involvebatur; alioquin nulla species mendacij in illius querelis contineretur, nec in tuâ excusatione.

Sed dices; humanæ, et divinæ loquutioni disparem esse rationem; nam humana â nobis percipitur, et sub sensus cadit, secus divina, quæ nobis imperuia. Sed hoc nullum est effugium. 1.º quia argumenta nostra ostendunt, locutionem humanam, et quamcumque locutionem ex sese præcisso locutioni semet asserere. 2.º apertius; quia locutio divina, tametsi obscura, mysteria tamen vere affirmat, et asserit. Quia obscuritas, quæ nobis objicitur attentionem non impedit, se quia ipsam asserere similiter poterit. Explico: nam humana loquutio non quia sub sensus cadit, et percipitur semetipsam asserit, cum et calor, et lapis percipiantur, sed quia vera loquutio est; quia cum divina quoque, tametsi obscura, vera tamen sit loquutio, se ipsam affirmabit.

Quod demum [illegible] nam aliquod obiectum est, in quo tandem fides sistat [illegible] illud autem nequit esse fallibile, ut ostendimus; nec tamen infallibile evidens: nam fidem evidentiâ non niti ipsa [illegible] datis est, id etiam demonstrante meruit [illegible] illud quia obiectum, in quo tandem fides sistit, et infallibile [illegible] nullum est eiusmodi præter ipsam locutionem Dei [illegible] sistit fides [illegible]

Ex his argum.^{dis} illi occurrerit facile, quod nostherici intelleant, revelaõz scilicet tam ēē obscuram, atque ēē obscurj mysterium: hinc q eò pergunt, ut aliquid evidens asignent, atq in illud fidem resoluant. Sed constabit eos oleum, et operam perdere in eiusmodi disquisitione; et argum. d. mysteria quidem indigere motivo, ñ quia obscura sunt, sed q. se ipsa nec obscure affirmant, quin propter nec ad se, nec ad alia credenda fidem movent, ut est [illegible]. Constat autem revelaõz fidem movere ad alia credenda, eo quod illa asserat. Cum q. ostensi sit, revelaõz etiam affirmare seipsam, ñ mirum si ad se etiam credendam moveat, nec alio motivo indiget. Et praeterea specialis rão ne mysterijs propter se credat fides, credat autem revelañi: q. fides ut fides alicui dicenti necesse ē credere; at per mysteria nihil dicitur, dicitur autem per revelaõz: q.

At [illegible] revelão talis moveat ad semetipsam credendum, etiam te[illegible] a mysterio, et actu distincto, et previo, quo nihil aliud praeter [illegible] revelaõz vel solam, vel simul cum veracitate Dei sit creditum? Affirmant [illegible] et alij: negat Jannerus d. 1. q. 1. à nu. 105. referens [illegible] et Canum. Et sane merito: [illegible] quam à nobis monstra[illegible] [illegible] talis agitur solum [illegible] fides [illegible] ad [illegible] fides [illegible] et [illegible] mysterij.

Conclusio [illegible] Deus [illegible] [illegible] et dicat [illegible] revelaõis [illegible] fidei [illegible] Inde patet ad 1. [illegible] per [illegible]

cant alia, sed ut ipsa ostent etiam per semetipsa, extitura quae tametsi nullae futurae essent scriae, ferri intellectus eorum posse, et vitè quidq: at revelaō unicè instituta ē, aut saltem primario, n̄ hui gratiâ, sed caâ mysterij credendi. Ruxtu: nam mediā, quae unicè caâ finis instituta sunt, vel saltem primariò, simul cum fine eligunti, et amanti. et electio ipsâ fecit in fine ex meliori Phiâ. 2do Praeterea revelaō Dei (quando n̄ est mysterij, et rei creditæ qua tali) exercet minus regulæ; at conformius multò naturis rerum ē, quod ipsa attingatur ut exercens rationem muneris: exercet autem, saltem primario respectu mysterij: hoc ē, et illa simul attingenda veniunt quocumque actu fidei. 3º Primo. q^a. alioqui tolliti meritus et obsequiy praestita re fidei.

Demum primo: q^a. alioqui tolliti meritus et obsequiy [illegible] fidei: Etenim licet seu Theôtae vidicent, nostra tn̄ fere [illegible] opinio, per eandeâm revelaōu in attestante reddi evi[illegible] steria, et simul. post assensu revelaōu semel praestitu, [illegible] ex illâ suppoōe ēa veritatis mysterij, huiusq assensu [illegible] sequi; nullum ē. esset meritus, et obsequiy assensus mysterij [illegible] licet â Deo, et nostrorum aliquibus n̄ [illegible] tn̄ ē quam admitti debeat [illegible] [illegible] et necessè quidq [illegible] [illegible] etiam humanae fidei [illegible].

Secundo [illegible] [illegible] et meritus, et obsequium fidei, in quo [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible] obsequium fidei [illegible] Dei [illegible] et [illegible] intellectus [illegible] mysterii [illegible] humanae [illegible] 3º [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ritatis Dei dicenti adeo creditu difficilia, et specie tenus incredibilem repugnantiam crediderit, ut ex ipsâ Scripturâ quotidianâ concionatorum ponderatione compertum est. Tandem: quia eò meritis fidei, et fides ipsa tendunt, quo Deum revelare: Deus autem non eo fine loquitur, ut ipsum loquentem credamus, sed ut ipsi mentem subjicientes credamus revelata. Urget 2° paritas reliquarum virtutum, quae relatè etiam ad sua objecta materialia meritoriae sunt, quatenus illa amantur ob motivum virtutis: ergo fides similiter erit etiam meritoria, et maximè quidem, non solum quatenus motivum suum propter se credit in aere prosequitur, ut solent adversarij, sed quatenus objecta materialia, scilicet mysteria prosequitur ob tale motivum.

Adversus praecipuam [illegible] Capitis 22dem objicies: si quis alteri, tametsi falsò, negaret, se [lo]cutum fuisse, nullam illi faceret iniuriam: ergo locutio nullo sen[su] [illegible] atterit. R., idem objici posse, tametsi loquens locu[tionem] [illegible], et reflexâ suam locutionem affirmaret, unde constat [illegible] nos esse. Rogas, an assensus revelationi immediatè di[illegible] an [illegible]? R. parum interesse quocumque modo vocetur. [illegible] interuenire. Constat tamen aliquali distinctione [illegible] quatenus est assensio mysterij, et quatenus assen[sio] [illegible] quatenus se et [illegible] [illegible]; atque adeo assensu[m] [illegible] immediatum.

Caput 2um [illegible]

[illegible] ad fidem [illegible]

[illegible] per fidem [illegible]

P[illegible]

[illegible]

[illegible]

à priori. Ceterum inde fiet, contra quam ostendimus, Deitatem esse motivum fidei: Argum.^t autem Aureoli respondent Caretensis hic, Suarez d. 3. s. 4., eam esse rationem à priori in essendo, et Theologiae vel metaphysicae, et nequaquam fidei: quemadmodum licet 4.^{or} 1.^{ae} qualitates sint ratio essendi colorum, et eorum cognoscendi per Scientiam, fides tamen colores non resolvit in illas. Impugnat solutionem, et exemplum Lugo, sed inefficaciter, ut quivis facile perspiciet. Addo tamen ipse aliud exemplum scientiae subalternatae, cujus conclusiones probantur scientiae subalternanti innituntur, per quam tamen illas non demonstrat scientia ipsa subalternata.

Secunda sententia est Altisiodorensis, veracitatem cognosci per rationem et cognitione naturali. Sed contra: nam hoc pacto fides in rationem resolveretur, nec certior esset cognitione naturali, quod est absurdum. § 3.^a sent.^a potest esse Ockhamistarum, nihil, quod sit demonstrabile, aut parte nostra afferri per fidem posse. Sed hoc falsum est, et inane, ut infra ostendemus. § 4.ta est Mertadi d. 6. s. [illegible] sensum illum, Deus est verax, esse immediatum, et ex terminis, adeoque terminat [illegible] ultimam illam resolutionem, de qua disputatione praecedenti. [illegible] ad 1.^m argumentum resolutioni naturaliter praemissae fuerint, [illegible] per [illegible] relictam immediatè, et sine praemissis et eorum [illegible] resolutionem fecerimus, ~~per fidem~~ ita licet [illegible] [illegible] postea tamen in [illegible] speciem [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

verax. 2º. rational. hoc facto, si Deus loquitur verè loquitur. tam illam transmittit mata ee, et per medium aliud, sive veritati, sive creaturarum traditam. tam tu ait ee mata, et ntam extu, si illi penetrent, cum tunc Deus significet omnes perfectiones, et eximias perfectiones, et tunc verè loqui praeferat, et includat perfectionem.

Sed pace eius 1º. n videmus, cur una prae alia sit nota ex terminis; nam utriusque assertionis termini sunt iidem, scilicet Deus, et veracitas; nisi dicat, quod falsum est, praedicatum 2ª. assertionis n ee n ee veracitatem, sed ipsam veritatem in actu 2º. Sed 1º. tam ē evidens, imo evidentius multò veracitatem ee perfectionem, quam veritatem ipsam actualem, seorsim ad impotentiam fallendi. Deinde, ut alia [illegible], ideo si Deus loquitur verè loquitur, q. ē summè verax, et non [illegible], saltem à priori. Unde si propositio haec adeò nota ē, planè [illegible] rationalis, quae scilicet per adductum verificatur atque ad eam [illegible] uno gradu mediationis ee.

Secundò impugno Suarium: nam [illegible] assertio illa rationalis fidei divinae n est nec [illegible] fidei, per quam scilicet nulli credit; [illegible] assertio illa à fide [illegible] [illegible] fidei, quam propriè fidei, a qua [illegible] habitu fidei quod sit habitu primi [illegible] habitu fidei. Sed [illegible] quasi in 2º. [illegible] [illegible] habitu, quae scilicet ē [illegible] et quae [illegible] [illegible] habitu [illegible] [illegible] [illegible] praeter quam fidei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ma̅a̅l. se hēt ad scientificam sideráos, perfectiō attenditur, ut multis facile exemplis illustrari posset. Et praeterea 3.° illud dictio illius muneris 3.ª conditiam; nullus n. Theolog habitus tonus quo eum cum habitu scientiae spectat hactenus; sed vel habitum specialem omnes ponere, vel id muneris assentiendi l.ᵘ princ. infimet intellectui tribuere. 4.° quia alioquin habitu Theologiae veritati fidei, quam scibile Theologia ut sui primum et praemissam assumit, immediatè per actum a se elicitum assentiretur. Etenim si habitu fidei munus est ñ solum fidem, sed quia etiam fidei per actum a se elicitum, quaeque fidei ñ sit, assentiare, ita habitu Theologiae circa sua quia etiam per habitus. Atque inde fiet, fidem, et Theologiam spectivum ivi, et a Theologiâ fidem, et a fide ñ fidem eliciendo, quo nihil absurdius.

Tandem adest râo a priori, quod scibile nulla pôa vel habitus terminus speciei atque sphaerae suae transgrediatur, nulla scientia nisi scientiam elicit, nulla quaedemum virtutes, nisi actu suae virtutis; contra quam in omni disciplina atque virtute diligenti [illegible] et authoritates omnem id muneris arrogavit fidei Cardinalis de Lugo Delugo.

Sextiò refellitur ea sent.ª nam munus ille nec claritatē per se nec obscurus, q. nullus. Patet n. tot. de antecedenti ñ [illegible] tendendo, et clarum illum [illegible] referri posse, et etiam obscurum. [illegible] intellectum posset est [illegible]

rei obscurae sine motivo ullo adhaeserat. Verum hac ratione velabi-
tur in eam, quam ipse Coninck s.3.n.32. impugnerat sententiam
et proptierea impugnatur:

Quia implicat proxime intellectum a volun-
tate cogi in assensum aliquem, si nec in ipsa re asserta, nec in
alia annexa motivum habeat: at in ipsa veracitate Dei obscu-
re proposita motivum non adest, nec aliud porrigitur: ergo implicat in-
tellectum ex solo voluntatis imperio in assensum ferri. Maior pro-
batur: quia intellectus per assensum non fertur, nisi in rem ut veram, quae
sibi vera appareat; sicut nec voluntas per amorem nisi in rem ut
bonam: alioquin, ut ipse Coninck obiecerat, ex imperio volunta-
tis intellectus asserere posset astra esse paria, vel imparia arena
[illegible].

Secundo ostendo assensum illum obscurum esse non posse: nam De-
um esse veracem, seu vere loqui si loquitur proponitur saltem
[illegible] et evidenter: ergo assensus huic veritati praestitus ex ipso ob-
[illegible] esse non potest: ut ergo assensus obscurus sit, oportet
[illegible] aliquid aliud obscurum ostenderari, atqui per verac-
[illegible] aliud obiectum, et motivum non accedit: impli-
cat ergo assensum esse obscurum. Explico: huic principio, quodlibet est, vel
non est, [illegible] assentiar quia a Deo dicitur, assentiri quidem obscu-
re potero, et quod intellectum est efficitur obscurum ratione medii
[illegible] veritatis in semetipsa [illegible]
[illegible] et assensum obscurum [illegible]
[illegible] existimo dicendum esse.

[illegible]

et ultimo [illegible] sententiae cum assensus ille [illegible] esse
[illegible] et [illegible]
quam [illegible]

eius extrarum evidentes sunt: at fides certior multo est, et fir-
mior: quia assensui illi fides non innititur. Sed iterum n. tot. ad im-
perium voluntatis recurrit, quatenus inde supra reliquas evidentias
assensus ille firmari queat. Econtra tum: nam motivum eius assensus
est ipsa evidentia rei, et terminorum connexio: quia supra quam connexio
illa connexatur nequit intellectus a voluntate firmari, saltem pru-
denter. Probatur sequitur ex his quae de Gabriele, et Lugaldam
diximus L. praed. c. 2. † eo quod nec per amorem, nec per assensum
prudenter saltem rebus adhaereamus magis, quam connexatur moti-
vum amandi, vel assentiendi: Cur n. alias fides humana etiam non fir-
metur ex imperio voluntatis supra omnem evidentiam?

Caput 3m

Qualiter Veritas Prima per fidem attingatur? Ve-
ra sententia.

Hic iterum supra praeter morem latius discessi, quaestionem [illegible]
necnon alio modo hanc rem explicandi, satis probabile [illegible]
breviter assero, Veritatem tam q.do ad fidem movet nec attingit
ut mysterium (quod nunc non disputo) per fidem non affirmari, sed tan-
tum attingi ut hanc; qui quidem tam per aliam [illegible] vel habilem
multipliciter evolvi, atque affirmari queat, quando per [illegible]
nec afficitur, nec evolvatur, sed [illegible] ut [illegible].

Pro itaque,
hanc vocem ea credimus fide [illegible] Incarnationem
quia Deus, vel [illegible] in qua [illegible]
[illegible] attingit ut [illegible] affirmat Verba
per [illegible] vel [illegible] fide pro-
[illegible] quo credimus fide tanquam probante
mysterium [illegible] quae ut [illegible] di-
[illegible]

Horum porro non est, sed tritum, atque vulgatum alicui aliquid ad aliquam disciplinam vel traditionem per modum termini praecise, illumque per eiusmodi traditionem amplius non evolvi, sed per aliam scientiam, aut traditionem. Prodo exemplum in ipsa fide: hic assensus est fidei: Trinitas aliqua vera, in Deo est idem cum aliqua vera Unitate; id est, Trinitas, et unitas in Deo identificantur, et sunt idem. In hac assertione assumuntur tamquam illi Trinitas, et Unitas, de quibus multa disceptant, Mathematici, Arithmetici, et metaphysici, an sint? quid sint? etc. At tamen nemo dicat id muneris ad fidem spectare: fateor enim a fideli quaereres unde sciat Trinitatem in genere esse possibilem, vel dari? tam autem necesse est, trinitatem, unitatem in genere esse tum possibiles, et dari, ut in Deo conjungantur, [illegible] est necesse tam veritatem esse vel dari ut loquatur, seu ut [illegible] [illegible] sit: [illegible] sunt explicatio vel definitio, vel possibilitas unitatis, et trinitatis ad fidem non pertinet tamquam aliquid assertum, sed prae[illegible] attingitur per modum termini, solum quod affirmatur utriusque coniunctio. [illegible] similiter per fidem non affirmabitur tam veritatem dari, sed solum [illegible] per modum tamen attingitur; affirmabitur autem illius cum [illegible] conjunctio, ut ipsa illa assertio fidei praefert, nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Cuius rei explicandae alia etiam [illegible] exempla [illegible].

Hinc autem, quod praecipuum est [illegible] [illegible] habemus eos solos assensus esse fidei et nullos alios, qui omnes [illegible] esse fidei. Habemus item, eos solos assensus esse fidei, qui [illegible] [illegible] [illegible], qui [illegible] [illegible] [illegible], qui [illegible] sunt, atque [illegible] [illegible] et [illegible] capaces, qui demum [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] fidei [illegible] [illegible], omnes [illegible] [illegible] attingant, et credant.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ri possunt. 1.m unde sciam Deum veracem esse, seu vera loqui? 2.m quare Deo summe veraci, et vera dicenti credam? Sed haec 2.a quaestio, et interrogatio, ut iam quidem hic q. t. a. t. duce Caietano Theologi plures annotant, stolida est, atque fatua, nec digna responsione. 1.am autem quaestionem, et interrogationem, ut ipsi etiam alij notarunt, asserimus non ad fidem, sed ad metaphysicam vel Theologiam spectare. Quid n. absurdius quam velle omnino fidelem interrogare, quae ex munere Theologiae nos infra discutiemus.

Diximus, 1.am veritatem non attingi per fidem, sed attingi per modum termini. Ubi rogabis, an per modum subiecti an praedicati attingatur? Resp. attingi per modum praedicati; et tanquam partem praedicati, nam haec assertio, Credo Incarnationem quia 1.a veritas illam revelavit, est impropria; et haec solum est propria, Credo Incarnationem quia Deus illam revelavit, inquam revelavit, in quo termino [illegible] auditur revelatio summe vera, et propria Dei. Etenim per fidem Deus attingitur ut revelans quod attingitur ut dicens: id autem attingitur ut dicens, cui per fidem credo: at per fidem Deo credo, et non 1.ae veritati formaliter ut tali, et quatenus dicitur. Deus non est [illegible] attributum Dei, seu abstractum attributum. [illegible] loquens est propriam suppositi intellectualis; et 1.a veritas formaliter persona non est, nec suppositum, ut patet. Ita in humanis [illegible] credo [illegible] non eius veracitati [illegible] me fallit, et non eius mendacitati. Sed quid sim opponentem in re proposita?

Sed dices: si praeter 1.am veracitatem et revelationem quae Deo praedicatur, [illegible] eius propria [illegible], etiam Deus ut [illegible] habebit eius [illegible] praedicabilem, [illegible] fidei, cum [illegible] [illegible] aut [illegible] eius [illegible] veniat ad assensum Incarnationis. [illegible] [illegible] propria esse praedicabilis [illegible]

et non fidelem propositionis, praecavit quod esse integram fidem. Ut sicut paries non se simul, et albedine, sed sola albedine adequate dirigere facit visum, movet eum ad visionem; ita Deus non se, sed sola sua revelatione movet ad assensum fidei.

Caput 1um

Nonnulla noto ad resolutionem fidei.

Primum sit, in fideli quolibet duo necessario intervenire ut credat, scilicet voluntatem credendi, et ipsum credere; voluntatem autem illam fidem non esse, sed imperium fidei. Unde patet duas resolutiones ex quo toto caelo differentes, faciendas esse; aliam fidei, aliam voluntatis credendi, seu amplectendi fidem, et utramque resolutionem in diversa principia reducendam. Sic saepe aliquis conclusionem forte gloriosam propter finem, demonstrationem vult facere: quae voluntas ad [illegible] gloriam resolvenda venit; patet autem demonstrationem ad [illegible] gloriam nunquam resolvi, sed ad sua principia per se nota, et evidentia.

Secundo noto, hac in disputatione eo nitendum non esse ut fidem in evidens aliquid resolvamus. Sed etiam acclamant, non [illegible] modo reddere difficultatem; quid enim in resolutione fidei [illegible] [illegible] [illegible], quo mens conquiescat reddendum est? R. [illegible] [illegible] difficultati, sed evidentia videri carere. Etenim fidem in evidens aliquid resolvendum esse, haec manifestum est [illegible]: quod enim in evidens aliquid resolvit, est evidens; nec ob aliud [illegible] conclusiones [illegible] evidentes sunt. Sed fides [illegible] saltem respectu aliquorum fides evidens non est, ut ex Scriptura, [illegible] experimento et sensu [illegible] fides [illegible] saltem respectu [illegible] quia fides in evidens aliquid non resolvitur. [illegible] [illegible] [illegible] opera, quae [illegible] [illegible] ad quod fidem resolvere [illegible], fidem [illegible] [illegible] aliquid de fide [illegible]

entiam, si quod frustra quaesierint invenirent, non secus ac illi aliter,
quam qui sciam in primum aliquod obscurum revocarent. At
iam vero de multilitate resolutionis querimoniam meo[?] fin-
iam satis soluto laboris pretio.

Sextio noto: fidem, religionem
que nostram esse evidenter credibilem. Ita Theologi omnes, uno dix
excepto Capreolo. Hanc autem credibilitatis evidentiamque haud ca-
pimus ab ipsa fide, sed demonstramus argumentis credibilitatis
eius, atque notis quasi caracteristicis verae Ecclesiae, verae que fi-
dei. Ea sunt fidei nostrae sanctitas, antiquitas, perpetuitas, et
quae successio [illegible], modus propagationis, miraculorum, martyrum
illustrium in pietate virorum, etc. quae multitudo, et magnitudo
efficacia, praestantia, puritas, unitas que doctrinae, haeresum
extinctio, prophetiarum impletio, et alia quae alia. His adjungi-
mus ipsa etiam Scripturae testimonia non qua sunt fidem, sed
qua sunt [illegible], humanam que experientiam cadunt, historiae ve-
non, SS. que PP. suffragia asciscimus. Quibus omnibus vel aliquibus me-
diocri cura et ingenio expensis hoc clarius innotescit nostram fidei
credibilitate superare reliquas ei adversas sive religiones, sive [illegible]
[illegible], quin hos omnes, et post ei [illegible] evidente credi-
bile, et qui viri prudenter et [illegible]
[illegible] argumentorum efficaciam, [illegible]
tendam veritatem fidei nostrae [illegible] evidenter credi-
bilem [illegible]
et [illegible]

[illegible] hanc credibilitatis evidentiam
[illegible]
[illegible]
[illegible]

tanti fidei, et simul solatio fidelium consulamus zelamus

Caput 5.m

Fidem breviter resolvo in praesenti.

Quaerenti q. cur Incarnaõem v.g. credam? R. me illam credere, quia à Deo revelata est. Quaerenti rursus, cur credam, idest, quo motivo credam eam revelaõem? respondebo me illam credere propter semetipsam n. actu distincto, sed unâ cum Incarnatione tanquam caam et raõem credendi ipsam Incarnationem. Sed rogant iterum, unde sciant eam revelaõem dari? R. tò scire aequivocum ee; nam vel significat, unde sciam, et claram cognitionem existentiae revelaõis habeant; et sic nego suppositum interrogaõis, si saltem de fide ipsâ quâ tali sermo sit: nam per fidem motivum et huius hoc pacto n. scitur, nec sciendum e. ex dictis c. praecedenti: vel tò scire, significat, certo, licet obscure, cognoscere; et tunc iam responsum e., me ipsâ movente revelaõe Incarnatioem credere, atque ita ipsam revelaõem tanquam caam cum [illegible] certâ attingere, et asserere.

Sed debet revelaõ [illegible] cogat motivum dictum dare. R. [illegible] fidei per se loquendo, ut ostentum [illegible] Sed [illegible] revelaõem quoque credendam [illegible] necesse e. ut, datâ forma [illegible] respondeo [illegible] dicta [illegible] ex capite praecedenti. Unde [illegible] interrogaõe, et [illegible] responsione de existentia revelaõis; et [illegible]

Ut conciperent; nihilo nos hoc pacto differre ab Haereticis, ipsos quia facile rationem suae fidei reddituros, nihil quia nos inter, et illos inveniendum discriminis. Sed hoc omnino negamus: utpote recurramus calumniae ab intellectu ad voluntatem transeundum est, dicendumque Haereticos nefarie errores suos credere, nisi ignorantia saltem aliqua excusati fuerint; Catholicos vero prudentissime quae credere.

Rogabis iterum, cur credere voluerim? cur me tanto obscuro nisi? cur intellectum frenare, et in obsequium fidei captivare? cur demum in revelatione obscura sine ulterioris probatione tanquam in termino ultimo sistere? inquam rogabis cur haec voluerim? Respondeo cum Augustino epist. 118. quia insolentissimae est insaniae putare id non recte fieri, quod totum per orbem frequentat Ecclesia. Rursus cum eodem lib. de Utilit. ~~[illegible]~~ credendi cap. 14. Nullis me videre credere nisi populorum et gentium consensione opinioni et famae admodum celeberrimae. Et iterum eodem lib. adversus epist. fund. cap. 4. Tenet me in Ecclesia consensio populorum, tenet me veritas miraculorum. Addiderim [illegible] argumenta veritati nostrae fidei, quae [illegible] et numero longe superantia [illegible] Haec sunt me motiva et [illegible] credere [illegible] captivare, etc. [illegible]

[illegible]

Ex his patet fidem nostram [illegible]

Capit. 36.m

Difficilis nodus de nimia gravitate revelationis Dei; item de petitione principij.

Sed primò omnium emendandam breviter dixi actus fidei analysim, et resolutionem, et haec sit maxima eius emendatio. Disputatio de resolutione fidei, ut ex ipsorum prologis ex Scholis loquuntur, sicut omnibus theologis maximè difficilis, et multis etiam inexsuperabilis, ita ut ad mysteria spectarint. At hic modus resolutionis, cui facem Deus praetulit salentia, disputationem reddit expeditam, et facilem. Quod probo: nam quoad Haereticos, et exteros saltem attinet, à tenebris et adyto ipsius fidei disputationem extrahimus ad apertum campum argumentorum credibilitatis nostrae fidei; de his .n. argumentis, et disputatione de ipsis instituta theologorum omnium iudicium est, tum demonstrabilis, evidenterque fidei nostrae credibilitatis, tum absolutam tum comparativae, tum positivae, tum negativam, quamque omnia ipsi de [illegible] sunt incredibilia; nec mirum, cum pro uno alterum argumentum [illegible] mille et amplius, saltem apparentia, prodamus [illegible] pro centuriis virorum egregie piorum; pro uno a[illegible] [illegible] etiam decem, millenas martyrum [illegible] cum Haereticis relinquimus ex[illegible] [illegible] dimittimus. Quoad Catholicos [illegible] [illegible] non intrarent [illegible] [illegible] resolutionem [illegible] [illegible] expeditius [illegible] difficilius [illegible] [illegible] theologorum, et [illegible] opinionum explicatis [illegible] [illegible]

[illegible]

rem, nec causam illam aliunde probat, petit principium, cum interro-
gatorij causa, potius quam res ipsa non probetur: at nos id vitij immu-
nes sumus; nam existentiae Incarnationis etc. causam reddidimus existen-
tiam revelationis; et hanc ultro fatemur sumus ipsa existentia Incar-
nationis clariorem non esse, nec causae illius ulteriorem causam dare vo-
luimus, probatamque ulteriorem; &c.

Zm, quod nobis Sectarij exprobrant,
est de circulo vitioso. Suscat illum ipsorum verbis proponere. Ergo
Baronius, Praedicator Scotus, in Apodixi trac. 8. s. 8. ita arguit: Vi-
tiosus fit progressus ab eodem ad idem eodem modo cognitum, ubi
fit circulus formalis, et proprie dictus; at in hoc negotio sic Ponti-
ficij procedunt: nam propter verbi Dei authoritatem fide divina
creditam, credunt Ecclesiae in testificando infallibilitatem, id quod
fide divina: et rursus propter Ecclesiae in testificando infallibi-
litatem fide divina creditam, credunt et verbi authoritatem, etiam
fide divina. Hic igitur a verbi Dei authoritate est processus divi-
na fide credita ad eandem verbi authoritatem fide divina creditam,
et proinde est ab eodem ad idem eodem modo cognitum. Hactenus ar-
gutus Sectarius.

Pariter ut hic arguit [illegible]
[illegible] si quis dicat: mater est prior, quia filius dicit, et filius et
[illegible] quia mater dicit: vel hic: [illegible] Ecclesia est [illegible], quia
[illegible] dicit, et [illegible] quia [illegible] Ecclesia dicit [illegible]
[illegible] Suarez in [illegible] de [illegible] Ponti-
[illegible] Valentia [illegible]
[illegible] Analysi fidei, [illegible]
[illegible] ad defendit.
[illegible] est in [illegible] Theologia.

Ad

secundo de circulo vitioso respondet Valentia d. 1. q. 1. p. 1. fine, nil vitij ēē in eo circulo, id quod ob duo. 1m quia, ut ipse sapienter advertverat, aliud est obiectum propoōis, seu definitionis Ecclesiae, aliud revelaōis Dei, seu Scripturae: nam revelaōis obiectum ē ipsum mysterium revelatum, v.g. Incarnaō: definiōis autem seu propoōis Ecclesiae obiectum ē ipsamet revelaō, quam reflexe respicit, aperit, et declarat.

2m, quia cum ex propoōe Ecclesiae redditur raō credendi revelaōes, raō redditur non per cām credendi, sed per signum: quod autem propoōis, seu definiōis credendae raō redditur ex revelaōe et ex Scripturâ, raō ē per cām. Sic quod vitat vitium vitari, ubi solum (ut ille loquitur) redditur ratio mysterij vicissim, et ex ipsis met mediis, sed diversâ raōe, [illegible] quod ōō licet. Huic 2ae solutioni subscribit etiam Suarez d. 5. sec. n. 2.; scilicet, quod illa duo sunt diversae raōnis. Iidem alii [illegible] respondent arbitrantes perpetuo mutuam prioritatem in diverso genere causae ēē commoditivam, et maxime possibilem, nihilque [illegible] vitij.

Quibus, licet specie tenus difficilibus, [illegible] etiam patet ex [illegible] suffragiis de doctrinâ [illegible] rum, et mutua [illegible], per mentem intendere dicitur [illegible] [illegible] Valentia: nam [illegible] [illegible] [illegible] tradit, demonstrat [illegible] [illegible] [illegible], idest [illegible] per se [illegible] ex [illegible] ac definiōe [illegible] per [illegible], et [illegible] per [illegible] [illegible] ēē [illegible] [illegible] [illegible] multa sunt [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]. Et quamquam [illegible] [illegible] vitij [illegible] definitio [illegible] [illegible] ex [illegible] per ipsam [illegible] [illegible] [illegible], et ipsa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

men Alt. sunt, iji q̃ n̄ damnendi, qui hac relationis doctrinâ definitioñ illam dictio dare pronuntiarunt.

Verum quoniam maiõe gravitas hac dialecticas minutias n̄ patitur, ne vitiis Haereticis simus, adigenda modo ẽ ea relationis doctrina, praesertim cum definitio Ecclesiae, et revelaõ multis mixtae haud sint; nam revelaõ n̄ ad definitioñ Ecclesiae, sed ad mysterium ipsum fertur, cum fit q̃ saepènumero sine illâ cuiusmodi definitione, tum in se, tum etiam in ẽe credibili.

Coitaq̃ praetermisso, 1ª solutio Valentiae n̄ satisfacit; nam duae etiam paritates hent diversa obiecta, et tn̄ altera per alteram multis n̄ rite probatur, aut defenditur. Nec etiam placet 2ª; nam quamvis pôbili sit mutua prioritas in rebus, in iji tn̄ probandis, aut defendendis ea admittenda n̄ est. Etenim probatio vel responsio eo tendit ut alteri rem persuadeat, â quo supponitur illa negata, vel in dubium versa: [illegible] sit probaõ, aut responsio aliquid debet assumi ipsis, qui de disputant, persuasibilius: [illegible] in probando vel respondendo ad eandem rem eodem modo cognitam recurri n̄ licet, quae quippe ipsâ eodem modo cognitâ probatior ẽe n̄ potest. Supponitur ut [illegible] Scripturae [illegible] probarei [illegible] Ecclesiae [illegible] infallibile, et definitioñ eius, hac autem infallibilitas [illegible] Haereticis negatur: unde [illegible] ad ipsam Scripturam recurrere n̄ [illegible] ipsum [illegible]

[illegible]

[illegible] 3º respondeo [illegible] praeced. [illegible] vel [illegible] fidei et religionis [illegible] Ecclesiae [illegible] authoritate [illegible]

[illegible]

conditiones remotas, quæ non solum fidem, sed ipsam voluntatem fidei antecedant. Unde patet, ea omnia non requiri, nec esse conditionem ad fidem quatenus fide divina credenda, sed quatenus fidei acquisitæ, atque humanis rationibus subsunt. Etenim ante voluntatem fidei nihil esse potest fide divinâ creditum; namque nihil fide divinâ de facto saltem creditur sine prævia voluntate credendi. Confirmatur ex Amico d. 9. n. 51. quia quod est conditio ad fidem præcedit fidem; nec enim ipsa fides est conditio ad semetipsam potius, quam calefactio est conditio ad calefactionem: at infallibilitas illa iudicij Ecclesiæ fide divinâ creditur: ergo ut sic nequit esse conditio ad fidem divinam: ergo solum est conditio ut subest iudicio humano, fideique acquisitæ, quæ omnia absolute fallibilia sunt.

Constat ergo nos ad Scripturam et verbo Dei [illegible] ad Ecclesiam ut fide divinâ creditam, sed ut fidei acquisitæ, et humanis rationibus statutam. Et licet ad id ipsum utamur etiam Scripturæ testimonijs, non tamen illis utimur quatenus fide divinâ creditis, sed quatenus humanâ ratione per doctos [illegible] et Patres Ecclesiæ explicatis, et acceptis. Unde tandem constat [illegible] circulum haud labi, quem Baro[illegible] [illegible].

Sed quoniam [illegible] multi esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amplius est [illegible] fide divina creditum [illegible] ad fidem. Etenim [illegible] d. 5. n. 4, et alii [illegible] [illegible] quælibet [illegible] [illegible] et [illegible] applicant fidei, et [illegible] applicata [illegible] [illegible] [illegible] ordinariæ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

meret, ac fidem applicaret. At miracula ad fidem non sufficiebant nec eam applicabant ut credita fide divina, ut patet, sed ut visa, vel audita, et certa saltem moraliter. Sat ergo est ad fidem si authoritas infallibilis Ecclesiae, eius definitio certo moraliter constet, et fide humana, nec oportet eas credi fide divina, ut eam applicent.

Dices: haec ratio satisfacere authoritatis Ecclesiae est moraliter infallibilem, nec opus esse assistentia Spiritus S. Nego consequentiam. Etenim applicatio ad fidem sufficiens debet esse obligatoria, ut vireficamus ostendetur: adhoc autem necesse est eam authoritatem esse infallibilem, et quae nec metaphysice fallere queat: necesse tamen non est, eam certo metaphysice fide divina credi, ut obliget. Ratio primi est: quia authoritas pure humana post rationes etc. [illegible] Heretici per illam trahi nequeunt, nam authoritati [illegible] authoritas, et ratio repponerent. Ratio secundi a posteriori [illegible] in promptu est, nam ante voluntatem credendi [illegible] [illegible] sumus, ante quam tamen voluntatis nihil est creditum fide [illegible] divina: a priori vero: quia voluntas quoties probabilem [illegible] habet, obligata est ad obediendum Deo [illegible]
moraliter certum, quale saltem [illegible]
opposito iudicio probabili [illegible]
[illegible] ita moraliter certum sufficit [illegible]
[illegible] Deo [illegible]
[illegible] authoritatis [illegible]
[illegible] applicationem fieri [illegible]
[illegible] credentium.

[illegible]
[illegible] Catholicis et Haereticis probatur [illegible] moraliter [illegible]

[illegible]

annexa cum veritate sufficere ut tali fidei applicetur, et contrariae firmenti. Insuper annexa moraliter, et quae absolute
loquendo pro falsa etiam doctrinâ patrari possent. Deus
eo negant perpetuo theologi in confirmationem doctrinae falsae
vel divinitus miracula edi posse. Oportet ergo ea a parte rei
esse vera miracula, et quae nec metaphysice loquendo pro fal
sa doctrinâ effici queant: tamen ex parte nostrâ, cognitioni quae
nostrae, illa ante fidem, et quatenus fidem applicabant talia
esse certo metaphysice non constabant, ut diximus. Idem ergo de au
ctoritate, atque iudicio Ecclesiae habendum est.

Unde infero 1°,
miraculis etiam apparentibus veram fidem tali applicandam,
quoties illam humano modo loquendo, et moraliter vera appa
ruerint. Patet: nam tunc daretur obligatio credendi: haud tamen
[illegible] ratione divinae inspirationis ideirco negatum volumus. 2°.
ad sufficientem propositionem fidei, eamque obligatoriam, non opus esse
[illegible] fide divinâ, seu esse de fide hunc numero hominem, v.g.
Innocentium X. esse internum Vicarium Christi; sed sat esse id constare
ex morali evidentia. Quod cum multi, probatique theologi
[illegible] confirmant nostra sententia habemus [illegible]
[illegible]. 3° [illegible] Michaelis de Medina [illegible]
[illegible] Bannez [illegible] fidei d. 2, et aliorum fidem
[illegible] Ecclesiae. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Bannez [illegible]

[illegible]
[illegible] etiam [illegible]

mus namque, in processu interio, et resolutione propria fidei causam claram reddendam non esse: quod non ditium petitioni [illegible] [illegible] exit, sed obsequij fidei ad ipsa nostra fidei necessario [illegible] taty, ut supra explicavimus, probavimus que. Retermus tamen eam illam per alia argumenta, et ulteriores probationes, non quibus intellectus, sed quibus voluntas moveatur, ostendendam esse, ostentaque a nobis fuisse.

Iterumque autem, quod nobis imposuerant ditij in Sectarios efficaciter retorquetur: nam vel illi per solam Scripturam fidem resolvunt, vel per Scripturam, et simul instinctum internum Spiritus Sancti, ut Libertini, et alij nescio qui Sectariorum affirmant. Cum ergo nos, constantissime negemus Scripturam pro illis stare, vel ejusmodi internum Sancti Spiritus instinctum dari, qui eorum [illegible] appr[illegible]et, et aliunde certificantes argumentis [illegible] [illegible] litatis Calvinismi etc., necesse est ut in aequo a nobis [illegible] negato [illegible] sistant, atque ita petant [illegible] [illegible]. [illegible] Scripturam ad instinctum internum pergant, cum hic [illegible] per Scripturam probandus sit, in apertum circulum [illegible].

Disputatio 3a.

Quae sit illa Prima Veritas quae illa [illegible] et [illegible] in quae fidem resolvimus [illegible]

[illegible]

Asperiora hac prima sunt, quam [illegible] [illegible]

[illegible]

Deo, in quam fidem resolvimus.

Caput 1mum

[illegible]

Tres 1.ae veritates circumferri vulgo solent: alia quae dicitur in essen-
do, alia quae in cognoscendo, alia quae in dicendo. Veritas in essendo co-
incidit cum veritate transcendentali, a qua unaquaeque res habet quod
non sit falsa, sed vera, seu vere ad intellectum affabilis, quod supra ens
nihil, nec formaliter addit nisi respectum rationis, ut cum S. Thoma et alijs tra-
ditur in metaphysica. Veritas in cognoscendo, et quae formaliter appellatur
est conformitas cognitionis cum re cognita. Veritas in dicendo, conformitas
dicti cum mente, vel cum cognitione. Quae tres veritates Deo applicatae
sunt 1.a veritas in essendo, cognoscendo, et dicendo.

Ergo Caritamus haec
q.h.a.t. putavit 1.am veritatem in essendo constituere obiectum formale fidei.
Sed errat. 1.° quia veritas in essendo, praesertim apud Thomistas, nihil est
[illegible], sed natura divina formaliter transcendit, et ipsam aeternitatem, etc.
[illegible], ut mihi evidens est, formaliter chymaerae repugnant: patet au-
[illegible] Deo non credere, quia aeternus est, nec motivum fidei per omnia divi-
[illegible]. 2.° quia [illegible] pridem constituit, nos Deo dicenti credere:
[illegible] in dicendo ad fidem [illegible]. 3.° denum, quia veritati in
essendo [illegible] non meminit, sed de veritate revelante.

Ex quibus o

[illegible] veritatem 1.am saltem in dicendo [illegible]
[illegible] fidei. [illegible] an illud constituat etiam [illegible]
[illegible] in cognoscendo. [illegible] S. [illegible] d. 4. 6. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

re n. afferret. At nra fidei essentialiter includit conformitatem cum re: ergo.

Dicunt tn: licet Dei scia falsa esset per impossibile, si tn. nihil vera loqui n. posset, id sufficeret ad veritatem fidei. Sed contra: nam veritas veracitati, seu veritati in dicendo solum mendacio opponitur, n. autem falso, cum consistat in conformitate verborum ad mentem, quod si hoc neges, et insuper addas conformitatem cum re, ratione eo ipso includis veritatem etiam in cognoscendo, quae scilicet ad omnia extenditur conformitas assertionis cum re. Hinc e quod a sola veritate in dicendo competere haud posset Deo falsa n. loqui: atque adeo in hypothesi obiectionis implicari in terminis, ablata hinc veritate sciae, et posita illinc impotentia loquendi quod re ipsa verum n. est. Quod multifariam illustrari potest. Patet p. fidem nram, revocandam in Deum eo quod neque fallere potest, neque falli, et utraque veritate constare [illegible] esse.

Dicunt demum, alteram scilicet in dicendo fidel. [illegible] [illegible] praesupponi, et includi. Sed ultro dicimus veracitate [illegible] Dicam contra ipse, veritatem in cognoscendo fidel. [illegible] etiam tanquam proprietatem, vel quid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in definitione praedestinationis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fidei cum veritatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] veritate [illegible] [illegible] [illegible] sola veritate in dicendo fidel, [illegible] et [illegible] [illegible] loqui [illegible] [illegible] [illegible] habet.

Caput [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de manifestatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

tius explicandâ, vel â difficultatibus asserendâ modò curamus. Compertum quippe est loqutione manifestari conceptum loquentis, eò quòd positivum sermonem dirigit. Ideirco, quoties quis c. mentem loquitur, dementi reipsâ fallatur, muneri principio locutionis fecit satis.

Unde constat, loqutionem Dei n. ēē sapientiam Dei, nec veracitatem in actu 1.º, seu impoām fallendi, ac mentiendi. 1.º quidem, q.ª hæc impoā nullius ē manifestaō; sapientia v. ē tāiò manifestaō obiecti, non sui. 2.º, q.ª veracitate in actu 1.º nihil innotescit; et quamvis per sapientiam obiecta innotescant, ipsi sapienti innotescunt, et n.º alteri: locutio autem, seu revelaō ē manifestaō facta alteri. Addit q. loqutio quidpiam adiungens supra sapieam, et veracitatem in actu 1.º

Quid porro illud sit inquirimus? Caietanus q. 1. a. 1. Molina 1. p. q. 1. a. 3. d. 2. et [illegible] communt. existimant, id ēē aliquid divinum, quod revelaōnem vocant, et quæ actio immanens Dei, quâ efficit revelaōnem [illegible]. Contrà Valentia supra p. 9. Suarez d. 3. s. 2. Lipal [illegible] et alii communt. excedunt, ēē ipsum sermonem seu propheticum [illegible] [illegible]: quibus subscribo: et probatur [illegible] [illegible] quod sit illa activa revelaō divina Deo [illegible] [illegible] [illegible] voluntas divina loquendi: at voluntas loquendi [illegible] [illegible]. Deinde revel[illegible] [illegible] nihil ē aliud quam actio productiva revelaōnis et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] productio loqutionis, seu verbi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] productio [illegible]

[illegible] [illegible] Deus in se [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] loqutione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

tur accepta fuere, et rite quidem, ut vba Dei: q. ipsi illius vocibus, et, quod consequens ē, verbisque eorum etiam Aplorum, Deus loquutus ē. Cum q. loquutio, et revelaõ quoad praesens idem sint, nec illa actio immanens Dei fuerit loquutio Aplorum, patet, loquutionem Dei, et vbum, cui fides nititur eam actionem immanentem n. ēē, sed potius illam Aplorum loquutionem. Sic passim Deus perhibetur loquutus per os Sanctorum; ac multifariam in Prophetis, idest, per Prophetas: nec non tam Prophetarum, et Sanctorum, quam Dei is sermo fuerat: non n. estis vos qui loquimini etc. Quae omnia explicantur exemplo legatorum nomine suorum Principum vba facientium. Patet q. creatas illas, et articulatas voces, vel Scripta Prophetarum, et Aplorum, ēē proprie revelaõem, vbum que Dei, in quod fides x. Scripturam resolvitur.

Prob.

Pr denuo: nam actio productiva vborum formaliter eo dirigitur ut [illegible] fiant, ac reddantur existentia: locutio vero x. S. Thomam [illegible] ut manifestet mentem loquentis: q. actio illa immanens Dei loquutio non est, cum dirigatur ad existentiam loquutionis [illegible] sum: nam implicat id respectu nostri Dei loquutionem [illegible] implicat quod a nobis percipiatur, audiatur que, et [illegible] manens Dei, et eiusmodi, ut loquatur [illegible] [illegible] tio ipsa sit manifestatio [illegible] [illegible] loquentis n. prohibet [illegible] immanens Dei [illegible] [illegible]

observanti, id esse locutionem inter connexia naturae rationalis, quod
est lux inter visibilia; ut namque colores luce, ita conceptus loquentis
esse ignorarii, occulti sunt, quasi luce locutionis donantur; at omnis
actio immanens Dei, ipsi est intrinseca, ac contingens, est maxime omnium
nobis ignota, et abdita, nec nisi nova manifestatione innotescere
[illegible]: patet ergo eam Dei verbum nostri locutionis non esse, nec revelationem,
sed ipsum externum, et temporalem sermonem. Quae demum ratio
id confirmat, quod Deus ab aeterno nobis non loquatur, sed in tempore:
et textus quod Scriptura vere sit, et contineat verbum Dei, quod
innumeris probari potest.

Quibus de revelatione Dei ita suppositis,
quaestionem movent scholastici; an illam quam diximus esse creatam
sit conditio, an pars obiecti formalis fidei? Et negant communiter esse partem
[illegible] obiecti. Contra nostri communiter affirmant, ut videre est apud
[illegible] et Ripaldam sup., et Coninck d. 9. du. 4. et alios, et
[illegible] vere. Etenim ex hactenus dictis abunde constat fidem niti
[illegible] ex testimonio vero Dei ut suo formalissimo obiecto. Constat
[illegible] conditionis, et obiecti distinctionem esse, tum [illegible]
[illegible]. Constabuntur quae tertio scripsimus.

[illegible] etiam allocutionem fuisse [illegible]
[illegible] quam obiecti fidei
[illegible]

hu distingui, quod theologicae obiectum divinum adaequatum habeant; sed per id quod morales habeant adaequatum obiectum creatum. Cas ß. omnes virtutes, quae obiecto adaequato creato non nituntur, theologicas appellamus, denominatione tribuente parte saltem praecipuâ, ac nobiliori, ut in multis etiam alijs usu venit ꝫ.

Caput 3.^m

An Deus ut infundens habitum fidei sit revelans, compleat ue revelationem?

Affirmasse videtur Scotus in 3. d. 23. et praeterea Thomistae aliqui, ut Aragon hic q. 1. a. 1. et Bañez hic du. 1. n.º 6, et alij, aliqui nomine luminis fidei occasionem dederunt, ut ad aliquibus pro affirmante sententiâ referrentur. Quibus addit etiam Zumelem Jannuarius d. 1. q. 1. du. 3. assert. 7.

Hi tamen Thomistae, ut solent, adversantur aperte D. Thomae, tum hic q. 5. a. 3. dicenti, obiectum formale fidei esse veritatem primam secundum quod manifestatur in Scripturis Sacris, et doctrinâ Ecclesiae, quae procedit ex veritate primâ; tum [illegible] 8. ad 3. respondenti, immediate revelationem Apostoli et Prophetae factam, qui Canonicos libros scripserunt: [illegible] revelationem [illegible] alijs, [illegible]. facta est; ita aperte [illegible] Thomistae ex [illegible] [illegible]

Praeterea hab.^s [illegible] [illegible] fidei [illegible] [illegible] et per [illegible] [illegible] fidei [illegible] autem infusus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] relationis [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] efficienter, nec [illegible] [illegible] habitum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] disputantibus [illegible] [illegible] Dei, in Scripturis [illegible] [illegible] infusione habitus et

h—

similibus exclusis, reperiri integrum et adaequatum motivum fi-
dei, cumque illud ab omnibus admittatur motivum esse, superavimus
alia adsequaerunt, ut multoties argumentatum est.

Obijcies: omn[em]
impressionem luminis esse revelationem; infusionem autem habitus fidei esse
infusionem luminis fidei: ergo est revelatio, constat quae motivum fidei. D[istinguo]
ex Suarez: 2x. posse esse velamen, aliud objecti, quo scilicet objectum
tegatur, aliud potentiae, quo potentia impediatur, ut cernere est in visu, et ob-
jecto ejus: revelationem autem, quae est objectum fidei, et loquutio, revela-
re objectum, ac ejus velamen tollere: per infusionem vero habitus, non nisi
improportionem, et quasi velamen potentiae auferri: quae vel proprie
revelatio non est, vel est ad rem nostram: nec non ut notat Suarez, qui [illegible]
dem sanavit eum alloquutus dicitur, aut quodque revelasse. Ad
[illegible] vocis luminis ambiguam esse acceptionem; nam et oculos lumina
[illegible] appellamus. Quod porro de lumine corporeo obstruebant et
[illegible], illud namque se tenet ex parte objecti, et per i[d]
[illegible] cernitur, et attingitur: secus omnia habent in habitu fidei. De
lumine autem gloriae quo etiam exemplo [illegible], patet
[illegible] beatifice, praesertim apud Thomistas, q[ui]
volunt per aliquid creatum Deum reddi formaliter objective intelli[gibi]-
lem, cum Deus se solo, ut fatentur, summe intelligibilis sit, et [illegible]
[illegible] speciem impressam quae [illegible]
[illegible] sufficiunt.

Alio praeterea sensu [illegible]
et Thomistae [illegible] habitum fidei appellare solent lumen fidei qu[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

meritum fidei, et omnia in hac re p̃ria imuerit. Unde etiam nobis hi Magistri opinionem rejicere cogitaveram; sed cuncta nisi intinuo relinquenda erunt propter tp̃oris angustiam.

Jam tandem pro illa

[illegible] Thomistarum opinione arguitur: quia mysteria fidei fiunt credibilia per habitum fidei, per quem scilicet reddit fidelis potens credere. D. mysteria fieri quidem credibilia ex parte p̃ote, n. autem ex parte obiecti, idest, digna fide, et talia, quae assensum promereantur. Quemadmodum ipsa p̃ota intellectiva eo sensu denominat obiectum exerce intelligibile, n. autem obiective; ut cernitur etiam in dixi, etc.

Caput 4.^m

An Deus ut auxilians sit revelans, constet ne obiectum formale fidei?

Duo praemittenda sunt Catholicis omnibus probata. 1.^m ad fidem, et [illegible] suntatem etiam fidei requiri cogitationem sanctam, illustrationemque [illegible] praevenientem, qua nisi praeveniente, catholicae, et ut par est [illegible] mus. 2.^m omnem eiusmodi illustrationis perceptionem, vel sensum, [illegible] [illegible] internum, ne in Lutheranismum dilabamur, [illegible] caelestis, et ita paratum esse fidelem quemque oportere.

[illegible]

[illegible] digna quaestio est, [illegible] revelans Deus [illegible] [illegible] et [illegible] fidei? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a fide [illegible], n. semel [illegible] ad illustrationes [illegible]. [illegible] [illegible] lib. 1. 17. [illegible] l. 9. c. 13. [illegible] l. 1 [illegible] 3. art. 7, et alij [illegible].

Prius

Quam inter, eam accurate probant Suarez, addens, oppo[...]
tam esse nimis finitimam haereticis ad internum instinctum Spiritus Sancti [...]
rentibus: quod (inquit) est fere seminarium omnium errorum, cui modo [...]
lle dicendi (scilicet sententia affirmantis) ansam aliquam praebere potest [...]
et ideo cavendus est. Sed respondet Granados, nec immerito, se m[...]
rari, à viris doctissimis id perniciosissimum, cum idem in omnibus senten[...]
tiis insinui queat verisimilamentis. Dicimus enim cum Suarez communiter ne[...]
ipsi, fidem niti divina revelatione: haeretici similiter aiunt, se divina [...]
esse à Deo revelata. Ecce convenimus in motivo fidei saltem affectato [...]
Errant autem Haeretici, quia eius revelationis nullam regulam divinam [...]
et infallibilem, ac externam admittunt. nos vero admittimus sacram [...]
sedem, eiusque iudicium. Quod idem discrimini est inter Haereticorum [...]
et Granati sententiam, illorum quippe instinctus sicut nulli regulae [...]
[illegible] subjicerentur, sed instinctus per instinctus exponentes, et defen[...]
[illegible], Granadae autem et religiosorum instinctus per iudicium Ecclesiae [...]
regulantis, nec litem, et dirimentis omnem definientis per instinctus [...]
[...]
[illegible] sententiam amplector, quam breviter probo 1.° ex h[...]
[illegible] inter Haereticos et Catholicos discrimine. Etenim à [...]
[illegible] ut expeditius inde [...]
[illegible] aliquid esset et [...]
[illegible] eodem modo [...]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

2.° [illegible]

publicam, et in Scriptura sentam ēē motivum fidei, et utriusque tam
veritatem: et hic admiri saepius probatum ē reliqua motiva ēē su-
pernaturalea. 3°. probatis paritate definitionis Ecclesiae: nam sicut illa
reflexè proponit, et, ut loquitur Caietanus, ministrat obiectum fidei; ita
illustratio interna idem muneris praestant, et nihil aliud: ergo sicut defi-
nitio Ecclesiae, ita illa illustratio solum erit conditio remota, et non motivum
assensus fidei, sed voluntati credendi. Praetereo alia.

Graviter, et docte
istra disputat Granados. 1°. ex 1. Ioan. 2. et 5. aliisque locis nos unctione
Dei intus doceri, habere in nobis testimonium Dei, et similia. Quibus
verbum videtur, Deum nos interne alloqui per immissas sacras cogi-
tationes. Idque demum exprimit egregio Augustini testimonio ex l. 11.
Confess. c. 3. cui etiam adiungi et aliud potest ex tr. 3. in ep. 1. Ioan.

Hic

omnibus, quae, qua potuit diligentia, exposita erant, et [illegible]
vocat, respicit Lugo supra n. 26. istam hanc internam locutionem [illegible]
parece talem dici. Sed me sane iudice, parum sapienter, et magis
[illegible]sophice, quam theologice, ut multis Scripturae et Augustini, quae [illegible]
[illegible] in hac, praesertim de gratia, [illegible] facienda sit, [illegible]
[illegible]endi palam potest testimoniis [illegible]
[illegible]mus.

Fatemur [illegible] Granados [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Disputat 2°. Granados [illegible]

Ille, qui credit habet sufficiens inductivum ad credendum, inductivum in authoritate divinae doctrinae miraculis confirmatae, et, quod plus est, interiori instinctu Dei invitantis: unde non leviter credit etc. Ubi perspicuum est D. Thomae sermonem esse de inductivo obiectivo, ut levitas excluderetur, et non solum de fidei. Atque, cum a nobis necessarium internum gratiam etiam obiectiva, et tanquam propriam suggestionem movere, et induce-re ad amplectendum fidem: id autem solum probat eam esse motivum voluntatis credendi, non autem ipsius fidei, ut explicatum est de definitione fidei Ecclesiae, idque confirmat paritas allata miraculorum. Et demum, quod scopus D. Thomae fuerit removere levitatem in credendo quae obiecta fuerat. levitas autem cum ad voluntatem spectet per motiva opera voluntatis removetur.

Demum multis rationibus ostendit Granadus [illegible], motionem fidei[illegible] esse obiectivam, quae in ipsa fidei [illegible] intelligi non potest. Contra, et melius disputat Lugo motionem [illegible] obiectivam in genere distinguens, profecto paritatem [illegible] praeter fidem, veritatis, quas adnotavit et ad ipsas cognitiones [illegible] ad obiecta fidei [illegible] revocare, ut [illegible] [illegible] [illegible] paritate tandem firmatur nostra sententia.

Caput 5^m.

[illegible] et verbum Dei [illegible]

R[illegible] et Verbum Dei 1° dividitur in externum, et internum. Externum est verbum illud, quod in Scriptura [illegible], internum autem [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnes admittunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fidei [illegible]

Et [illegible] [illegible] [illegible] in Synodo [illegible] [illegible] [illegible]

Thessal. 2. Tenete traditiones, quas didicistis sive per sermonem, sive per epistolam nostram. Longum esset explicatissima omnia SS. Eccle-siae referre suffragia, quae apud doctos Theologos hic videri possunt. Constat insuper ex variis traditionibus, quas perpetuo Ecclesia Chri-stiana servavit, de forma et materia Sacramentorum, de ieiunio qua-dragesimali, de celebratione Sabbati tali die, de baptismo parvulo-rum etiam si ministretur ab Haereticis, et similibus, quorum nulla fit mentio in verbo Dei scripto, quorum aliqua ad ipsi etiam Sectarij admittunt, omnia autem tenent SS. Ecclesia, et vel ex uno Aug.o etiam 4 multa possunt ingenio plena. Denique ratione constat: quia ipsum verbum Dei scriptum sola traditione innotescit illud idem esse quod Apostoli praescripserunt: ergo ipsum verbum scriptum Dei ut admittatur indiget tra-ditione, sive divina, sive Apostolica. Confirmatur: nam ex solo verbo scrip-to Dei non constat qui libri sint Canonici, qui secus; quod tamen ad fi-dem, et Religionem in 1.o necessarium est.

Hinc Catholici omnes duas genera ... et certitudini, traditiones distinguunt; aliae divinae, quae scilicet immediate a Christo dictae institutae que fuerunt; aliae Apostolicae, tales ... stabilit per Apostolos. Addunt etiam Ecclesiasticas, quae post ab Eccle-sia factae sunt. Tandem Verbum, seu Verbum Dei aliud est omnium ... ntrica, et publica: alia privata; 1.a ad omnes spectat et Rel-igionem ... 2.a de re aliqua peculiari, et privatam personam ... quando autem haec ad fidem obligat, et non obliget ex ... tentis ... ac vide ... dentes ... dum est.

Caput 6.m

Gravis difficultas ... de ... Bibliis.

... et ... fidei ... et ad ... haec

...

factam, revocandam esse; non autem ad eam, quae Scriptura dicitur; quippe quae Interpretibus, Impressoribus, et Casu plurimis mutationibus, erroribus et obnoxia multis exhibitit. Etenim omnes Theologi duce Hieronymo receptum habent, donum prophetandi, libros et Sacros scribendi, a Spiritu quidem Sancto, et infallibili eius assistentia profluisse, ne quid secus dicerent, aut scriberent: at illos libros sive transferre, sive in alias linguas vertere opus esse humanae peritiae, nec infallibilis Spiritus Sancti. Cum et sacer textus in varia volumina, inque diversas linguas translatus sit, plane non est cur non erroribus scateat.

Mirum est quanta disputandum hoc versatum fuerit a Patribus, et Theologis ad Tridentinum vocati, quam et diversa eorum iudicia fuerint; quae [illegible] et rem gravissimam, et instituto nostro consentaneam continent non gravabo intexendum.

Ergo Frater Aloysius Britanniae nihil afferri posse asserebat magis oppositum quam iudicium Caietani [illegible] dicere solitus, intelligere textum latinum non esse intelligere [illegible] Dei, qui errare non potest, sed vocem interpretis [illegible] obnoxiam. Idcirco veteris testamenti fidem ex hebraeis voluminibus hauriendam esse. Novi autem testamenti veritatem ex textu Graeco. Quamobrem [illegible] nullam vim vetustae editioni tribuendam a Concilio, et [illegible] eandem pro authentica [illegible] Concilio, [illegible] quod [illegible] Spiritu Sancto [illegible] inituerunt.

[illegible] multi [illegible] hoc sive [illegible] sive Cortanen [illegible] omnibus [illegible] quod in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] latinis [illegible]

tum quod potestate eâ factâ ad Hebræos textum provocandi, nullus esset futurus finis disceptandi cum Hæreticis, prelumque grammaticastris, arrogaturis proculdubio arbitrium omne in textus S. Dei; tum quod fecerit loco Episcoporum, Theologorumque, solos linguarum peritos vocandos ad Concilia, assumendosque in dignitates Pontificiam, Cardinalitiam, et reliquas.

Adderem ipse, eo Caietani non satis malo iudicio occurri: cum namque varia volumina sint, ipsa etiam Hæbraica, atque non semel dissideant, cui fides habenda erit? Cum verus volumen illud scriptum à Moyse &c. non extet, dicat Caietanus, intelligere reliqua volumina non esse intelligere verbum Dei, sed verbum, vel vocem transferentium erroribus obnoxiam. Cum denique verbum Dei non solum scriptum, sed traditione quoque servatum sit, dicat Caietanus, an de hoc verbo non scripto soli Hebræi consulendi sint, vel Græci? Consultaverat certè ipse plus iusto Hebræum Interpretem, cuius operâ usus fuit in suis Commentariis. [illegible] in annotationibus Ambrosii Catharini Dominicani et apud Cornel[illegible] tiam Dominicanum l. 2. à cap. 15. videre est.

[illegible]

[illegible] tissimus asseverabat, editionem vulgatam latinam reliquis [illegible] antehabendam esse, [illegible] ad textum [illegible] [illegible]

Verum nec haec existimatio Patribus placuit, nec difficultati satis occurrit. Constat n. multo minus afflante Spiritu S.to hebraea, aut graeca volumina, tum transcripta, tum typis mandata ee, quam Hieronymus, interpretes q alij eadem in alias linguas verterint: forte q. typographi, aut transcriptores lapsi sunt, forte vitiatis volumina corrigere. Quin à Rabinis, et Graecis haereticis, hebraeos, et graecos codices violatos ee ad exordio Ecclesiae dispacti sunt maximi quiq Patres Latini, et Graeci, ut cernere est apud Canum de locis l. 2. c. 13. §. Item hebraeorum. Caietanus imo ipse hebraei textus nimis amans in mali agnoverat in cp. 3. Lucae. Quod si textus in aliam linguam versi fides integra ee nequit, superest, ut nullus oio observandus sit, cum t.m [illegible] originale interierit. Praeterea oia volumina, quae ad nos [illegible] pervenere, maiorum nrorum fide servata sunt, ut cp. praece[illegible] [illegible]damus; et illa maiorum nrorum custodia errori obnoxia [illegible] n minus quam Interpretum versiones, nec peculiari Spiritus [illegible] adminiculum ad id muneris concessum e. Superest demum [illegible] quam ex vbo Dei n scripto adversus Caietanus con[illegible] [illegible] q. Canus per quae originalia hic Dei voces [illegible] q sint, cum evanuissent [illegible] [illegible] vbo. Hic v. S. Abbas [illegible] [illegible] merito carpitur à Cano, et [illegible]

[illegible]

tam, et in qua nullus fidei, aut morum ~~pariet~~ ~~error~~. Ipsam ergo Ecclesiam, quae Spiritus Sancti curae est, ne in rebus fidei erret, ipso afflante Spiritu probare eam editionem posse, et declarare pro authentica. Quae tamen intellecta vera debent de iis, quae ad fidem, et mores attinuerint, non autem de singulis apicibus, et propriis verborum enuntiationibus.

His ita disputatis, et praescripto sacrorum librorum catalogo, ipsa Synodus Sess. 4. ita decrevit: Si quis autem libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catholica legi consueverunt, et in veteri vulgata editione habentur pro sacris, et Canonicis non susceperit, anathema sit. Insuper eadem Sancta Synodus considerans non parum utilitatis accedere posse Ecclesiae Dei, si ex omnibus latinis editionibus, quae circumferuntur sacrorum librorum, quaenam pro authentica habenda sit innotescat, statuit et declarat, ut haec ipsa vetus, et vulgata editio, quae longo tot saeculorum usu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, praedicationibus, et expositionibus pro authentica habeatur, et ut nemo illam rejicere quovis praetextu audeat. Hactenus Concilium.

Quae de singulis editionibus, vel translationibus ad [illegible] intelligenda esse constat ex traditione [illegible] Ecclesiae [illegible] ac declaratione Cardinalium [illegible] pariter reprehendit [illegible]

[illegible]

Vulgata recipiamus.

Infertur 1°. editionem Vulgatam latinam eiusdem fidei esse, tantaeque certitudinis atque Evangelia ab ipsis Evangelistis conscripta. 2°, contra quam Caietanus, et Abbas ille existimaverat, non solum hanc editionem latinam per hebraeos, et graecos textus non esse limandam, sed hebraea potius, et graeca omnia per illam esse corrigenda. 3°, nec dubitandum, nec vel iota unum nostrae fidei pendere a notitia linguae graecae, vel hebraicae. Ne vero quae ignoramus videamur blasphemare, utile semper est earum linguarum perita, tum ut disseratis cum infidelibus, tum ut propriae enuntiationis constent, tum ut novi quoque sensus, qui tamen citra fidem sint, eruantur. De quibus tribus illationibus videri possunt Cano eo l. 2. fere per totum, et Valentia q. 1. p. 7. § 22.

Ad obiectionem, et rationes dubitandi respondet Canus [illegible] cum Titelmanno spiritum interpreti, propheticum quidem [illegible] divinum et proximum prophetiae. Ceterum hanc ipse [illegible] non capio; nam vel interpres errare adhuc potuit vel non potuit? [illegible] spiritus interpretandi non divinus prophetiae, sed [illegible] [illegible] longius esset, quod est absurdum, et 2°. [illegible] [illegible]; nam tamen quidque longissime [illegible] nihil datur quo certi [illegible] [illegible] aliquem rerum interpre[illegible] [illegible]

[illegible]

dum n. peccare gratia est Spiritus Sancti, n. quia peccare n. possimus, sed quia n. peccemus: ut sic Ecclesia definire potest, aliquem, qui peccare potuit, n. peccasse; id ipsum de editione Scripturae post sufficiens examen facere poterit, et fecit in hac, quibus spectata est editio vulgata. Temporibus autem Aug. et Hieronymi utili fuere recursus ad aliqua volumina haebraea, et graeca, et collatio textuum, quia nondum Ecclesiae accepta fuerat ulla editio, vel textus, saltem quoad omnia.

Leviora alia, ex quibus Haeretici fabrilitati exporrigebant editionem vulgatam videantur inanitate sua cadentia ap. Carrum a cp. 12. ad 15. inclusive; negatur aliud ap. Valenbg. S., quod scilicet errore typographi 11. Judic, pro alterâ matre, scriptum sit id alterâ matre. Quantum vel hac librariorum casus probaverit [illegible]

Disputatio 4.a

An fidei possit subesse falsum? idest; an Deus vel per se vel per alium fallere possit?

Deum falli n. posse ita fuit omni saeculo probatum, ut numquam ardentior disputandi fecerit [illegible] alium vel nec fallere posse cum videatur n. minus evidens [illegible] [illegible] vel negare, implicationem [illegible] [illegible] dum ergo, an ex [illegible] [illegible] falsitas recipere [illegible].

Caput 1.

Haereticorum et [illegible], [illegible] de [illegible] [illegible].

[illegible]

nec eandem haeresim tribuit Guido Carmelita; eundem tamen habere Alphonsum de Castro v. Deus haeresi 3. Alij, quorum tamen nomina non extant, dixere Deum posse quidem mentiri per se non esse, sed autem per administros. Utrumque assertum haereticum est, ut cernitur apud Theologos [illegible].

Deum de potentia ordinaria mentiri non posse, de absoluta tamen posse existimaverunt ex Theologis Ariminensis in 2. d. 42. q. 1. Argentinas in 1. q. 42. a. 3. Holcot in 2. d. 2. q. 2. Adamus in 3. q. 5. Subscribit Gabriel in 3. d. 38. q. 1. nisi quod abhorreat vocem mendacij admittere, solum quod dixerit, Deum de potentia absoluta falsum dicere posse. Hoc etiam assertum quidam iis vocibus temperatis errorem in fide iudicant reliqui Theologi hoc a. 3. q. 1.

Nostrum praesentis iudicij est, esse evidens ex dictis, Deum nec mentiri, nec falsum dicere posse, et insuper stolidos eos esse, qui dubium hoc moverunt, ideoque hanc quaestionem tractare coegerunt. Quod ostendo hac, ut credo, evidenti ratione. Stolidi illi sunt qui quaestionem movent, in cuius proposito [illegible] debet eos id admittere, et supponere, quod negabant, velut dubium duxerunt. Sed huius generis est praesens quaestio.

Ratio est evidens, quia frustra et inutiliter eam quaestionem moveret, in cuius proposito id supponere cogeris, de quo [illegible] moveras. [illegible]

nulla quaestio, aut lis, aut causa praeterfugit eius universalis iuris dictionis, atque universale dominium, ut multi integer illustrari amplius, comprobari que potest. Ac demum, quia qui latam per Deum sententiam ad homines, divinis que hominis provocaret, Deum par haberet in iure dicendo hominibus, humano que divinitus; quod absurdius multo est quam si a Rege, vel Regii Senatus sententia ad Rusticanos appellares. Patet ergo in nulla quaestione, causa, aut lite, Deum Iudicem legitime recusari: ergo nec in ista de Veracitate Dei. Deque qui litem moveras cogere legitime possum, ut stemus ambo sententiae Dei: at hoc ipso in lite, et quaestionis progressu cogeris id ipsum deponere, de quo dubitaveras, et litem movisti: scilicet sententiae Dei, dignam esse, cui stetur, et a qua demum lis et appellatio esse non possit.

Caput 2.^m

Deum, nec per se, nec per alium, mendacium, aut falsa dicere posse, ostenditur.

Bañez, Joannes a S. Thoma, et alii hic inquirunt [illegible] de essentia mendacii intentio fallendi? Communis [illegible] cum D. Thoma 2.2. q. 110. a. 1. habet [illegible] mendacii eam intentionem [illegible] [illegible] nec mendacium [illegible] nec Sara Genes. [illegible] [illegible] Bañez [illegible] [illegible] nec mendacium [illegible] Joannes [illegible]

Sed quidquid [illegible] [illegible] Deum [illegible] ostendere [illegible] [illegible] [illegible]

et per duas res immobiles, quibus impossibile est mentiri Deum, fortissimum solatium habeamus. At nec fortissimum esset solatium nostrum, nec impossibile Deum mentiri bene diceretur, si secus de possibili accidere posset. nec non mortuos suscitare, aut alia potentiae absolutae opera Deo dicuntur impossibilia. Simil. l. 2. ad Tim. 2. asseritur, Deum negare seipsum non posse: cuiquis autem non videat implicare quod Deus seipsum neget: at si secus quam locutus est ageret, seipsum negaret s. Apostolum. Eodem spectat illud Lucae 21. Caelum et terra transibunt, verba autem mea non praeteribunt: ubi asseruntur caelum ob incorruptibilitatem suggestioni impossibile de potentia ordinaria, omnium quam firmissimum: firmiora quam cum praedicentur verba Dei, sensus plane est, nihil esse impossibilius verbi Dei: hoc quam nec de potentia absoluta falsificari potest. Huiusmodi alijs quam plurimis exundat sacer textus.

Sp[illegible]

[illegible] nec non Ceterae PP.ibus praesertim Aug. l. 1. de mend. et [illegible] in Enchirid. cp. 22. et l. 1. de Symbolo cp. 1. et l. 20. de [illegible] Cyrillo Alex. l. 6. epistolar. epis. 37. Anselmo l. 1. [illegible] videri possunt ap. Valentiq d. 1. p. 3. [illegible] Bellarminus l. 1. [illegible], hi, [illegible] ex Tridentino sess. 6. cp. 7. [illegible]

[illegible]

absolutâ vim ē Deus in his revelandis, asserendis q. Dicunt, q̃ tum testari, nil ejusmodi de facto fecisse. Contra: nam in hac ipsâ attestaõe nos forte fefellit.

Hanc raõq improbat Ripalda, eò quod plures defendant licitam ēē amphibologiam: q. Deus illâ uti potuit: at fides n̄ minus ex amphibologiâ, quam ex periculo falsi incerta redditr: id q, admissâ in Deo potâ decipiendi circa fidem, asseri poterit, quod admissâ amphibologiâ. V. nrâ n̄ interesse, an usus amphibologiarũ licitus sit nec ne; vel an Deo speciali de caâ illi repugnet. Itaq̃ mitto q. Deum de facto amphibologicè loquutũ cum omnibus Theologiam: nobis tn̄ sufficit Apostolica sedes, et Ecclesiæ judicium, quod sensum eruat, proponat, et definiat, nec interea ad fidem obligati erimus, ut in sensu quocunq ambiguo Scripturæ stringit. Prætereo minutiora alia objecta ab omnibus probatq.

Difficilius tn̄ alia illam objici ita potest: quamvis Deus nisi vera loqui n̄ possit, apertum tn̄ videtr falsum aliquid nobis proponi posse tanquam loquutionem Dei, et apparenter veracitas ejus, ut hæc diximus dicitr. Hinc evidens videtr fides falsa, cum ejus incertitudinem videtr [illegible] n̄ [illegible] nos veræ revelaõe, et n̄ apparenti quæ [illegible] falsa sit ad fidem dicitur.

[illegible] Suarez dicit [illegible] fidei [illegible] ēē ad revelaõem veram et reipsâ existentem. Sic cum alijs ad dicendum [illegible] quamquam [illegible] antecedentia [illegible] respondere possit [illegible] revelandi [illegible] veri, et alij falsi.

Nihilominus

[illegible] facere Deo, et, quod maximum est, [illegible] Stabus [illegible] ex immobilitate divinâ [illegible] falsi [illegible] exhibit, quasi

cali

certiorum, atque labefactandi, si mutari illud testimonium posset, si
secus res eveniret quam à Deo promissa sunt. Ad eam autem
nuper factam impugnationem respondemus, habitum fidei nostrae satis de-
terminatum esse ad revelationes veras, si falsae quoque re ipsâ sint Dei, (Λ non ipso-se)
cum habitum fidei Deus statuerit, quo ipsi crederemus. Nec verum
discretio illa admitti potest veram inter et falsam revelationem, si u-
traque Dei. Siquidem enim Deus loqueretur, ut à nemine credi posset, ejus
locutio nostrae satis dirigeretur ad fidem et verum audientis? §. 3
nec satis Deus ostenderet ad locutionem veram, nec discretionis ullum
indicaret, si re ipsâ falsa loqueretur.

Confirmatur: vel Deus falsa loqui
[illegible] vellet, vel secus? Si 2m, inaniter, et frustra loqueretur. Si 1m,
[illegible]mus utique est, quippe quo aliter quam prius erat mendaci[illegible]
[illegible] indigno fidem tamen adhiberi Deus vellet. Praeterea: falsa, et
[illegible] ex aequo, pari que firmitudine credi vellet vel secus? Si
[illegible] Deus redderet dubiae, ac labilis fidei homines, idque de
[illegible], quod est absurdum. Si 1m, quid iniquius quam falsa
[illegible] et vera prophanis? Quaeres: Deo etiam vera
loquenti [illegible] falsa loqui queat, dubia fides adhibenda erit.
[illegible] dicunt, tam vera dicunt at[illegible]
Deus; [illegible] falsa etiam dicere possunt, fidem non nisi dubiam
[illegible] merentur, etiam cum vera dicunt: ergo.
[illegible] creaturae etiam sanae, quia naturaliter mentiri ne-
queunt, ut sunt homines, et Angeli beati. Repugnat autem
creaturam ullam [illegible] fidem, quae Dei est pro-
pria, et [illegible] etiam firmitatis [illegible] implicatorium est
Deum nisi vera loqui posse.

[illegible] probatur, quia [illegible]
vere [illegible] Deo [illegible] mendacia [illegible]

qui

quererent; ejusmodi. n. ē acerbum illud, oībus q̄ inimicorum decebit mentiris, quippe quod interne saltem retinere haud possemus. Confirm.: quia si ita inimicis videtur utrum falleris, atque utrum mentiris. At Deo implicat falli: ergo et mentiri.

Atque hinc probatur 5o: quia si posse fallere vel decipere tam ē perfectio quam si posse falli, nec unquam aliquid solidi discriminis dabitur: cum q̄ nulla Deo perfectio negari queat, patet, eum impotentiā fallendi donandum esse. Confirm.: misericordia Dei ita perfecta ē, quae omnem crudelitatem amoveat, ac Deo implicatoriā reddat: id q̄ cernitur per alia attributa: ergo et veracitas oīa falsa, ac decep- toria à Deo amovet. Quae demum oīa firmantur ex eo quod Deo tribuenda sit summa oīum authoritas: quod argum. videri potest Valentia, supra.

Ex his autem oībus etiam colligitur, Deum nec per alios posse decipere: tum q. de facto fides nrā plerumque nititur revelatiōibus ore Sanctorum, atque per administros facti: tum quia per nos, vel per alios mentiri aeque nobis tribuitur: tum demum q. Deus per se immediatè saltem Prophetis, Apostolis q̄ mentitus fuisset.

Cenit 3m

Objectiones solutae

[illegible] quatuor cogita [illegible] ea [illegible] quae [illegible] objiciuntur ex [illegible] [illegible]: ea autem [illegible] [illegible] [illegible] principi si licet, summis [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Scripturae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2o loco, quod multi Dei vbi [illegible] [illegible] 3o [illegible] Dei, et omnis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt, 4o [illegible], quod Deus saepenumero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] et respondeant 3. in [illegible] [illegible]

dunt Theologi, ut videre e apud Valentiam d. 1. q. 3. Canum de locis l. 2. cp. 3. et P. Bañez, et Joannes à S. Thomâ hic, Bellarminus l. 1. contr. 1. Conink d. 10. n. 1.

Prima regula e multos ee Scripturae sensus, litteralem, tropologicum, allegoricum, etc., et plura tropice dici. Hinc plerumque illos textus componunt, qui pugnantes videntur. 2a. regula est, plura in Scripturâ comminatio modo absoluto proferri, subauditâ aliquâ conditione: quo ea omnia Dei aperta pertinent, quae evenire carvere, ut subversio Ninivae, mors Ezechiae; et vocantur prophetiae comminationis, non autem promissionis, eo quod, ut D. Thomas observat, q. 12. de Veritate a. 10. ad 9, ea sit Dei erga nos misericordia, quae multoties mala avertat, raro autem bona promissa [illegible] revocatur comminatio, quam promissio. Quo circa alii [illegible], et regulam tradit hic D. Thomas ad 1m. q. ad veram [illegible] [illegible] est ordo, et dispositio causarum, ut in loquia latius dicetur.

[illegible] regula e, per hebraismum plura dici praecepta à Deo, quae [illegible] permissa fuere. Ita Marci 10. obclamantibus Pharisaeis, [illegible] libellum repudij, Christus responderat, Ad duritiam cordis vestri scripsit vobis praeceptum istud. Et denuo illis [illegible]: Quid vobis Moyses mandavit dare libellum repudij [illegible] respondit Ad duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere [illegible] [illegible] praecipere, mandare, et permittere pro eodem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod fallunt [illegible] [illegible] hanc regulam ea loca explicant, quibus [illegible] homines [illegible] excaecare etc. Ita passim [illegible] et Theologi hic, et [illegible] D. Thomas 3. 2. part. cp. 162. et 1. 2. q. 79. a. 3.

Circa hoc [illegible]

rum ex Sanctis Doctorum. Alterum, quod cum ita à Deo dicuntur, spe-
ri in poenam peccatorum, ejusmodi permissionis peccata motivum esse.
Alterum, eas voces, excaecationis, indurationis etc., similitudinem praeterea
aliquam peccandi praeseferre. Ad id autem quod de Viris Sanctis ali-
quando mentitis objectum est, ex audacioribus Theologis, ut ex Caietano
aliisque, probabiliter responderi potest, eos peccasse, nec tamen Spiritu Dei motos
fuisse ad mentiendum. Alii eos ob ignorantiam à peccato excusant. Cete-
rum graviores Theologi cum Patribus Ecclesiae nec peccatum, nec igno-
rantiam admittunt, sed varios illos Scripturae sensus cuncta expli-
cant, et exponunt.

Denique arguitur, Deum ironice saepius loqui, ut Ge-
nes. 3., ironiam autem esse mendacii speciem; hoc autem esse veram s-
peciem mendacii ex Aristotele 3. Eth. c. 7. et D. Thoma infra q. 102. et
Respondetur ex eodem D. Thoma q. 113. a. a. corpore et Theologo. Itam [illegible]
verbis Apostoli, eam ironiam esse speciem mendacii, qua quis humi-
litatis causa se falso minora dicit; at aliam illam illusoriam, quam Ge-
nes. 3. Deus ibi dixit, nec veram affirmationem esse, nec proprie mendaci-
um.

3°. argui solet ex variis amphibologiis, quas etiam licitas esse
[illegible] multi putaverunt. Sed respondetur, vel amphibologiam licitam non esse,
[illegible] esse speciem mendacii, quocumque fiat ex re significante [illegible]
[illegible] Corinthi d. 10. d. 3. [illegible] d. 2. c. 6. et [illegible] alii praeter [illegible]
[illegible] antiquiorum. Alterum arguunt ex [illegible] [illegible] mali [illegible] proh-
[illegible], quam professores [illegible] Deus habet [illegible] mendacium [illegible]
[illegible] [illegible]. Sed [illegible] [illegible] Sapientiae, et communis Theologia
[illegible] Patrum Ecclesiae [illegible]. [illegible] mendacium independenter
[illegible] ad omnem prohibitionem [illegible] Dei, esse malum morale.
Denique arguit [illegible] [illegible] ob ignorantiam [illegible], et ex praecepto
[illegible] à Deo [illegible] [illegible] [illegible] mendacium [illegible]

[illegible]

saltem error. Sed de hoc argumento Capite sequenti dicendum.

Caput 4m.

Dubium incidens: an Deus, saltem in peccati pœnam errorem immittere possit?

Præter sententiam est, Deum concursu generali ad errores, ut etiam ad peccata ipsa concurrere. At præterea specialis detractiones concursus à Deo in errores præstari, quam præstetur in peccata: nam ad hæc concursus præparat vis indifferentis, et causæ peccati, scilicet liberæ, et indifferenti voluntatis; at ad errores, qui à causa necessaria, s. intellectu, eliciuntur detractio alius à Deo præparatus concursus.

Dices, jam [illegible] Deum fore causam positivam erroris, quod tamen sent.æ negan[illegible] [illegible]quam affirmantes huius, Authores negant, tantum quod concedunt permissionem. R. id non sequi: nam factâ semel detractione volun[illegible] [illegible] peccantis, Deus præbet concursum detractionis ad peccata cetera [illegible] quibus tamen eum certissime, et frequentissime peccata sint, tamen [illegible] permissor, et non author. Quis n. mediocriter theologus D[illegible] eum authorem faciat mendaciorum, et latrociniorum? ergo ex [illegible] quia [illegible] peccati, quia homines, vel Dæmones authores [illegible] sunt, ipse Deus [illegible] concursus detractionis in errores præp[illegible] omni [illegible] author sit, sed permissor.

His ita [illegible]

[illegible] opinio [illegible] à Deo immitti errorem [illegible] [illegible] [illegible] errores. [illegible] [illegible] [illegible] Deo [illegible] et Deo [illegible] et [illegible] [illegible] Deus [illegible] physica, seu morali, [illegible] [illegible] ad errores [illegible] [illegible] [illegible]

modo deceptorem esse nulli non dixit in dictis: constat autem, eum deceptorem esse, qui errorem sive consulit, sive praecipit, vel etiam, ut ait Ripalda, ad errorem, nihil quam creaturâ agente, immittit. Falsa virtus atque fallacia detractum non esse, nec a lumine luminis descendere videtur rationi admodum consentaneum.

2°. probatur: ad ea Deus physice impellere, aut movere non potest, quae morali ejus inductioni repugnant: sed error est hujusmodi; ergo. Maior constat: cum ex eo quod nos ad inductionem physicam ad moralem 2ª. praedeterminationem perperam arguamus, quasi id per se loquendo consuli aut praecipi à Deo possit, ad quod physice impellit, et movet. Cum vero, quae moralis causalitas sive suasionis, sive consilij, sive praecepti non est unde repugnet, nisi quia indecens aliquid, et quod tribui Deo nequeat, afferre, continet. Haec de maiori breviter. Deum porrò errorem nec suadere, nec consulere, nec praecipere posse multò videtur apertius, namque est veritati quaedam, et tanta affirmatio falsi [illegible] scienter alteri suadens, consulens, vel praecipiens non [illegible] vitij arguatur, vel expresse, vel tacite?

[illegible] minimerant, ut eius solutionem praecipere [illegible] Scripturâ dicat Deus [illegible] et [illegible] rapere; cum [illegible] etiam experimur, [illegible] ad [illegible] [illegible], ac [illegible] sed ad [illegible], vel ad [illegible], vel ad [illegible] [illegible] manifeste [illegible] [illegible] ponere.

[illegible] ex l. 7. cp. 3. [illegible] eae

cationis, et deceptionis proprietatem servaret, asseruit, Deum quam administro uti Daemone ad iudicia, ut ait, sua exequenda; atque propterea eum dici efficere illa quae minister illius authoritate roboratus efficit: affert g exemplum Iudicis, et administri. Verum, nisi omnino fallor, spongiâ indiget effatum istud. Nam si excaecatio â Daemone iniecta Deo tribuitur, cum ille mendacii, et fraudibus id muneris adimpleat, ea oia Deo tribuentur, quod ē absurdum. Praeterea: vel Deus solum permittit ut daemon decipiat, vel imperat, et ipsum etiam, ut dicebat, roborat? Si 1.um, nil novi affert Cannus, nec proprietatem, quam intenderat Aug. servat. Si posterius; sequitur, Deum praeceptorem ēē, atq authorem operum illorum, quae Christiani omnes [illegible] Coelo, sed Inferis perfectiô debere.

Obijcies ultra 2o. 1., quod [illegible] effectus nâlis, ut claudicaoe, et similes effectus, [illegible] sit, certè ēē potest. Respondent omnes Theologi, eorum [illegible] quae ultra naturam nâles quia talem n sunt, Deum [illegible] authorem ēē posse. Seu auth. illorum, qui natae [illegible] [illegible] mordicus facti, et sensu sapient[illegible] [illegible] sit, ob peccatum originale [illegible] [illegible] aliisq miseriis; ex [illegible] [illegible] damnati [illegible]

[illegible]

autem ad errorem.

Arguitur 2°. Ex una praemissa fidei, et alia naturali falsa deducitur falsa conclusio; tunc autem fidei, atque per fidem Deus causa partialis motiva foret conclusionis. R. conclusionem credendam falsam propter falsam praemissam; fidem autem tunc movere ut credatur per falsam praemissam; atque adeo falsitatem conclusionis in Deum referendam non esse, nisi solum quatenus ad aliam causa de veritate agit; hoc autem prius causalitati non nisi permissivus est, et ad initio capitis Deo dedimus. Atque initari argumentum potest in peccato etiam interno.

Arguitur 3°: nam saepe veritati, et pietati studio litteris vacamus; opiniones tamen falsas passim eligimus. Priores enim falsorum assensus pietas, et veritas causa fuere; patet autem huius effecta omnia demum referri in Deum. Legeremus, ea [illegible] aliunde quam a veritate colligere, saepe ob electionis [illegible] pe ob libidinis novitatis, alias que ob causas.

Sed responsio [illegible]
ni potest falsus assensus ut prabus Deo, vel etiam ut [illegible]
infra dicemus: tunc enim ipsa veritas [illegible]
falsum detrahat, enim veritas, et [illegible]
[illegible] sit falsitati, et errori. [illegible]
[illegible] non quatenus a Deo [illegible]
[illegible] Deus n. veritatis [illegible]
[illegible]
[illegible] et illum authorem habent [illegible]
[illegible]
[illegible] individualia [illegible] corrupit [illegible]
[illegible] Hae autem Deum [illegible] authorem non habent, sed
[illegible] ut authorem [illegible] errori non praecedenti

et

et praexistenti formaliter correspondent, et tribuuntur.

Haec tn̄ clariora maneant aliam praeter morem allexo replicam.
* Contingat etenim, ut arguebatur, per errorem indicari ēē â Deo
praeceptum actum falsum: tunc verum praeceptum Dei adest de actu
illo praestando: quia Deus praecepto suo, atque motione morali causaret
actum falsum, atque ad errorem induceret. Sed instatur, an similiter
ex ignorantiâ invincibili indicari possunt â Deo praecepta scelera
omnia, adulterii, homicidii, etc.; quorum tn̄ authorem et fautorem
in illo eventu Deum ēē perquam absurdum est. Etenim ex sen-
tentiâ Theologorum scelera illa etiam in eo eventu erant materialiter
peccata, et materialiter contra legem. Ergo nec ex suppositione erroris Deus
contrarie praecepit. Patet consequentia: nam alioquin per praecep-
tum hoc posterius, primum illud de non occidendo &c. ablatum, deinde
... fuisset, atque adeo omnino cessavet: quia patratio homicidii
nullam legem esset, nec materialiter quidem.

Confirmatur et explicatur
non actionem aliquam materialiter peccaminosam esse, et materialiter contra
legem ... ipsa tunc existere, et dari, quae ...
non ... ad eius authorem ignoraret: quia ...
ex ignorantia invincibili homicidii â Deo praeceptum ...
illud ... existit lex Dei sibi, et tunc
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

re mãal. malâ, quam de errore diximus, illa ex vero Dei praecepto, et reipsâ existente, nec ēē, nec ēē posse; posse tn̄ ex-se ex praecepto Dei existimato; rationis & moralis Dei eiusdem generis fore, scilicet apparentis, et existimatis.

Illud prorsus dic-tamen errores dictaminis Deo involuit. Aliud, faciendā esse, quae â Deo praecipiuntur, quâ parte verum est, atq Deum authorem habet. Aliud, quo veritas conditionali transit in abso-lutam dictans tn̄ et nunc assensum ā, qui supponitur falsus, â Deo praecipi; et hâc parte illud dictamen nec Dei, nec in Deum refertur, sed aliquid semper tâm câam creatam, in quam retorquea-tur habet.

Objicies 2°. posse â Deo ablatis coloribus servari species eorum; tunc autem Deus, et author miraculi illius, et neces-sariò erroris author futurus ēēt; cui n. alteri falsus assensus de existentia colorum tribui posset, cum ex miraculo illo error necessariò sequatur. Respondent quidam. tunc quidem necessarium Deum fore erroris, n̄ autem authorem. Sed haec solutio videtur insuf-ficiens; cum ex actione Dei ad miraculum sine alio defectu error necessariò resultet; ergo Deus ad errorem concurret, quo vera ratio authoris manet disputandum. R. ergo Deum illud miraculum efficere non posse nisi quando apud homines fundamentum aliquod adesset falsum per se loquendo, quo cognoscerent miraculum factum. Etenim [illegible] Deo atq impossibile existimamus, quod miracula edit [illegible], et [illegible] quibus nihil homines [illegible] sunt.

An

[illegible] fores, quod [illegible] etiam propugnant, Deum [illegible] [illegible] infundere n̄ posse habitus errores, quibus ad illum dirc-in [illegible], sive propendeat. Unde remanet Deus defendendus â falsi-

bo-

longissimè positus, et illâ, quam ei praestamus fide dignissimus; et nil ex commentij, vel cum peccati, vel cum erroribus habentem.

Caput 4. 5m

An Deus miracula facere possit in Confirmationem Doctrinae falsae?

Rem, ut decuit, supponere magis, quam disputare PP. fere omnes, nisi quod PP. Soc.tia, ut dici solet, oia revocarunt in dubium. Alij fere tn illam, tum hac q.1.a.4. tum q.5.a.1. et negantem sententiam ratam habuerunt. Praetertim vo. illa supponitur à D. Thomâ eâ q.5.a.1. corp.o et quolib. 2.a.6. et 3.p.q.43. et 44. et à Subtili D.re q.2. Prologi, ac demùm à Suarez d.4.s.3.n.10. Nihilominus pro affirmante sententiâ [illegible] citabit Valentiam, Banez, Caietanum, [illegible] [illegible]dy, et Gabrielem. Sed credo n̄ bonâ fide; ipsius vero [illegible] sententia ē d.4.s.5. Deum de pôa absolutâ posse patrare miracu[la] [illegible] doctrinae falsae, intendente solâ creaturâ e[illegible] [illegible], quamvis tales adsint circumstantiae, in quibus illa doctrina [illegible] prudenter credibilis.

Sed Deo digna Deo tribuamus, atte[illegible] [illegible] edere miracula posse in confirma[tionem] [illegible] [illegible] miracula loquutiones quasdam Dei [illegible] doctrina aliquâ confirmet [illegible] illud Joannes 10. Si mihi n̄ vultis credere, operibus credite, et [illegible] Joan. 5. Opera, quae ego facio, testimonium perhibent de me [illegible] et Marci ultimo Domino cooperante, et sermonem confirmante sequentibus signis [illegible] cap. 12 [illegible] Deum [illegible] visibilibus operibus loqui. [illegible] Miraculum [illegible] Dei.

Zo. probat [illegible] miraculum [illegible] falsae doc[illegible]

trina redderetur prudenter credibilis, non satis est ut dicamus, Deum miracula facere in confirmationem ejus; tum quia etiam ita obscure Deus loqui potest, ut audiens colligat aliquid falsum, ut de facto audiit interpretibus Scripturae colligentibus, ac depromentibus non semel, et prudentissime quidem falsa sensa. Tum etiam quia Deus confert auxilia ubi, et quibus nocitura sunt, atque nocitura esse prudenter credebatur. Et tamen Deus nec loquutus est ut falsum aliquid confirmet, vel ingerat, nec auxilia ut peccemus tribuit; scimus enim haec omnia in alios longe fines a Deo dirigi: ergo nec miraculum facere dicendus est in confirmationem doctrinae falsae, tametsi illo aliquid falsum fiat aliquando prudenter credibile. At Deus intentione confirmandae falsitatis miracula edere tam non potest, etiam ex [illegible] dam, quam loqui non potuit intentione falsitatis, aut auxilia ut peccemus tribuere.

3° probatur: nam duce natura, ejus quae initio [illegible] omnes in eo homines convenerunt, ut Religioni unusquisque suae firm- [illegible] vindicaret (?) ex miraculis, sive veris, sive putatis; et omnes Catholici fidem suam semper ostenderunt evidenter credibilem [illegible] tamen ut valeant, id supponatur necesse est, scilicet miracula [illegible] veritate confirmanda edi [illegible] demonstratur.

Dices ex [illegible] [illegible]

beneplacito Dei instituta de facto ēē in confirmationem veritatis. Contra ē 1°, quod ea ratione ij homines, qui fide nrā instructi n̄ sunt, quod latet hec providentia arbitraria solum miraculorum nullum unquam argumentum tunc fecerint, tunc admitterent ex miraculis: quod tn̄ universi generis humani testimonio constat falsum. 2°, quia illud beneplacitum, illa que voluntas Dei de facto in testem veritatis miracula ordinarit, n̄ ratione, sed revelatione, et fide constare nobis potuerit: ergo ex miraculis nulla evidentia credibilitatis fidei nrae hauriri potest, cum nihil evidens in obscura resolvatur. Adde, ante fidem clarum † beneplacitum, voluntas libera Dei, quae citra exigentiam ipsarum rerum; atque naturae dit, nobis, ut dicebamus constare n̄ potest.

† eam evidentiam ex miraculis [illegible] [illegible]te

Ex quibus demum conclusionem ostendo: vel enim ea possibili providentia miracula ordinarentur de [illegible] confirmandae, vel utriusque confirmandae promiscue? Si 1um, n̄ ergo minus [illegible] de facto mentiretur Deus, si miraculis adstrueret. Si 2um, nihil [illegible] falsitati potius ad assensum amovet, quam falsitatem [illegible]. At autem veri, et falsi confirmandi instituta essent [illegible] [illegible]: nam ea quae falsi, et veri munia [illegible] [illegible] [illegible] attribuunt. Unde denique dicta [illegible] [illegible] [illegible] illam doctrinam n̄ confirmari [illegible] [illegible] [illegible] ergo miracula [illegible] [illegible] [illegible] alium ē evidens, quae [illegible] [illegible] n̄ [illegible] [illegible].

Verum ē adversariorum [illegible] argumentum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dei. [illegible]

rela instituta eē in confirmaōs veritati, nec aliter facta fuisse: Daemon autem eam institutiōs ignorare ñ potest, nec eam ex eodem, quo adversarij, loco ñ colligere.

Objicit etiam Ripalda, et multi prosequitr, fore quod miracula, ut pote cum veritate nexa, sint obiectu formale, et motivu fidei, contrà quam asseruisse videmus. Intermittent multi atque, quippe nullius admirandi, cum miracula quoque sint locutiones Dei. Tamen existimo illa eē non posse motivu fidei, cum, quatenus in confirmaōs alicuius doctrinae edentur, supponant assertionem et affirmationē, cuiā confirmandae subdivinguntr, ut nomen ipsa miraculorum, ac nomen confirmationis praefert. Et eo ipso nequeunt eē motivu fidei, ut de definitione Ecclesiae dictum explicatu fuit. Si quo autem contrà quam ipse creditur [illegible] rem aliam locutionē, et revelaōs ñ supponant, [illegible] mu ad rem praesentis miracula fore motivu fidei, ñ quidem quia sub sensum, vel scientiam humanam cadunt, sed quia [illegible] tè locutiones Dei, atque media infallibilia veritatis [illegible].

Su[illegible]perest explorandu, an in hi circumstantijs in quibus [illegible] aliquid prudenter credibile fieret [illegible] la sup.a, et Becanus [illegible] 22. mem. Granado [illegible] et [illegible] Ita [illegible] Theologi [illegible] de credibilitate [illegible] atque [illegible] miracula [illegible] et [illegible] quae fieri ñ potest [illegible] falsa [illegible] nemo [illegible]

[illegible]

[illegible]

aliquis verae Religioni adversum fiat prudenter credibile p[er]
se loquendo. Inquam per se loquendo, idest, in genere omnibus, et
respectu etiam Doctiorum: nam per accidens, et rebus non satis p[er]
pensis indocto saltem aliquid potest proponi, et de facto etiam qu[a]
ut dicemus proponitur ut hic et nunc prudenter credibilis fal[sa]
aliqua Secta, v.g. Lutheranismus.

Probatur assertio: nam de [illegible]
facto fides nostra est admissibilis, et comparative evidenter credibilis [illegible]
per se loquendo, et omnia illi adversantia non sunt evidenter [illegible]
credibilia, ut modo supponimus et probabimus: ergo de facto [illegible]
fieri non potest, ut miraculo, aliave ratione, quidquam verae fi[dei]
[illegible], idest, nostrae, contrarium reddatur prudenter credibile. Quod [illegible]
[de] facto contingere non potest, nec possibile plane erit: nam non [illegible]
[illegible] naturali, tum ob bonitatem, tum ob sapientiam providen[tiam] [illegible]
[illegible] colligimus, atque velut primum statuimus veram religionem [illegible]
[illegible], quae est evidenter credibilis: ergo fieri non potest [illegible]
[illegible] eius contrarium fiat per se loquendo prudenter cre[dibile]
[illegible]: nam aliquis, dimissa vera Religione [illegible]
[illegible] teneret. Quod de facto ideo [illegible]
[illegible] impossibile ob bonitatem; ut [illegible]
[illegible] qui non frustra, sed in [illegible]
[illegible] tamquam ad finem [illegible]
[illegible]

[illegible]

miraculis etiam apparentibus; quaeque Antichristus praesertim
edet talia futura sunt, ut, si fieri potest, per ea inducantur in
errorem etiam Electi, ut praedixit Math. 24: quo etiam spectant
quae Magi Pharaoni prodidere, atque eius genera quam plurima, de quibus videri potest Tertullianus in Apologetico cp. 22. et
23. Quod si ad divinam providentiam, eiusque rectitudinem non attinet, apparentia illa opera intercidere, tametsi vere ipsa
[illegible] per eiusdem structura, cur necessario teneatur verum miraculi
[illegible] facere quod similibus nocitura est? Modo per se stet, Deum te
[illegible] ipsa in alios misericordiae, vel veritatis tuendae finis illud
suscipere.

Sexto: quia Deus gratiam largitur etiam damno futuram: [illegible] miracula sive fecit, sive facere potest per eiusdem damno [illegible] et in falsitatis argumentum arripienda. Quod Pharisaeis [illegible] legimus, qui ex miraculis Sabbato a Christo patratis [illegible] non Dei filium, sed legum Dei transgressorem inferebant. [illegible] quia per pravos etiam homines Deus miracula facit, ut constat inter alia ex 1. ad Corinth. 13. Hac si ea potestate abutuntur possunt ut falsum exprimant: [illegible] adesse Sacerdos potest in [illegible] frequenter esse eius potestate [illegible] miraculis ordine, [illegible] ut diximus, ad rectum Dei providentiae [illegible].

Caput 6.tum

An ex revelatione apparenter divina, possit subesse falsum.

[illegible] Baronius l.3. c.12. [illegible]

bent, quae rem involvant, atque impliciant. 1°, quod rāo D. Thomae [illegible]
quâ hoc aut. fidem â falsitate protegit, videbatur inefficax. Sic [illegible]
ipse probat: q.ª nihil subest pôe, habitui, vel actui, nisi mediante [illegible]
rāone fôâli, sicut color videri n̄ potest nisi per lucem, et cc. sciri
n̄ potest nisi per medii demonstraōis. Cum ḡ. rāo fôâli fidei sit 1ª [illegible]
veritas nihil potest cadere sub fidem nisi in quantum stat sub veri
tate 1ª, sub qua nullum falsum stare potest, sicut nec n̄-ens sub ente, [illegible]
nec malum sub bonitate.

Haec porrò rāo duo asserit; alterum, sub tâm [illegible]
veritate nihil falsum cadere; id quod, ut decuit, supponitur potius
quam probatur, atque hactenus satis â nobis monstratum est; alterum [illegible]
nullam pôam, habitum, vel actum ferri, nisi mediâ suâ rāone fôâli [illegible]
[illegible] metem pars, quae huiusce quaestioni e his difficultatibus invol[illegible]
[illegible] Nam, vel n̄ probatur esse 1ª veritas existimata, et revelatio [illegible]
[illegible] n̄ sufficiunt ad fidem, atque eius rāo fôâli n̄ praesum[illegible]
[illegible] et apparenti. 2°, q.ª quoad alias virtutes attinet
[illegible] in hac rāone fôâli, etiam n̄ verae, modò verae
[illegible] in Hostiam dolo, vel industriâ Sacer[illegible]
[illegible] iustitia, et charitas, in appa[illegible]
[illegible] et sensibilitas, adequam. S. [illegible]
[illegible] Et ne ad virtutes intel[illegible]
[illegible] quae aliâ virtut[illegible]
[illegible]
[illegible] fôali in verum apparens [illegible]

Resp.

[illegible]

verum, vel fabula, cum nihil inter falsum hoc, et vera illa discer-
nat, cum utrumque aequaliter illi proponatur, et par utrumque
obligatio urgeat, fide divinâ veri, et falsi credendi.

In re gravi-
ssima placuit primum aliorum iudicia audire. Primò S. Thomas[?] Altissio-
dorensis ap. Suarez d.3. s.13. sentiente Gabriele in 3. d.24.
q. unicâ a.3. putavit, illuminandum à Deo eiusmodi fabulam, ta-
metsi simplicissimum, eo quod facienti quod in se est Deus non denegat
gratiam. Favet Valentia d.1. q.1. p.4. argu. 18. ponens experientiam
divini testimonii, tametsi per se non satis evidentis: quae tamen ad hoc,
qui credunt propemodum clarè percipitur, necnon Suarez supra n.9.
dicens eum qui decipitur, si vellet advertere, dubitaturum an ea
doctrina esset conformis Ecclesiae: favent demum Granados tract.
[illegible] d.5. s.5. et 8. Cano l.1. de locis c. 8. Caietanus hîc q.2. a.9. [illegible]
[illegible] dominus Lezer[?] d.2. de fide.

Secunda solutio est Bañez a.1. dub.4. [illegible]
qui ad lumen fidei, idest ad ipsam infusionem habitus fidei [illegible]
[illegible] Tertia responsio est Joannis à S. Thoma hîc a.1. d.2. [illegible]
[illegible] ad primum, asserentis, falsum [illegible] mysterium [illegible]
[illegible] privatâ propositum esse; [illegible] falsum proponi [illegible]
perplexitatis causa: [illegible] (inquit) proponitur
aliquid credendum sub praecepto nisi mediante Ecclesiâ [illegible]
[illegible] Suarez supra n.9. respondisse, ad providentiam Dei spectare
[illegible] ne quid falsum [illegible] et obligatoriè proponatur. Sentit [illegible]
[illegible] d.23. q.2. et 10. [illegible] eandem [illegible] assensus [illegible]
[illegible] falsum apparenter revelatae [illegible] assensus [illegible]
[illegible] dicendum assensus fidei, qui [illegible] fidei [illegible]
[illegible] [illegible].

[illegible] Lezer[?] [illegible] d.2. q.2. et 3. [illegible]

manerat, saltem quidem, sed non revelatis mysteriis proponi alii[s]
posse satis speculative credibile, non tamen practice: nec non incipit ex
perveniet vim obligationis credendi sine formidine; atque exemplo q[uod]
aperuit: nam si Parochus proponeret, Deum sibi praecipere d[e]
latum, id quod illum revelasse, et miraculis promisisse, si forte s[pe]
culative iudicarem eam obligationem adesse, non tamen practice: quomodo
n. volatis efficac. imperarenius. quibus et aliis via eximius stabi
lit sententiam suam.

Denique Ripalda d. 10. s. 3. plane fatetur non
ostendi, cur in alia rerum serie virtus fidei non eliciat actum
divinae, ac verae fidei saltem, sive ex apparenti revelatione, si
ne alio ex capite. Videatur Lugo d. 4. contra pugnans.

Hi auditis,
quae impugnare per tempus non vacat; existimo, id admitti non
posse quod plerique horum solutiones contendunt, scilicet, inter ve
ram, et apparentem fidem aliquid certi discriminis internosci,
nec, eo admisso discrimine, obscuritatem, et meritis fidei in beato
ac Angelis, quos omnes experientur, locum fore, fidem quod ver[am]
rationem evidentis quae et similia, quo longior experientia non
vidit facile quam rerum ex hactenus dictis diducitur.

Videmus [illegible]
in aperta vestigia Aug. 13. de Trin. cp. 1. ap. Abbas in 3. d. 23. [illegible]
hic habet: homo fidem suam tenent [illegible] scientia, et [illegible]
[illegible] quam in se videt, credunt quod [illegible] quod veri [illegible] fide[m]
[illegible] et verum, quae fuit [illegible] est fides, et verum, [illegible]
[illegible], [illegible] fide [illegible] fidei homo suam [illegible]
quod evidenter videmus [illegible] fide internoscimus. Solutio [illegible]
[illegible] quam plane [illegible]
[illegible]

apparentem fidem, quando apparens citra culpam habetur; atque
fidem hoc modo sumptam, a nobis sciri, videri, idest, evidenter
cognosci, atque ad aliis aliarum rationum actibus dicemus.

Dices, sequi in-
de quod Haereticus aliquis tam certus esse possit de falsis vel non
revelatis mysterijs, atque sumus certi Catholici; consequens autem
videtur absurdum. Sed existimo id nullum esse absurdum, atque absolute
Atheo nec inter fidem humanam, veram, et apparentem, nec inter
syllogismum, et paralogismum, nec inter fidem divinam, veram, et ap-
parentem, quando absolute conveniunt adeo, quidquam dicemus. Ad-
di tamen potest, semper firmiorem fore veram fidem: nam apparens per
se loquendo, et impedita omnibus deponi potest, et debet. Secus autem
vera: atque hoc sensu certior, firmior, et infallibilior dicitur vera
fides. Quid autem hic ille perse ad praesens significet, exposui
in cap. superiori.

His ita suppositis, ad rationes dubitandi R. Proto-
tam fidei non inflexuram in actu, quem revelatio apparens movet, id
vacillante natura, et indole virtutis intellectualis. Haec in genere ratio
[illegible] ex Arist. 6. Eth. cap. 2. docente opinionem, et alias facultates ad
[illegible] virtutes non esse, traditis explicatione a D. Thoma lib. ad
[illegible] quod hac etiam [illegible] ostendi. Id etenim in in-
tellectu est virtus, quod in voluntate bonitas: at nulla voluntatis vi-
[illegible] honestos actus elicit, praeter illa virtus intellectus nisi actus
veros elicit. [illegible], non pro hac rerum serie una fuerit [illegible]
[illegible] consequenter [illegible] pro alia rerum serie non ostendi-
[illegible] virtus voluntatis nec pro hac, nec pro alia rerum serie actus hone-
[illegible] elicere potest. [illegible] quidem virtutes voluntatis ferri
in bona etiam apparentia: et ex sola existimatione reddentur actus sim-
pliciter honesti; non autem ita actus intellectus fiunt veri: [illegible]

virtutes voluntatis in bona apparentia ferantur; tum virtutes intel-
lectus in verum apparens ferri nequibunt.

Secundum etiam adest ratio
à priori: nam intellectus aliam potentiam per quam dirigatur, et regule-
tur haud supponit, unde & veritati circa res ipsas in se: cuius prop-
terea perfectio in eo videtur ponenda, quod rebus ut sunt in se ad-
aequetur, admodum &: cum &. virtutes illi datae sint, quae ipsum per-
ficiunt, ac recte disponant, plane videtur eas in illum finem dirigi, ut
scilicet intellectus per ipsas feratur in res ut sunt in se. Secus autem
ratio in voluntate habent. Confirmatur: nam intellectus ut ad appeten-
tiam vera feratur, quibus scilicet ille ultro rapitur videtur nullis virtu-
tibus indigere: indiget &. illis ut ipsum corrigant, quibus ad res
ut sunt in se dirigatur.

Jam ex his soluta ea sunt, quae initio ca-
pitis diximus, praeter eam, quae à prudentiâ infusâ facta est,
replicam. Cui respondemus, prudentiam reliquarum virtutum intel-
lectualium distinctam esse, ea n. non tam attendit quid res habeat, quam
quid hic et nunc facere expediat: supposito autem iudicio ex-
[illegible] de certa [illegible] terminum esse hic, et nunc expedire, quod
[illegible] quam [illegible] finem efficiendi imperet. Prudentia &
[illegible] virtutibus [illegible] voluntatis, iudicium & intellectus [illegible]
[illegible] cui [illegible] supponit. Quod si iudicium etiam illud [illegible]
ad prudentiam [illegible] in [illegible] non [illegible]
rentis, et falsum esse [illegible] prudentiam [illegible] non autem infusam, [illegible]
re, sed apparentem virtutem. Quemadmodum de ipso etiam [illegible]
[illegible] in [illegible] apparentis, et [illegible]
esse, qualem multi [illegible] etiam haeretici habent, non autem
[illegible] infusam, ac [illegible] virtutem, quaeque ad salutem sufficien-
[illegible] infra [illegible] fide [illegible]

contingere.

Dices in casu argum. prudentiam suggerere, fide divinâ esse credendum: hinc q. falsum erit dictamen illud. R. prudentiam n. dictare fide divinâ esse credendum, idest, reipsâ verâ sed conandum ad illam esse; prudentia namque n. intellectum ad credendum, sed voluntatem ad volendum dirigit. Cuius rei uberior confirmatio depromi poterat ex Lugo d.5.s.4.

De actu autem voluntatis dubitatur an eiusdem rationis eo in casu futurus esset, atque q. do verâ fide credimus. Suarez negat eiusdem rationis et supernaturalem fore. Bañez, Ripalda, et alij affirmant. Distinguendum arbitror. Vel enim tunc homo motivo alieno alterius virtuti v.g. Charitati, vel similis ad volendum duceretur, vel non nisi ob intera fidei? Si motivum eiusmodi exterius voluntati intervenerit poterit volitio esse supernaturalis; sin minus, dicatur cum Suarez fore naturalis, et debitionis illâ, qua veram fidem imperamus, quippe deponendum comperto errore. Quod idem de dictam.e etiam prudentiae satis probabil.r asserere posse cum Suarez, scilicet illud in casu argumenti, nec verae virtuti, sed apparenti, nec supernaturale, sed humanum esse. Verum tamen n. ergo fere decerni potest tam de prudentia, quam de actu voluntatis.

Disputatio 5.ta

De obiecto formali, et materiali fidei, an possit esse verum, vel falsum.

Postquam ex absolverimus quae propria sunt obiecti formalis ipsius fidei, ad alia descendimus utrique obiecto, scilicet formali, et materiali communia. Quae inter, illud omnium celeberrimum est, nec nodosum expers, possit ne idem obiectum fidem sive manere sive terminare et simul esse verum vel falsum?

Ce

Caput 1.m

Potest idem obiectum esse visum, vel scitum, et simul fide creditum.

Illud scitum dicimus, quod scientiam facit: illud visum, quod visionem, vel cognitionem abstractivam ex terminis notam, nec ratione separatam terminat. Exemplum primi est quaevis conclusio scientifica: exemplum secundi prima principia.

Quo animadverso, supponimus, de eodem obiecto 2.m diversa fidem, et scientiam haberi posse. Deus n. quando scitur ut unus, creditur ut trinus. Supponimus praeterea, scientiam aut visionem ad fidem necessariam non esse, contra quam ap. Banez sicut Iudaei, et Graeci existimaverunt, alijs ad fidem postulantibus sapientiam, alijs miracula requirentibus. Quo illud non Pauli, sed Platonis de Moyse effatum pertinet Bene loquitur [illegible], si probaret.

In hac porro quaest.e quatuor comparationes institui possunt: habitus scilicet fidei ad habitum scientiae; actus ad actum; et alternatim actus ad habitum oppositum. Sed actuum, quae praecipua difficultas est, [illegible], veluti corollaria, reliqua dissolvemus, [illegible] [illegible].

Iam [illegible] [illegible] [illegible] sent.a est, eandem rem fide credi posse, et scire simul, et prohibet actu evidenti saltem abstractivo, attingi. Sent.a negativa [illegible] fere Theologorum est Scholasticorum, nec est cur in [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] Sententiam [illegible] credibus, in qua [illegible] [illegible] praesertim [illegible], et [illegible], quae [illegible] [illegible] terram fere omnem [illegible].

Primam probatio Theologica [illegible] [illegible] existere, ut Theologi omnes tradunt 1. p. q. 2. a. 2. per [illegible]

monstrationem scitur, eamque demonstrationem; et scientiam habent docti quique fideles. Sed haec ipsa existentia Dei creditur etiam fide divinâ â cunctis fidelibus juxta illud Pauli ad Hebr. 11. Oportet accedentem ad Deum credere quia est. Eadem ergo Dei existentia et fide creditur, et demonstratione scitur.

Alterum est ad quas angustias Thomistae redacti sint haec probare, quodque effugia excogitaverint. Primum est Caietani hic, et Suarezii disp. 3. Medinae, et Cartagenae, asserentium, Deum esse, fide non credi, sed sciri solum: credere autem à Paulo usurpatum pro quovis assensu firmo, hunc que solum necessarium esse, ut accedamus ad Deum.

Hoc tamen effugium, Apostolo, Tridentino, Patribus et apertae rationi refragatur. Apostolo quidem: nam post commemoratam fidem Abelis, haec habet eo cap. 11. Fide Enoc translatus est ne videret mortem, et non inveniebatur, quia transtulit illum Deus ante translationem enim testimonium habuit placuisse Deo. Sine fide autem impossibile est placere Deo, credere enim oportet accedentem ad Deum quia est, et quia inquirentibus se remunerator sit. Atque recensito Noemi, Abrahami, Sarae, Jacobi et reliquorum, qui veteri testamento praecipue Deo placuerunt, fidem, toto eo capite prosequitur.

Unde argumentor 1º: quia ex fide sine qua Deo placere est impossibile est fide divina, et [illegible], ut patet, et haec eadem fides est, qua credi oportet de Deo quia est. [illegible] impossibile illud quia oportet credere quia est. 2º quia credere idem est atque assensum [illegible] etiam per scientiam, haec erit [illegible] Apostoli: Sine fide impossibile est placere Deo, quia absque assensu sive fidei sive scientiae necessarium est ut ad Deum accedatur, atque ex [illegible] [illegible], et ex fide, sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3º quia [illegible] [illegible] fide [illegible] est et fide

sane strictissimâ, ut patet ex praenotatis: quorum si assentum
scia tot Patrum emendatissima fidei Apostolus intermiscuisset.
4°, q(ui)a placuit Apostoli perinde est per sciam ad Deum acced-
re, atque per sciam Deo placere. 5°, q(ui)a Dei saltem remunera-
toris fides necessaria traditur ab Aplo, ut credant: si to credere,
vel aequivocum est, quod est absurdum, vel strictè fidem, et non
vagè fidem vel sciam praefert: aequo n. iure alteri Dei e-
tiam remuneratoris fidem necessariam negaverit.

Et etiam illud
effugiunt circa Trident. sess. 6. cp. 6. ubi, Disponuntur autem ad ipsam
iustitiam, dum excitati divina gratia et adiuti fidem ex auditu
[illegible] concipientes liberè moventur in Deum. Et infra, De hac di-
[illegible] scriptum est, accedentem ad Deum oportet credere quia est,
[illegible] inquirentibus se remunerator est. Ecce Pauli expli-
[illegible] nullâ exceptione elidi possit. Etenim evidens est,
[illegible] auditu concipimus, et quâ divinâ gratiâ adiuti ad
[illegible] disponimur, non sciam, sed fidem divinam, et Ch-
ristianam esse. [illegible] explicatissime tradit hac fide cre-
dendum esse Deo [illegible] que illa Pauli explicat. §.

[illegible] quos brevitati gratia [illegible]
[illegible] 4. 8. 7. Sed [illegible]
[illegible]

[illegible] do recenter Thomistae cum Ductore suo Caietano.

Et denique

responsio illa stat vtrinque. Inde enim fieret 1°, Deum esse certius scitum a rudi, et inscia plebe, quam a sapientibus, et quam a D. Aug.°, D. Thomâ, et Apostolis, et certius etiam quam ab Angelis [illegible] beatioribus. Patet sequela: nam certitudo fidei omnem scientiae certitudinem superat. 2°. fieret, B. Virginem non esse certam fuisse de partu suo virgineo, atque esse certus quivis de populo fidelis; quae absurda absurdissime plane sonarent a S. Thomâ, et Scholasticis decora sunt, sicutque esse D. Thomam 2.2 q. 1. a. 4. q. 4. a. 8. ad 2. et 1. 2.a gent. c. 4. 3°; praeexistens scientia de existentia Dei per experientiam [illegible] entem habitum fidei non impeditur ab actu, et exercitio suo: [illegible] stat: quam ob rem si fidelis aliquis postea sapientiam ad[illegible] poterit elicere actum fidei, quem elicere poterit ante [illegible] sitam scientiam: [illegible] fide credere poterit existentiam Dei [illegible] scientia stat ad eiusmodi fidelis elicitum etiam act[illegible] eandem Dei existentiam: ergo.

Secundo, effugium ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ditur. Aiunt enim certitudines illas de existentia Dei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]miente spectare. Abnormantium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. 12. cp. 4. dicens: longe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quod Deus est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de Deo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deus non [illegible] [illegible], sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] proponit. [illegible] Deum [illegible], qui [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] explicent: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quod dicit propter [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible]. Denique, [illegible] [illegible], valet longe [illegible]

esse Deum esse, et authorem supernaturalis esse, perinde ac dici po-
terit articulus de existentia Dei esse articulus de processione Spiritus Sancti,
cum esse Deum tam non sit authorem supernaturalis esse, quam non
sit Spiritum a Patre, Filioque procedere.

Postremo respondent Ba-
nez hoc ar. 5. b. Ad 2.m et Joannes a S. Thoma; circa existentiam
quidem Dei nullus dari actus fidei, scientiam tamen fidelis robora-
ri, et formari a nostro fidei tum habituali, tum actuali, cir-
ca alia mysteria existentiae Dei finitima. Sed haec etiam solutio
ex hactenus dictis satis exploditur. Et praeterea falsa: nam nec
ab habitu fidei, nec ab aliis actibus, qui existentiam Dei non credunt
formari potest scientia de existentia Dei; non quidem ab habitu, qui s.
[illegible] percipitur, nec nisi per actum de obiecto nos certificat ut est
[illegible]. Nec etiam ab aliis actibus, qui ad existentiam Dei non
[illegible] Ex his namque solum per discursum, atque adeo per
[illegible] nobis potest existentia Dei. Quo tota haec certifi-
[illegible] roboratio per solum discursum fiet, et quod est
[illegible] certitudinem scientiae superabit, nec absurdus illud [illegible]
[illegible] asserunt vitiosam sicut plebem [illegible]
[illegible] quique sunt docti quicumque [illegible]

Punct. 2.m

Alias rationes breviter propono.

Secundo probatio theologorum [illegible] ex textu Pauli ad Heb-
[illegible] eam [illegible] ex [illegible]
[illegible] 175 [illegible] theologis [illegible]
[illegible] et [illegible] habitu [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

difficultates ēē putant adversarij, atque sciē, vel abstractive cuiuslibet cognoīs evidenti. Potest g. fides componi cum scientiâ, et aliquâ saltem cognoīe etiam intuitivâ.

Ad hanc probaōs quarti Religiosi respondent, aliquos articulos, aliqua q mysteria â Paulo visa in ēēa Dei, alia auten prætermissa. Post raptum v. nunquam â Paulo prima illa credita fuisse, sed tantum illa, quæ in ēēa divina n. viderat. Sed in 1°. hæc solutio divinatoria ē, et ultro, et solâ divinaōe asserit, alia mysteria visa fuisse, aliâ secus. Et etiam contra agentes raōes, eam que traditur â D. Thomâ. Etenim convenientissimum ēēs dicunt quod Paulus usq ad 3m. cœlum raptus sit, atq intuitus ēēam Divinam. Sicut (inquit D. Thōas) Moyses fuit 1°. doctor Judæorum, ita Paulus fuit Gentium. Ergo Paulo ut Doctori gentium ea visio necessaria fuit: sole auten clarius ē, Paulum ut Doctorem gentium omnes fidei articulos cognovisse, atq cognoscere debuisse, de quo ... Gentes instruxisse. Non g. aliquâ, sed omnia mysteria fidei inspexerat Paulus in ēēa Dei. Nisi forte ut ... Aug. lib. 12. de genes. ad litter. cp. 36. ... cognoīs rerum, quæ Angeli ... ... corpus ēē nesciebat. ... mysteria fidei. Videndum ē etiam ... q. 2. ... ...

Sexta probaō et, ... Theologicum et fide ... ēē ... etiam adversarij, ut ... n°. 5. et a ... Ita ... ē raō ... Theologi ... saltem clara et ... et ... evidens, ... saltem ... ēēe ... ... semper una præmissa

tam

fatur naturali est, et ratione ostendit, ut in hoc syllogismo: nullus resurrexit qui mortuus non fuisset: Christus autem Dominus resurrexit: ergo mortuus fuit. Item demum quia alioquin non Theologica meritoria foret, atque imperio voluntati indigeret. Patet ergo solutionis theologicae partim claram esse, certe non ita obscuram, atque esse obscurum actus fidei: patet ergo obiectum fidei tantisper saltem apparere per alium actum non fidei: ergo et totaliter, et evidenter apparere. Patet regula: nam obiectum omnino obscurum esse, et non ita obscurum esse, aerem tenebrosum omnino esse, et non omnino tenebrosum esse perinde implicat atque obiectum illud obscurum, et clarum esse, et aerem omnino tenebrosum esse, et undique conspicuum; [illegible] nulla lux, et aliqua lux, perinde pugnant atque nulla [illegible] et omnis lux.

Confirmatur probatio: fidem de se vel ex parte [illegible] dubiam, et [illegible] esse aequaliter esse impossibile [illegible] cum alio actu, qui ratione veritatis, quoque ostenditur [illegible] repugnet obiectum fidei per fidem apparere [illegible] alio medio, et aliunde etiam in [illegible] [illegible] non repugnat. Confirmo demum [illegible] veritas, sed liberum esse [illegible] obscuro, et claro ad [illegible] non repugnat: nam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Theologicae, et fidei.

[illegible] probatio [illegible]

Sententia adversariorum existimantium, fidem componi posse cum evidentia in attestante. Nostri autem efficacissime concludunt evidentiam rei attestatae ex evidentia in attestante, de quo infra. Fides quoque componi potest cum evidentia etiam rei attestatae, et creditae, qua de in praesenti disputamus.

Postremo probationes nobis exhibeat D. Thomas, qui 1. p. q. 1. et 2. 2. q. 2. a. 3. et q. 2. a. 4. atque passim alias haec tradit, Necessarium est homini accipere per modum fidei non solum ea quae sunt supra rationem, sed ea quae per rationes cognosci possunt; et hoc propter tria. 1° quidem, ut citius homo ad veritatis divinae cognitionem perveniat. 2°, ut cognitio Dei sit communior; multi enim studio scientiae proficere non possunt. 3°. modo propter certitudinem: ratio enim humana in rebus divinis est multum deficiens [illegible] quia est indubitata et certa cognitio apud homines de Deo oportet ut quod divina per modum fidei traderentur quasi a Deo dicta qui mentiri non potest. Hactenus ille, quibus nihil clarius.

Ex [illegible] quoque haec D. Thomae ratione ita argumentor [illegible] concedunt, quaelibet scientia [illegible] certitudinem [illegible] fidei, quae illam [illegible] voluntas post [illegible] [illegible] et divinis [illegible] certitudo, atque [illegible] perfectio maiorem [illegible]. Ipsi sane [illegible] [illegible] est [illegible] quo [illegible] amplius [illegible] potest atque [illegible] et perfectius con[illegible] [illegible] et intellectus et creditas rem habeat fide [illegible] et vera simul est clarius.

[illegible]
[illegible]

vulgata scie abstractive, et intuitive, infusae necn̄ atq acquisitae in Christo Servatore, atq Beati cuiuntiy: patet n. obscuray et clary n̄ ēē magis repugnantia, quam abstracty, et n̄ abstracty: at potest tamen intellectus per diversos tu sem actus idem objty abstrahere, et n̄ abstrahere, sed potius strahere. Similiter potest idem intellectus per visionē beatam videre Deum, et n̄ videre per sciām abstractivā tam etiam tempori habity: atq ita idem Deus ē visus, et n̄ visus, clare cognitus, et n̄ ita clare cognitus per diversos actus, quod in q. idem objtum n̄ sit credity, scitum, vel etiā visy saltem per diversos actus.

Caput 3^m

Argumenta Contraria Solvuntur: Ubi an obscuritas sit conditio ad fidem ex parte objecti, vel ex parte subjecti?

D[illegible] et praecipue arguunt ex definitione fidei, quae ad [illegible] [illegible] definitur ab Aplo: Substantia sperandarum rerum et argumentum n̄ apparentium. Igitur eorum, quae per sciām [illegible] apparent n̄ est fides. Quo circa Aug. trac. 79 [illegible] [illegible] credere dicendu est quisque [illegible] [illegible] et autem fides speran[illegible] [illegible] ex hac definitione Apostoli [illegible] omnis [illegible] [illegible] fidei [illegible]

[illegible] quod [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ad fidem [illegible] ex parte [illegible] [illegible] ex parte objecti, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3. et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ad 2m et q. 67. a. 3. corp.

Caeterum haec d.ne conditione obscuritas, et non apparentia rerum fidei trifariam, et optime quidem, explicari potest. 1°, si dicatur, fidem esse per ipsam fidem non apparentium. 2°, si dicatur, fidem plerumque esse rerum, quae supra rationem posita sunt. 3°, quod Deus ipse, qui subiectum, seu obiectum attributionis fidei est, per humanas rationes, et scientias non tam apparet, quam a longe, et quasi sub luce maligna sive aspicitur, sive tantum adumbratur.

Istiusmodi (?) porro illam carentiam evidentiae et conditionis convenientiam esse, his momentis plane efficitur. Etenim fides eo solum sensu potest esse non apparentium, quo scientia apparentium est. At scientia non est aliunde, et per alios actus, et media apparentium, sed apparentium per ipsam scientiam, saltem per se loquendo. Similiter ergo fides argumentum erit rerum per ipsam non apparentium, idest argumentum non ostentium; an autem illa aliunde appareant ad fidem non referret, nec ad definitionem eius.

Praeterea; definitio fidei referenda (?) erit ad negationem evidentiae in subiecto vel obiecto, sed ad eiusdem positivam, et in modo [illegible] q. negatio evident[illegible] hanc autem negationem [illegible]

[illegible]

per expositionibus.

Nec dicant, fidem n. per ipsam negaõs [illegible] sed per existentiam eius constitui, et definiri. Itemq. nulla [illegible] positiva aptè definitur, nec per primaõs suae contrariae, nec per [illegible] sentiam eius, ut si dicerem, calorem ee, qui pellit frigus, [illegible] sit ne pellere; amorem similiter per expulsionẽ odij. Itemq. [illegible] maliter per ipsam obscuritatẽ, et n. apparentiã modi tendendi [illegible] eius patet fidem melius multo definiri, cum constet praeter illã [illegible] negaões competere fidei ex modo tendendi proprio suo propriã [illegible] positivã obscuritatẽ.

Confirmatur tota argum.: dant namque [illegible] [illegible] obscuritatẽ n. ee conditioẽ obiecti, sed subiecti. At [illegible] [illegible] Logicae propterea ignorans definiunt [illegible], vel actum [illegible] [illegible] subiectivae? Evidens n. ẽ eos perfectiõ et ab omni [illegible] [illegible], perq. modũ propriũ explicatur, definitos [illegible] [illegible]: q. fidei propria eo solum sensu potest esse [illegible] [illegible], quo est propria Physicae v. g. abstractio solum ã mãa [illegible] [illegible], vel Mathematicae abstractio ã mãa etiam sensibili [illegible] [illegible] ẽ cum alijs sive scijs, sive cognit[illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] tur tam ab eadem constat [illegible]
[illegible] [illegible] alique [illegible] interpret[illegible]
[illegible] etiam [illegible]
[illegible] fidei [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] fidei [illegible]
[illegible] fidem [illegible]
[illegible]

fuerunt, idem Gregorius, Aug[ustinus], et D[ivus] Thomas, videlicet Apostolum Thomam aliud vidisse, et aliud credidisse, quippe vidisse Christum hominem, et credidisse Deum. Hoc, inquam, similiter etiam exponi potest. Etenim Thomas rationes, et experimenta sensus, quos fides te[...] quereret, quibus ad fidem duceretur expostulabat. Hac autem [...] positione nos quoque credimus fidei locum non esse. Adde tamen satis [...] probabiliter a pluribus Theologis Thomam donari fide de Christo etiam illius hominis; tamen haec sententia memoratis DD, atque textui Evangelico, quia vidisti me non ita videatur repugnare.

2°. arguunt Theo[logi] [...] mitte. Implicat eundem intellectum simul videre, et non, rem [...] eandem, esse certum, et non: at simul credit fide, et scientia, vel esse [...] certum, vel solummodo opinione sequeretur ea contradictio, et implicantia [...] Respondent [...] nominatim, ea dico non esse repugnantia opinationes facta [illegible] [...] diversa media, quia contradictio solum est respectu ejusdem rei et per [...] eorum medii. Verum nos per idem etiam medium fidem et scientiam [...] habere posse, atque disjungi debere sumus. Dico [illegible] [...] nostra sententia sequi contradictionem: nam intellectus esset simpliciter [illegible] [...] et certus, et tantum eum addito et [illegible] [...] scilicet per fidem, vel opinionem [illegible] [...] et [illegible] [illegible] [...] [illegible] permittere [illegible] [...] et [illegible] [...] [illegible] [...] [illegible] beatifica, atque similibus.

Tertiò

[illegible]

[illegible]

[illegible]

adversi. Frivola autem est replica eorum: a S. Thā ad exem
motus, quia s. est actus entis in pōā prout in pōā; cessat et
bi ad terminum pervenit est. Patet n. credentis, et videntis semp
esse in pōā, ut rem praestantius, ac certius per fidem atq
ter. Et imitatur in cunctione visionis beatae cum Sciā et
trahitur, ubi tn ea paritas fortior videbatur.

4°. arguunt: nam
implicat eundem aerem esse simul obscurum, et lucidum; ergo. Sed
obiectio est inanis: nam lux et tenebrae sunt res et privatio rei
privative, et contradictorie opposita: n. ita fides, et scia: na
aliqui scia, ut absurde quis asserat, terminatione abiicit
fidem, et fides intentione in sciam: quippe nullam hab... ra
[illegible]um, eo ipso in privatione Sciae fidem sortiretur. Atque
[illegible] nec diversarum rerum fides et scia in eodem illectu
[illegible] possent.

Quinto arguunt: ubi adest scia de re creditā
[illegible] meritum fidei. Respectu omnium saltem medio
fidei [illegible] meritumque voluntatis, saltem praeter
[illegible] aliqui meritum n. admittunt in ullo
[illegible] ad medium, quasi ex assens
[illegible] credibile. Sed nos dicim
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

6°. [illegible]
[illegible]
[illegible]

[com]possibili exist simul cum Scia. Respemus, fidem, Sciam, et Visionem opponi cum opinione, ut tradit D. Thom. 3. p. q. 9. a. 3. ad 2. et 1. 2. q. 67. a. 3. In opinione autem duo distinguenda sunt: aliud intrinsecum, et aliud extrinsecum, et ab ipsâ opinione resultans. Resultans. 1m est, quod assensus opinionis, seu opinativus non sit ... firmus; atque cum hâc debilitate, seu minori firmitudine incompossibiles putamus fidem et Sciam. 2m est iudicium reflexum ex opinione resultans, quo iudicamus, rem opinatam ita forte non esse. Hoc autem iudicium, et dubium impeditur â Scia, vel fide, et non simul in intellectu existente.

Jandem arguunt, sequi ex [nos]trâ Sententiâ fidem superstitem fore etiam in Patriâ, quippe quae compossibili defenditur cum Visione rei creditae. Sequi, ... sunt existimant, fidem incompossibilem esse cum Visione seu intuitivâ notitiâ hausta per sensus, idem â fortiori dicendum de Visione beatâ. Nominales vero ad solam Dei Providentiam recurrunt ... quod fides non remaneat in Patriâ. Nos dicimus fidem non [ta]ntum ob incompossibilitatem, quam ob superfluitatem in Patria ... [il]lorum non esse. Etenim cum Visio beatifica certitudinem ... [fi]dem, ut supponitur, nec certificandi ... poterit fides. Adde etiam, quod fides ... [co]mmorantibus, atque ... ... quae ... non ... ad beatitudinem ... [n]ondum ... ...

Sed rogas, an ... notitiâ ... hausta per sensus ... fides ... Negat ... et Card. ... experientia ... Affirmat ... et Suarez ... 3. ... Disp. ... de fide ... cum ... intuitione ... hausta per sensus non posse esse

De

dubitaõ 2.ª dicta; nec aliquin, ut experimentati sumus, B. Virgo tam certa fuisset de partu suo virgineo, atque nos. Favet D. Thomas 2.2. q. 4. a. 8. ad 2. Dico 2.º: quid de fide humana dicendum sit, parum nostra interesse. Ob contrariis porro rationes, probabilius videtur illam ad intuitione impediri, id quod videtur experientia testatum. Altri efficacem rationem impossibilitatis, et repugnantiae nullam invenio. Adde, posse quem humana fide per motum oculos aperire, vel divertere, ut aliquid cernat: quod saltem 1.º instanti cum fides sit causa visionis, videtur necessario cum visione iungi. Communiter tamen, ut dictum est, visio impedit fidem.

De D. Thoma constitit, quid in locis nobis aperte faverit. Comportum praeterea est, illum in Sententiarijs nostram sententiam de[illegible] in 3.m namque dist. 31. q. 2. a. 1. scientiam, et opinionem, [illegible] et fidei, eandem causam adversarij iudicant, [illegible] [illegible] esse impossibiles. Idem repetit 2.2. q. 67. a. 3. et q. 4. a. 8. [illegible] Haec quum apertissima sint, viderint Thomistae, an S. [illegible] sibi contrarius, an cum hoc ar. 4. et 5. ita expli[illegible] [illegible] fidem, et scientiam, per idem medium impossibiles [illegible] [illegible] Articulo plane 4. de obiecto [illegible] [illegible] atque ita medium involuit [illegible] [illegible] tandem [illegible] [illegible] [illegible]

Caput [illegible]

[illegible]

S [illegible]

[illegible]

per evidentiam, ut dicitur, in attestante haberi posse citra di-
ctionem Dei. Reliqui omnes id probabile arbitrantur, et de facto eg.
evidentiam habitam ab Angelis tradunt, praesertim Thomistae eā q.
5. a. 1. Patet .r. nec umbram quidem implicationis in eo esse, quod ex-
terna loquutio in recto ordine cum Deo loquente mediatur, et quae
vido nobis patefiat. Consulatur Lugus d. 2. s. 1.

Duo autem hic confun-
duntur à Theologis, quae sapienter distinxit Suarez d. 3. s. 8. n.
17. scilicet quaestionem vel institui posse de medio fidei scito, vel
visto per ipsam fidem, vel scito aut visto aliunde. Qua facta di-
stinctione nostra conclusio est, actum fidei illum non esse, per quem scitur vel
videtur divina testificatio: Et in hoc (inquit Suarez) omnes Di-
centes conveniunt. Quod quoniam non observaverat, vel observaverunt
vel observare noluerat oppositum sententiam tuetur Ripalda d. [illegible]
s. 1. theologos illos omnes pro se refferens, qui evidentiam in atte-
stante cum fide compossibilem absolute dixerunt.

Ponitur 2o. [illegible]
quae constat ex dictis tribus primis disputationibus. Sed et praeterea
[illegible], quod fides est libera, et meritoria, quam ut ex [illegible]
Joann. constat. Multa patet [illegible] facere non volens [illegible]
[illegible] patet nisi volens: at ad [illegible] volentes, nolentes
[illegible]: [illegible] Inquit Ripalda 1o. [illegible] intelligendus de fide
[illegible] patebat [illegible] non [illegible]
[illegible] evidente [illegible] revelatae cum mysterio 3o. [illegible]
[illegible] evidentiam quod vel ob [illegible] revelationis
[illegible] vel ob [illegible] Dei. Sed 1m. omnium theologorum
[illegible] fides [illegible] Scripturae [illegible]
[illegible] ex dictis [illegible] est. 2m. [illegible] medij
[illegible] ad fidem, [illegible] revelatione, et medij [illegible]

per

perceptâ credi mysterij potest firmitate propriâ fide, quae illi connexioni nititur. 3m. d. ē ad rem: nam loquimur, disputam[us] quae de assensu fidei, ad quem evidentia revelationis moveri [illegible].

Sed an[illegible] quit: nam, ut ipse existimat, elici potest â lumine gloriae visio ultra abstracta, quae inter creaturas, et Deum n. distinguat, nec discernat. Sed 1o. haec theologia absurda omnino existimatur atq[ue] efficaciter rejicitur tractatu de visione Dei. 2o. ad rem n. est: q[uia] illa quantumcumque abstracta cognitio in genere visionis esset, nec nonnisi, ac potissimus modus tendendi obscuris, sicut fidei, [illegible] retr. Atque adeo licet lumen gloriae eam visionem elicere posset, n. sequitur, aut fidem posse elicere visionem Dei, aut lumen gloriae actum fidei. Eodem q. vitio laborat ea alia ratio, quae [illegible] eadem specie impressa obiecti modo claram, modo obscuram visionem elicerat, prout obiectum distantius, vel proximius fuerit. Etenim haec claritas vel obscuritas solius majoris intentionis, l. remissionis intra eandem speciem est; eademque et [illegible] speciei intentione claresciit; quae fidei n. conven[illegible] [illegible] sed opposita omnia.

Demum objicit, ad eodem habit[illegible] [illegible] nec n. efficaces, et [illegible] [illegible] quam [illegible] et [illegible] fidei [illegible] [illegible] Sed [illegible] [illegible] difficile. Etenim [illegible] [illegible] [illegible]

tum tu ad oculus factum e inter fidem, et visionem Dei, omnes qui nostra duce agnoverunt actum visionis Dei, et actus fidei, et evidentiæ, et actum positive obscuri specie differre; atque ita dissentitur iis principia adstruxerunt. Et ratio e, quia ad actus salutiles, et inefficaces, qui intra speciem suam imperfecti sunt nulla tamen destinati virtute, vel habitu. Ideo à Christo Domino, tribui actus salutiles pœnitentiæ elicere potenti, ut multi volunt, nullus credite habitu pœnitentiæ, nec item beati. Quod si hæc Ripaldæ non placuerint, dicat de facto habitum fidei esse lumen gloriæ; sicut ad actus efficaces, et inefficaces, salutiles, et adultos idem habitu, eadem que virtus de facto concessa est.

Caput 5.m

Ant medium fidei possit esse visibum, vel visum, saltem aliunde? Et an evidentia revelationis inferat evidentiam rei creditæ?

Ut ad hoc postremo exordiar, videamt Thomistæ evidentiam revelationis minime inferre evidentiam rei creditæ, atque profitera posse medium fidei esse visibum, vel [illegible] [illegible] quod mysterium semper maneat sub nubilo et obscurum. [illegible] [illegible] censent evidentiam [illegible] inferre evidentiam mysterii seu rei creditæ. [illegible] [illegible] [illegible] efficacis [illegible] formato v. g. hoc syllogismo quidquid Deus revelat, illud est verum: sed Deus revelat filium factum esse hominem: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] utraque ambæ præmissæ evidenter [illegible] [illegible] [illegible] plane [illegible] evidentem esse [illegible] [illegible] esse [illegible] de modo, non de dicto; videlicet evidentiam esse [illegible] [illegible] Deum factum esse hominem; non vero esse [illegible] Deum factum hominem.

Sed

Sed impugnantur 1°. hoc syllogismo. Negaret dari veritas formalis in propositione, quin detur veritas objectiva in re: sed hic datur veritas formalis in propositione: ergo datur veritas objectiva in re: sed veritas est, Deum factum esse hominem: ergo datur haec objectiva veritas in re. Hae premissae primi syllogismi sunt evidentes: evidens necnon minor assumpta posterioris syllogismi: ergo utraque consequentia illata est evidens. 2°, quia omnem conditionalem purificata conditione transire in absolutam est evidens: ergo evidens est hanc conditionalem, si Deus revelat Incarnationem Incarnatio existit, transire in absolutam purificata conditione: at in re nostra evidens etiam est purificari conditionem, scilicet Deum revelare Incarnationem; ergo evidens est Incarnationem dari, seu existere.

3°, quia nihil nisi evidentia cogit objective intellectum ad assensum [illegible], vel quoad specificationem, vel quoad exercitium: porro non est impossibile aliquem iudicare dari revelationem Dei de Incarnatione, Deum que, ut etiam supponimus, nisi vera non dicere, [illegible] iudicare Incarnationem non dari. Confirmatur: quod est impossibile [illegible] detractione liberae voluntati, et evidentiae [illegible] supposita evidentia revelationis et veracitatis Dei est [illegible] Incarnationem [illegible], illi duobus suppositis, [illegible] negare. ergo 4°

quia omnem modum [illegible] evidenter [illegible] in cognitione [illegible] et ex causa effectus, et ex effectu causam infert [illegible] [illegible] Deum [illegible] evidens [illegible] scilicet [illegible] sine illa [illegible] evidens est: ergo [illegible] evidenter revelationem Dei [illegible] [illegible] evidenter infert [illegible]

noscetur Incarnationem dari.

Quod porro theologi ostendunt, revelationem esse medium extrinsecum, et neque causam, nec effectum esse mysterii, ut arbitror inane est. Causae quippe et effectus ob solam connexionem sese inferunt; quod quae causae sint, vel effectus tantum efficit, ut eam connexionem [illegible], cui soli haeret Dei illativa ratio. At theologos precamur ut meminerint, ad ipsis distingui rem in esse entis, et in esse scibilis: at quaecumque media ad rei cognitionem deservire possunt ad ipsum dici rationem rei in esse scibilis. Itaque illud obijcienti, revelationem ut posse quid extrinsecum mysterio, non posse esse medium ad illud cognoscendum, ad ipsum id negari, dici quae solitum, revelationem, vel extrinsecum mysterio in esse scibilis non esse, vel tamen extrinsecum, idoneum tamen medium esse, per quod mysteria fidei cognoscantur. At nos porro non videmus, quare hoc idem medium evidenter cognitum, vel quod extrinsecum est, vel quacumque de causa [illegible], idoneum non sit ad mysteria eodem modo s. evidenter cognoscenda, quod obscure cognitum ad eadem obscure cognoscenda deservit.

Similiter alii theologi docent [illegible]

Dices 1°, fidem incompossibilem esse cum evidentia in attestante seu cum evidentia revelationis, quae ea evidentia per lumen [illegible] cognoscitur, pariter cum fide catholica. Hoc [illegible] [illegible] nam [illegible], cum nec certitudinem, nec aliam perfectionem fidei [illegible] tribueret, [illegible] non minus [illegible] [illegible] fidem humanam [illegible] [illegible] aliam [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible]: quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] beatam [illegible] cum [illegible], quae [illegible] cum certitudine [illegible] [illegible], nec [illegible]. Sed [illegible], [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

motivo differre, atque duorum ratiõ ẽẽ, et perfectivi plu-
ribus, quam uno modo rem eandem cognosci à Beatis.

Quod si cog-
nitio illa evidens permanens fuerit, incompossibilis etiam erit
cum habitu fidei, quemadmodũ superiùs de visione beatâ phi-
losophati sumus. § Assero 2º; fidem incompossibilem ñ ẽẽ cum
evideñ revelaõis, quando ea evideñ cognoscitur per cogni-
tionẽ ñ æquantẽ certitudine fidem. Hoc ut minimũ necesse
est illi omnes videant, qui adv[er]sitè fidem docent compossibilem
[evidentiâ in] cum † attestante. Id autem docent fere oẽs. & probatur 2ª. ra-
tione omnium: nam ut ad q. a. 5. tradit, viatores Angeli fidẽ
habuerunt: at illi simul habuerunt evidentiam in attestante.
[illegible] naturali ratiõe assequebantur, Deum ẽẽ, et ñ aliũ qui my-
steria illa credenda proponebat.

Aliqui solutiones excogitatæ sunt
[illegible] proposuit potius, quam probaverat Valentia, dicens, du-
[illegible] Angelos potuisse, an aliqua alia creatura esset, à quâ
[illegible] et revelarentur? Sed rejicitur: nam Ange-
[illegible] noverat se supremũ Angelũ ẽẽ, qui ô
[illegible] cum potius ẽẽt alios illumin[are]
[illegible] saltem ẽẽ possibile: habuit
[illegible] Dei loquentis.

[illegible]

Scripturae non fide, sed ratione divinitatis quae verosimiliora videbantur. Addit, sensum etiam loquutionis a Deo dictatae; at ita obscure, ut dignoscere Angeli vix potuerint, an ab ipsis, an a Deo dictatio fieret. Sed contra: nam idem de loquutione excogitari potuerat; dubitatur s. an ab ipsis esset loquutio, an a Deo. Cum igitur se, et sua omnia (quippe necessaria) optime noverint Angeli, non dubium quin loquutionis, atque similiter dictationem eius, Dei esse, et non ipsorum aperte viderint. Praeterea: quia dubii de dictatione sensus, an a Deo, an ab ipsis fieret ad nihil credendum obligati fuissent. Consequitur ergo Angelos viatores, et fidem, et evidentiam simul revelationis simul habuisse.

2°. probatur ex dictis breviter: quia in casu posito cognitio nostrae fidei utilissima foret, atque certitudinem adjiceret supra illam, quam ex cognitione evidenti credibilitatis intellectus [illegible] de, quia ut l. seq. dicam, de facto, et in pluribus, vel etiam in omnibus fidei coniungitur cum evidentia morali revelationis Dei, quod nisi si cum evidentia physica non cohaereret? Atque hinc [illegible] physicam evidentiam fit transitus. § At porro [illegible] et [illegible] fidei scilicet, advertendus est, fidem [illegible] revelationem evidentem quia evidentem, [illegible] ad evidentiam [illegible] remanetque. [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] nec per fidem [illegible]

Sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] simul et fides? At [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

fit

repugnantiæ eundem actum 2m partes diversas claras, et obscuras esse quam eundem esse demeritalem, et partem, abstrahentis, et abstrahentem; eundem simul hominis parte spirituali, atque materiali conflari, etc. § Ut id. ejusmodi actus liber, atque meritorius sit, facile exponitur: quamquam n. intellectus nequeat non prodire in aliquem actum scientiæ, necesse tamen non est in eum prodeat qui simul est fidei; sed imperio potius, atque arbitrio voluntatis determinato fieret, eaque laudabilis, et per actus solius scientifici, scientificus simul, atque fidei separati.

Liber Secundus
De Propositione Fidei.

Cum fides dicenda sit ab Ecclesiæ Pastoribus, ut dicitur 4. [illegible]hes. atque ad Heb. 13. nec suscipi possit de lege ordinaria [illegible] [illegible]terio eorum, qui ad id muneris missi destinati quæ sunt, [illegible] ad Rom. 10. atque ad Ecclesiæ initio ita seminari cœpe[illegible] [illegible] exemplo, [illegible] quæ sit, patet de lege ordinaria, præterdi[illegible] [illegible] insignes propriæ aliquam fidei, ut [illegible] [illegible] Sectarii, quibus etiam [illegible] [illegible] et Prædicantium.

[illegible] 1ma

[illegible]

Non est [illegible]

[illegible]

in dubitationi aleam positum videbat, eiusque interea à Theologia qu[illegible]
[illegible]aererint designare, sit ne homo aliquis, qui in rebus saltem fidei
nec falli possit, nec fallere; quod novum, quod mirabile videri poterat,
at, atque sui novitate, utilitate, et magnitudine ad pugnam vocabat.

Caput 4um

Eiusmodi authoritatem, nec Scripturae derogare, nec illi adversari.

Probatur: de facto extitit simul cum Scriptura eiusmodi authoritas à Deo utrique collata; sed nulla vera authoritas, nil ue à Deo collata extitit Scripturae adversa, aut illi derogans, ut est evidens; ergo etc.

Maiorem, de qua tota difficultas est, ostendo 1° de veteri testamento: nam ut eam modo veteram ordinariam, et permanentem iudicandi potestatem infallibilem, quam Orthodoxi probant veteris legis sacerdotibus saltem summis competiisse ex illud Deuter. 17. et [illegible] quid difficile, et ambiguum occurrerit etc., aperte ostendo ex prophetis, quos perpetuo, vel fere semper in eo populo inventos esse nemo est qui dubitet: ergo praeter ipsam scripturam veteris testamenti erant homines, etiam viva, et visibili authoritate, et infallibili, quae legem ipsi populo explicaret, atque quae [illegible] Dei illum [illegible]. Nihil ergo est in veteri testamento, quod eam authoritatem [illegible], nil cum illa pugnaret.

Ita quoque probatur de Novo testamento, in quo scilicet certum extitisse Apostolos, qui omnes [illegible] infallibili authoritate praediti fuere, [illegible] qui in [illegible] Scripturam [illegible] etc. quae et [illegible] Novi testamenti [illegible] nec [illegible] negaverunt.

Hic quod [illegible] Calvin[illegible] habent: ea [illegible]

quod

post obsignatum Canonem Sacrorum Librorum, idest, post illos omnes editos, scriptosque; quasi antequam Evangelium, et Scriptura omnis scripta fuissent, viva voce, authoritateque infallibili credendi fideles fuissent, atque Prophetas, et Apostolos audire tenerentur: Secus autem post obsignationem illam omnia intelligenda sunt.

Sed hoc effugium facile rejicitur. 1°, quia ipsi solam Scripturam Judicem volunt, vel Deum, ut eam apponitur loquentem, qualis nec per Scripturam sententiam sunt, et nullum alium, nec rationem nec homines: quare per Scripturam probare debent id de obsignatione Scripturae. Textum quare nobis exhibeant, quod illud discrimen habeatur de obsignato, vel non obsignato librorum Canone. Nullum planè dabunt. Quos non proferunt illi sunt, Doctrinam nos doctorum in fide, specialem omnia discendi, et similes. At haec passim [illegible] fidelibus non ita accipienda erant, ut praeter ipsam Scripturam Apostolos etiam praedicantes, vel Prophetas loquentes audire non debuerint. Cum quare ad nos potius, quam ad illos dixerit? Non illa dicta non sunt, planè non [illegible], ne praeter ipsam Scripturam, et [illegible] in rebus fidei Magisterium infallibile [illegible]

[illegible] clausula Apocalypsis [illegible] non ita explicata [illegible] obscura [illegible] infallibile magisterium [illegible] 3° quia [illegible]

ritatem, aut unctione Spūs et magisterii illud infallibile. 4°. q̄a D. Joannes vixit etiam post consignatum Canonem, nec desiit esse Apostolus. An ergo audiendus de caetero n̄ erat? An eius doctrina fallibilis ēē caepit. 5°. q̄a ad finem mundi debent ēē venturos Eliam et Henoc, qui fideles in fide confirment, ut habetur Malach. 4, et Eccles. 44. et 48, Math. 17, Apocal. 11. Patet autem Eliam prophetico, et infallibili magisterio instructurum fideles, idemque credendum de Henoc.

6°. demum, q̄a ex illa Sectariorum creatione sequeretur, nec Aplos quidem ut infallibiles Magistros audiendos, adeundos ve fuisse quoad ea saltem, quae ante consignationem scripta erant. atque vixerunt, illorum magisterium scriptione ipsâ debuit exhalari et evanescere: atque insuper, praeter ea, quae scripta extant, nihil eos, saltem tanquam Apostolos, loquutos fuisse: nec denique in scripturâ ipsâ veritatem ullam, sensum ve ullum, qui Calvino, vel Lu[illegible] n̄ innotuerit, illos calluisse: eorum namque [illegible] effugio rite perpendenti haec omnia consectaria sunt.

Caput 2um.

Huiusmodi authoritatem in Ecclesiâ esse probatur à simili.

Argumentor: Praeter Scripturam [illegible] fidei propositionum, [illegible] infallibile. [illegible]

[illegible]

Secundum [illegible]

[illegible] Apostoli et Prophetae ad proponendum [illegible] quae [illegible] in fide, et [illegible]

biliter, vel etiam necessario, medio miraculorum. Hoc autem medium, ut
ostensum est, nec Adversarij negant, esse infallibile, et cum veritate fi-
dei connexum. Illud sane medium in Ecclesia fuisse ignorat nemo: il-
le fuisse necessarium negat qui tot Dei opera vento data crediderit: quum
necessarium fuisse testatur aperte ipse Christus dicens, Iudaeos nisi operatio-
dixisset excusationem habituros. Et certe nec prius credant, nudam, et
simplici lectione, vel propositione Evangelij sed divinitus obligari tum Iu-
daeos, tum Gentes ad amplectendam fidem, tot praesertim mysterijs
refertam. Patet ergo, miracula, atque adeo medium aliquod infallibile,
praeter Scripturam, et internum instinctum, ad sufficientem propositionem fi-
dei necessarium aliquando fuisse.

At illud, vel aliud simile, aut aequivalens
hominibus esse necessarium liquet ex eo, quod defacto, et hic etiam tempo-
[illegible] Adversariae, et liter sint de rebus potissimis fidei: quo licet
[illegible] [illegible] de infallibilitate Scripturae divinae, sensum tamen saepe [illegible]
[illegible] et nisi Iudex aliquis authoritati infallibili constituatur,
[illegible] [illegible] mansurae divinis de sensu, ac dubij, vel ignari esse po-
[illegible] [illegible] Ecclesiae de ipsa veritate Scripturae. Patet autem
[illegible] [illegible] Scripturam cortice tenus, sed sensus praeci-
[illegible] [illegible] credi de veritate posse, nisi de veritate [illegible]
[illegible] [illegible] ipsius Scripturae [illegible]
[illegible] sola Scriptura, et [illegible]
[illegible] Scripturam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

et magisterij infallibilis Ecclesiae, per quod ea proponantur fiat, admittendum est. Quum hoc medium Providentiae Dei ordinariae indoli hominum, rationi et legibus admodum est consonantium: quod scilicet non portentis, sed more humano, atque creaturas rationales decet, hominum ministerio instruamur. Quam eandem regiminis legem a Deo etiam inter Angelos statutam legimus apud Dionysium.

Ex his satis plena deprehenduntur illa Calvini l. 1. inst. c. 7. Whitakerij de Script. q. 3. c. 3. Ziangrij, Piscatoris, et aliorum commentata, Scripturam S. seipsa esse [illegible] maiestate, et efficacia sua dicerni velut lucem a tenebris, atque vocem Dei istic loquentis ita palam agnosci, ut quis amicum, quorum familiarissime et distinctissime [illegible] ex voce solet agnoscere, et similia. Haec n. si ita erant, quorsum attinuere tot miracula? qua ratione Christus excusatos voluisset Judaeos, nisi vidissent opera? Cur [illegible] ut est eiusdem, non solum initio Ecclesiae, quam modo, [illegible] [illegible] vocaverit, sed perpetuo mentes vivas illustraverit [illegible] ex his Sectariorum fabellis simplices, et nulla [illegible] [illegible] obligando, stimo fuisse homines [illegible] fuisse miracula, et operam omnem [illegible]

Caput 2.

Huiusmodi authoritatem [illegible]

[illegible]

Quae est probatio [illegible]

tecedens probatur breviter: tum q.a fides definitur, Argumentum
n. apparentium, idest, rerum, quae plerumq. a sensibus nris
procul sunt positae. Item q.a iubemur intellectum captivare
in obsequium fidei. Item q.at dempta ea obscuritate, n. e lo-
cus laudi, vel merito, potius quam in assentibus scrazy. Item
q.a oes experiuntur innarentes scrupulos, saltem in parte a-
prehensiva, qui tn. in rebus claris nulli sunt. Patet ergo, fidem
obscuram ee, et n. aspicuam.

Sed dicant, se n. de claritate ob-
iecti, et rerum, sed de claritate, et evidentia revelaois loqui
solitos. Contra 1°: nam ex evidentia revelaois, evideam ver[i]-
tatis efficacr. collegimus l. precedti. Nec vos moveat, si hoc ar-
gumento Orthodoxi etiam aliqui impugnenti: nam, quaestionu[m]
[illegible] postulante, eisdem argumentis n. semel uti cogimur, [illegible]
[illegible] diversu scopum, adversu Catholicos aliquos, et Haer[eticos]
[illegible] 2°: quia vel eam evideam volunt pariri cum fide cer[tam]
[illegible] vel inferiorem? Si 2m, n. negquit per eam fides regula[ri]
[illegible] fidei oporteat ee fallibiles. Quod si evidenti[a]
[illegible] cum praeterea fides ab illa n. ad[illegible]
[illegible] fit plane, quod saepe argumenta[illegible]
[illegible] 3°: quia stat, nos maxime
[illegible] revelaois tangi [illegible]
falsa [illegible] experta, [illegible]
[illegible].

Secundo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

bus ab ipso ēē provisy, at nisi Judex adsit, qui dubia, et lites terminet, planè destituimur medijs eiusmodi. Hactenus redit ipsi: unde sic arguendor: Judex is sufficiens ēē debet n̄ solum ad asserendam fidem, sed ad unitatem quoque eius statuendam, et servandam, cum n̄ minus una fides, quam fides sit nāria ad salutem. Sed illi Judices, qui ab Adversarijs designantur in eum finem unitatis servandae n̄ sufficiunt: ergo agnoscendus ē, qui à nobis statuitur, et designatur.

Min. probatur 1°. ab eventu ipso, ex quo orbi Xtiano planè innotuit plures fere apud ipsos religiones ēē, atque fere sectiones, quam domos vel familias; alijs ergo dulgatissimus argumentis, cum rem testantibus praetermissis; id unum sufficiat memorare, quod à Bellarm.° proditur l. 1. de Sacram.to Euchar. cp. 8 eorum duntaxat verbis, Hoc ē corpus meum, legi 200. interpretationes. Valentia vero d. 1. q. 1. p. 7. §. 2. tradit, plus 80. illas ēē, quae à Lutheranis, et Zwinglii adhibitae sunt. § Nec vero reclamare etiam apud nos Orthodoxos lites ēē, atque perpetuas [illegible] tias. Etenim nos Orthodoxi de his tantum disputamus, et [illegible] quae n̄ ad fidem, sed theologiam attinent, et quibus [illegible] [illegible] salus pariter attingat ex omnium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quae lites dirimat [illegible] [illegible] [illegible] ultro daturi simus.

Probatur 2. [illegible] [illegible], qui ab Adversarijs statuuntur ēē [illegible] [illegible] [illegible] expendit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debet. [illegible] [illegible] [illegible] sufficiens n̄ sit ad lites [illegible] [illegible] [illegible], atque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valeat [illegible], nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible], et

quae lites finiat; non obscura, et quae eas potius pariat, atque pe[illegible]
germinet. Sic, ut Thomas Baconus expendit l.1.c.5. ratione
quod sententia illa talis sit, quam Partes clarè scire possint qu[illegible]
nam dixerit, quaenam causa ceciderit; cum evidens sit hu[illegible]
in finem Iudicis institui. Sic minus recepit sententiam esse inv[illegible]
lem, nullus pro foro litigandi finem, nec de medijs ad fidem, et [illegible]
litem sufficientibus esse satis à Deo provisum, et contra quaeque in o[illegible]
ni mediocriter instituta Resp. cernitur, cuncta volita fuissent
in perenni lite, atque involucro.

Atque postremae praesertim condi[illegible]
ones, nisi à nobis intentae authoritati non conveniunt, quin maxim[illegible]
dissentiunt Iudicibus assignatis ab Adversariis; §. Minoris assumpt[illegible]
[illegible]lam faciat Vivilis argumentum, quod P. Grethserus in Colloquio Ra-
tisbonensi sess. 6. usus est. Ponimus (inquit) ego, et Collegae, et
[illegible] adversarij in ore huius Iudicis (scilicet Bibliorum) et [illegible]
[illegible] an sit Iudex adversariorum? Iam ille Iudex debet
[illegible] sententiam, ut nobis constet evidenter: Ponimus hic
[illegible] Scripturae, et Spiritu Sancti, et pronuntiet sent[illegible]
[illegible] Iudex Grethsere male sentis, cecidisti causa;
[illegible] bene ego statim transibo ad [illegible]
[illegible] me. Hac Grethserus: qu[illegible]
[illegible] Sectarij. No[illegible]
[illegible] Haeretici [illegible]
ad [illegible] et [illegible] substituendi [illegible]
quibus aut bella, aut [illegible]

[illegible]
l.2. ad [illegible] Clementis [illegible] Haeretic[illegible]
esse, qui se [illegible] Scripturas praedicant [illegible]
[illegible]

Tertulliano de Praescript. c. 38; scilicet, Ipsae Scripturae sic ex Dei voluntate dispositae, ut Haereticis materias subministrarent, cum legamus, oportere haereses esse, quae sine Scripturâ esse non possent. Ex quibus non tam authoritatibus, quam rationibus sole clarius constat eam de claritate Sententiam contradictionis minimè omni Scripturae competere, atque ferè omnia idem probant de Unctione internâ Spiritus, cum utraque pars litigantium facilè dictura sit, se ita internè à Deo doceri.

Claudat probationes Aug. l. de util. credendi c. 7. Terentianum Maurum sine Magistro attingere non auderes: Asper, Cornutus, Donatus, et alii innumerabiles requiruntur, ut quilibet Poeta possit intelligi. Tu in eos libros, qui sancti, divinarum[?] rerum plenè propè totius generis humani confessione diffamantur, sine duce irruis, et de his sine Praeceptore audes ferre sententiam. Hactenus Aug. ubi apertè conspicitur quam procul sit ab his Sectariorum placitis abfuerit magnus ille, et Scripturae [illegible] moris Ecclesiae scientissimus D.r, quos etiam facta hac [illegible] ratione confecit.

Ultimò [illegible] ordinem de necessitate [illegible] [illegible] probabat, quod controversia de authoritate [illegible] Scripturae, et [illegible] ejus per partes ipsas [illegible] [illegible] illa nobis [illegible] libros esse canonicos [illegible] ut Aug. epist. [illegible] [illegible] in libris Sacris [illegible] et [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] c. 7. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] authoritate [illegible] [illegible] in libris eorum (S. Apostolorum), nec [illegible] [illegible] et [illegible] per universam Ecclesiam [illegible] [illegible]. Haec [illegible]

rebaptizandi, vel non rebaptizandi Haereticos quaestio erg., quae in-
ter Cyprianum affirmantes, et alios negantes maxima fuerat in ipso
Ecclesiae exordio, quo pacto per Scripturam, quae eadem re nihil
tradat, definiri potuisset? At nec Spiritus de omni lege ea, quae
scripta non sunt, absque ullo ministerio Ecclesiae, vel respectu ad tr[aditionem]
tum eius docet interne, saltem tanquam res fidei, cum alias
quod non videant, ipsa etiam Scriptura inutilis futura sit; ex[...]
est.

Sed quid de meridiana luce ostendenda laboramus? Etenim
quaestiones, et lites fidei congregatis Conciliis ab ipso tempore Apostolorum
definitas fuisse, atque damnatas haereses, non minus est evidens, quam
sit evidens eiusmodi quaestiones, et haereses extitisse. Atque
Lutherum ipsum et aucelas id moris agnovisse ad Concilium liberum [...]
a Romanis Pontificibus perpetuo provocasse, eum que in finem illu[...]
hunc tempore, tum affectasse, Caroli V, Francisci Gall. Regis, a[...]
[illegible] Principum opem, et auxilium implorasse, omnes produnt h[is-]
toriae, nec minus est certum, quam Lutherum extitisse: Quod nihil [...]
evidentius ex ipsa etiam adversariorum institutione, atque prima
[illegible] quam praeter Scripturam, et unctionem internam S[piritus]
admittunt [illegible] quam ostendimus, externam, visibilem,
fallibilem [illegible] quae controversias dirimat, haere[ses]
damnet [illegible] sententiam [illegible]

Caput 4um

[illegible] proponuntur.

Obtendunt 1o nos [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

id quae ipsorum dicto, qui subiicit recusant Magistrum fidei, et iudicium Ecclesiae auscultare, sed quod malunt cerebro suo, ac Scripturas interpretari. Etenim utrique ostendimus nostram fidem contineri in Scripturâ: vel quod haec simplici allegatione, et definitione ostendi esse debemus Marcomethanorum more litteris, ac dispositionibus talere viris, vel si instituenda est disputatio necesse est ad unumquemque rerum pro mensura ingenii, atque sapientiae, quae omnia humanae sunt peritiae expendi Scripturam, textuum locorum collationes, quo Christi venierunt, fieri, ac demum argui, disputari, decidi, et a nobis factum est. En quod qualiter ipsi ratione demum humana ostitui vel delet, vel cogant.

2°. criminantur nos plerumque Graeci, et Hebraei sermonis ignaros esse, a quibus tamen haurienda res haec fuerat, vel praecipue illustranda. Sed 1°. nullus nisi effrictae frontis tot peritissimis Orthodoxis id obiecerit. 2°. lib. 1. d. 3. ostensum est, litem hanc, et alias fidei tractandas esse ex Biblia vulgata latina. Et criminatio [illegible] quatur: nam ea ratione litterarum peritia in partem [illegible] tur.

3°. ii, qui ad instinctum internum tandem refugiunt [illegible] variis Scripturae locis, in quibus [illegible] Magisterium similia nobis promittuntur. [illegible] Magisterii Ecclesiae. Sed [illegible] Petrus [illegible] praeterea [illegible] omnium alloquens [illegible] Ad quos ipse talem epistolam [illegible] quod instituebat, quod aedificabat. Et [illegible] magnum [illegible] hominem [illegible] docet mani-

est

est omnis Accepistis noster. Hactenus Aug. Et ꝑ. unctio Spûs, et similiter necessitatem Scripturae, et Epistolae ipsius Ioannis n. rejiciunt, ita nec Magisterii Ecclesiae, post quae tn oîa ex audit[u] â. Pauli nostra Sermo nâria ē unctio, et institutio interna Spiritus, idest, grâe Dei; et nisi intus sit qui doceat, inanis est omnis exterior institutio, etiam ipsius Scripturae: ꝑ. hec obiectio n. potius ctra Magisterii Ecclesiae, quam ctra ipsam Scripturam est.

4°. alia apparentiora loca Scripturae objicit Calvinus ex Deuter. 10. et Ierem. 30, quibus addi potest Apoc. cap. ult. Summa ē, nihil addendum, vel detrahendum vbo Dei. Respons. Ecclesiam nihil addere aut detrahere vbo Dei, sed illud explicare. Et â Calvino postulamus, qui Scripturam adeo perspicuam [illegible] cur de ostendendâ hac tanto opere laboraverit? qui [illegible] ipse suas institutiões addiderit? Et denique ctat post Deu[ter.] [illegible] Ierem. multa addita fuisse. Sed dicunt, eam adiectio[nem] [illegible] â Deo. Sed nos quoque illud Ecclesiae iudicium, vel [illegible] [illegible] â Deo ēe ctendimus, si n. ut âloquente, ut aliqu[o] [illegible] â providente, et infallibili curâ Ecclesiae [illegible]

[illegible] adversus Romani Pontificis [illegible] [illegible] statt. Hec praesen[illegible] [illegible] Ecclesiae iudicio vel po[illegible] [illegible] potestate legitim[illegible] [illegible] sit, et quaestio. Atque [illegible] Romanus Pontifex [illegible] partem ēe et verum, [illegible] [illegible] [illegible] Ecclesiae [illegible] [illegible]

bus constitui non potest Judex a nobis intentus. At factae rationes vel de omnibus, vel de nulla probant.

Sed 1. quis non videat, hanc eandem exceptionem obiici similiter potuisse Prophetis, et Apostolis, si quis litem movisset: eandem praeterea Scripturae; eandem Deo ipsi exceptionem obiici posse, si de eius authoritate litigatum esset. Atque ad-modum quemcumque reum, qui capite plecti metuat ostendere posse nullum in Hispania esse, nec Regem quidem ad se damnandum esse legitimum Judicem. An idcirco alii Judices quaerendi erunt, vel accersendi ex Gallia? Ergo Granadi, Amici, et alios dimittis placiti vespere, sive Pontificem, sive Concilium, sive quemcumque demum Judex constituit, quem adstruere conamur, posse de hac etiam competenti et legitima potestate sententiam dicere, et eam negantes damnare; quod ipsum de Scriptura Adversarii dicant necesse est. Quemmodum autem Scripturae authoritas aliunde quam ab ipsa Script. evidenter credibilis ostendenda est, ubi cum aliquo disputatur qui eam negat, idem ostendendum est de potestate Ecclesiae in hac [illegible] At credimus huic satis munimus a nobis aliis [illegible] satisfactum [illegible] tiam ea possunt, quae l. praec. d. 2. c. 4. diximus.

Denique neminem [illegible] aliis [illegible] traditionibus, obiici potest [illegible] locus Augustini l. 2. de Bapt. c. 3. quo loci [illegible] nullum [illegible] [illegible] praeter Scripturam [illegible] infallibilem [illegible] [illegible] Concilium etiam meminit, videlicet plane [illegible] infallibile magisterium Ecclesiae ab illo re [illegible] Ceterum [illegible] in re de mente Aug. [illegible] [illegible] l. 1. 5. Cresconium c. 33. epist. 19. [illegible] 28. c. 5. [illegible] 14. [illegible] Aug. c. 18. [illegible]: Hoc habet [illegible] authoritas [illegible] Ecclesiae. [illegible] hoc [illegible], [illegible]

nabilem murum quisquis auxilietur ipse infringit. Lectorem itaque
remitto ad Baronium d. t. c. 18. qui luculenter de hoc loco dixe-
rit, breviter R. 1º, nihil æquare certitudine Scripturæ, quam
tenemus s. dei apices eius sunt de fide. In dictis autem non nisi in
definitione fieri, nec probari, et alia incerta. Adde, boni nomi-
nis Theologorum sententiam esse, nec definitiones ipsas, tametsi prop-
ter assistentiam Spiritus Sancti certissimas, attingere gradum certitudi-
nis divinæ, et propriam Scripturæ. Ita Canus, Molina, Granado,
Becanus, et Conink.

R. 2º magis est re; Aug.º ibi obiectum fuisse
authoritatis Concilij cuiusdam minimè accepti ad Ecclesiam: atq(ue)
ideo ipsum dum soli Scripturæ standum respicit, atque Concilio-
rum authoritatem dicit deprimere loquutum fuisse de Concilijs
[illegible] omnino, prout legitima, et illegitima comprehenduntur. Noluit
autem interea legitimorum authoritatem admittere, nec ex illis
[illegible] loco utriusque parti accepto, s. ex Scripturâ, agere: quia
[illegible] Donatistis obijcientibus Cyprianum sententiam, et Cypriani
[illegible] nollet tunc Concilio authoritatis tribuere, frustra
[illegible] alia Concilia legitima, quæ scilicet â Donatistis a
[illegible] non erant, respuisset.

Disputatio 2a

[illegible] Concilia
[illegible] de fide esse [illegible]

[illegible]

Caput [illegible]

[illegible]

N[illegible]

dispute an ea authoritas, quam Romani Pontificibus competere dici-
mus, exerceri possit etiam extra Concilium, seu nullo congregato Con-
cilio. Nam Schola Paris. ap. Bellarm. l. 4. de Rom. Pontif. c. 2. necn-
ón, et Adriani sent.ª fuit Concilium generale esse supra Pontificem,
illiusque definitionem maioris esse roboris, cum, ut inquit Castro l. 5. adver-
sus hæreses c. 2. Concilium rite congregatum errare non posse ad omnibus ve-
rè Christianis teneatur firmissime credendum sit: at Papam sine Concilio
errare posse multi non contemnendæ authoritatis Theologi asseruerint.
Hæc verba contra recentem Theologiam: quibus tamen, et aliis Catholicorum,
quas expendere non vacat, dimissis controversiis ex dictis præcedenti in-
ferimus in Romano Pontifice saltem tanquam in capite residere
eam authoritatem, quam diximus sive sine Concilio sive cum Con-
cilio exercibilem, quoquo modo Hæretici voluerint, cum utroque
modo damnati iam sint.

Probatur illatio 1.º nam Romanus Pontifex
eâ potestate, et authoritate præditus multis ante sæculis [illegible]
[illegible], atque in possessione pacifica erat, antequam [illegible] et
sectarii litem movissent. Atqui vidimus, adversus possessionem [illegible]
nihil momenti ad illi opponi potuisse, quod [illegible] Apostolo-
[illegible] potestatem non spectabat, quod [illegible] in [illegible]
[illegible] non impetebat: quam [illegible] necessitate [illegible]
Romanus Pontifex ad eam [illegible] in qua ante [illegible]
[illegible] possessionis [illegible] [illegible].

Probatur 2.º præter
[illegible] Romanum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fides non
[illegible] non [illegible] aut [illegible], et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ostendit [illegible]

Lege propos. 29. damnatam ab Alex. VIII.

Eis iudex aliquis sit Ecclesiasticus ē. Quod si Ecclesiasticus aliquis
ē agnoscendus, patet, eum debere ēē Romanum Pontificem. Tum quia
aliquale saltem in Scriptura fundamentum id habet, ut quos
innumeri viri docti eam illius potestatis ex Scriptura collegerunt.
Tum quia a piis Ecclesiis aliquid peculiaris praerogativae sapientes
omnes, ac Ecclesiae PP. in Romana Sede agnoverunt, eamque
singularibus titulis et nominibus decoraverint, ut Valentia d.
1. q. 1. p. 7. § 36. Tannerus d. 1. q. 4. du. 3. et multi alij palam
fecerint omnium fere PP. Ecclesiae veterum Cathalogo.

Tum quia in Conciliis Primatus Romani Pontificis semper ē agnitus, plura quae
ab eo gesta, quae nulli aliorum recta sint, ut demonstrant Valentia supra, Banez in fusioribus commentarijs ad hunc art. 10 du.
1 et alij. Tum denique quia de alio Ecclesiastico vix vel dubitatur
quidem ē, certe modo de nullo alio decorabilis, et praeterea de Romano Pontifice afferentem partem tuenti quam plurimi, qui
nec doctrina, nec pietate sectarijs saltem cedant. Hi ergo
rationibus manifeste convincitur eam potestatem, qua de agimus
tunc nulli homini tanto cum fundamento tribui atque Romano Pontifici [illegible] autem alicui tribuendam, qui [illegible]
ut [illegible] ex tr. comparare patet, eo [illegible]
procedere.

Sed factum illud [illegible] ex Scriptura [illegible]
[illegible] in [illegible]. Locus ē [illegible]
[illegible] c. 16 Matth. Tu es Petrus et super hanc petram [illegible]
[illegible] qui nomen Petrum [illegible]
supra [illegible] appellare, id quod [illegible]
probabile [illegible] ex [illegible]
[illegible] ex fine intento a Christo, cuius [illegible]

pretatōe, quorū amplius 20. prodit Valentia, ac inter eos ipsum etiam Augustinū, omnium dicti fatentis omniū, Petrum petram fuisse, supra quam Christus Ecclesiam aedificaverat. Sed so n. est cur in eo probando laboremus, cum insuper liquido patet ex 2. ad Ephes. supra fundamentū Aplorū, et Prophetarū post Christū angularem lapidem substitutū fuisse Ecclesiam. Id q. quod oībus Aplis datum fuerat negari n. potest memorato loco peculiariter, atque cum peculiaribus praerogativis datū fuisse Petro.

Iam infero: q. Petro n. solum pro se, sed etiam pro successoribus suis eo loci datum fuit, ut post ipsū supra eos staret Ecclesia. Quam sequelā, quae punctū omne ē, ostendo. Ratio fundamenti Ecclesiae eo loci data fuit perpetua: at perpetua n. fuisset si Petro pro se solo, et non pro successoribus data fuisset. q. Maior probo: nam nisi illa ratio fundamenti perpetua futura fuisset, n. sufficeret, ne portae inferni, emortuo non Petro, novisq. nascentibus erroribus, praevalerent adversus Ecclesiā: ad quem scilicet rationem mortuus nullus ē remedius [illegible] [illegible], et quaestionibus fidei.

Quia eadem probatione memorabam [illegible] [illegible]. Etenim Petrus [illegible] [illegible] Ecclesiae [illegible] reliqui Apostoli, [illegible] [illegible] perpetuo et infallibili [illegible] [illegible] fundamentū [illegible] [illegible] [illegible] Ecclesiae: ergo [illegible] sufficienti fundamento [illegible] perpetuo [illegible] [illegible] Petro, atque in eo etiam suc[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Confirmatur [illegible] [illegible] ratio Ecclesiae [illegible]

ficata dicitr supra fundamentum Aplorum, et Prophetarum; id autem n. est eos Scriptores Canonicos fuisse, cum n. omnes scripserint; nec q. fideles fuerunt etiam ex primis, cum id commune sit alijs etiam fidelibus: neq demum q. fidem quoquomodo praedicaverunt, sine certa scilicet Spus Sancti assistentia, cum id quibusvis praedicatoribus spectat: s. ea ratione sup. ipsos Ecclesia aedificata fertr, quatenus infallibili Dei cura dirigebantr, ne quid secus docerent, aut tenerent in rebus fidei, et Religionis, id q illorum, quatenus Apostolorum, proprium, et peculiare fuit. Cum s. id ipsum in perpetuum Petro reddatr eo loco, quod dictum fuerat quasi personaliter reliquis Aplis; nec in sola persona Petri id perpetuum ee possit, necesse e, Petro n. pro se solo sed etiam pro successoribus illud privilegium factum fuisse.

Idcirco Cathedra Romana, Cathedra Petri, Cathedra Apostolica, Centrum Fidei, Clavis quae scientiae orbi totius Christiani Patrum, et Ecclesiae consensu appellata e; de quo, ubi sing[illegible] [illegible] tradere non licet invitatam dolui [illegible] [illegible]

Petri autem clarissima Apostolici [illegible] scilicet Ecclesia et [illegible] aedificata [illegible] Aplo et eorum successoribus [illegible] Quamvis n. [illegible] infallibili illud magisterium [illegible] [illegible] [illegible] super Apostolos [illegible] Petrum Ecclesia [illegible] aedificata [illegible] aedificandae et [illegible] [illegible] sit [illegible] Et [illegible] Apostoli

non curarunt de Successoribus assignandis Jacobo, vel alijs Apostolis decedentibus: Ita Petrus ædificatori Ecclesiæ sapientissimus, ac promissionis sibi factæ adhuc vivus Successorem delegit. Quid exprimit? est aliter necessarios fuisse ad ædificationem, et firmitatem Ecclesiæ Successores Petri, atque reliquos Episcopos; nec tamen hos ita proprie esse Apostolorum Successores, atque Romanus Pontifex est successor Petri.

Sed et præterea multa sunt, quæ peculiari ratione supra Petrum Ecclesiam ædificatam ostendunt: Item quod cum Christo, et solo Math. 17. iussus sit tributum solvere: Salvator (inquit Aug. q. 75. ex novo testamento) cum pro se, et Petro dari iubet, pro omnibus exsolvisse videtur: quia sicut in Salvatore erant omnes causa magisterij, ita et post Salvatorem, ut Pastor esset gregis Dominici. Item quod Math. 10. Petrus primus Apostolorum nuncupatur: Prior (inquit Ambrosius in 2am ad Corinth. c. 12) sequutus est Andreas Salvatorem, quam Petrus. Item quod quoties Sacri Collegij fit mentio, ut Marc. 10. legitur [illegible] tamen, et qui cum eo erant; et Actor. 2. Stans autem Petrus cum undecim levavit vocem suam. Item quod [illegible] sunt [illegible] Christo, quibus, et similibus Petri prærogativam [illegible] Evangelium.

Infertur [illegible] atque [illegible] Apostolorum et quod sequens est, Successorem [illegible] [illegible] supra Petrum [illegible] [illegible] infallibilis fidei [illegible] [illegible] primatus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ecclesiæ [illegible] [illegible] modo [illegible] Ecclesiæ [illegible] providentiæ ad

modi esse sententiae, et magis quam ipsae Apostoli [illegible]. Con-
stituit autem nullum alium praeter Rom. Pontif. esse, cui ea mu-
nia, et praerogativae aliquo cum fundamento tribui possint.

Caput 2.um

Adversariorum Argumenta proponuntur.

Primò producunt varios, etiam in rebus Fidei, Pontificum errores, quos videris apud [illegible] hic. Respondent Catholici, Romanos Pontifices, ut privatos Doctores quidem in rebus errare potuisse, erravisseque non semel: ut vero Magistros fidei suam iudicativam potestatem exercentes, atque dicentes è Cathedrâ, nec errasse, nec potuisse. Varia autem circumstantiae sunt ex quibus constet, quando ut privati Doctores, quando vero è Cathedrâ dicant. Et in humanis aliquale exemplum: nam privatis iudicum sententiis, et dictis refragari, obluctarique, impune licet, nullo cuius alterius [illegible] [illegible] aequalis praesertim litteraturae, habito discrimine: at secus [illegible] quando ut iudicativam potestatem exercentes ultimam talem sententiam dixerint, cui stabit in foro externo tamquam [illegible] standum est.

2°. libelli innumeri nulloque fa[illegible] [illegible] Rom. Pontif. atque aliqua hic [illegible] quasi Magister fidei, et [illegible] esse nequeat. [illegible] c. 51. Cathedra [illegible]

[illegible] dixit Math. 23. Dicunt. n. et n. faciunt, Cathedrae, in qua sedebant, ullam iniuriam fecit? Nonne illam Cathedram Moy[si] commendavit, et illos tn, servato Cathedrae honore redarguit? Dixit n. Super Cathedram Moysi sedent, quae dicunt facite: quae autem faciunt facere nolite; dicunt n. et n. faciunt. Haec si cogitaretis, n. propter homines, quos infamatis blasphemaretis Cathedram Aplicam, cui n. communicatis. Hactenus Aug.s, cui autem plane responsioni nihil e quod detrahatis, vel addatis.

Sed illud maxime omnis criminaon, vanitatis ac impudentiae plenum est, male quae sano cerebro laborantibus commentis allegoriis nescio quibus fucatis, in specie probaon debilibus, quod 3.° loco obijciunt. Romanos S. Pontifices ab anno Christi 606. ee Antichristos, eo quod se Ecclesiae caput, Pastores quae universales, id honoris forte deferente Phocâ, appellari permisserint. Verum hanc inanem fabulam ee, merum q. somnis patet tris ex capitibus. 1.° quod Antichristus unus hôo singularis sit. 2.°, quod ex tribu Judaeorum [illegible] erit. 3.°, quod â Judaeis pro Messiâ habebitur. 4.°, [illegible] tribus annis et dimidio regnaturus sit. 5.°, quod [illegible] [E]lias venient. 6.°, quia [illegible] [illegible] Romanorum imperium [illegible] [illegible] Joann. 5. ex 2. ad Thessal. [illegible] [illegible] Math. 24. [illegible] Daniel. 7. et 12. [illegible] [illegible]

Ut alia [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

thero, et alij admirati fuisse. Meminerint ipsi in Apologia
Confessionis Augustanae tit. de Sacrif.° Missae statuisse, Allego-
rias non parere firmas probationes. Quae porro ad praesens va-
[illegible] assumptae inanitate sua cadunt. § Sed praeterea adj-
ciunt textum, ut dicunt, Chrysostomi Homil. 49. in cp. 24. Ma-
thaei. Sed Homiliam illam, non ex Chrysostomo, sed ex autho-
re Operis imperfecti homine Haeretico assumptam fuisse, fe-
re omnium Orthodoxorum est sententia. Certe Chrysostomi non esse, nec
de hoc dubitationem ullam esse, quem fatetur plures fuerint asserue-
rat iam pridem Erasmus in praefatione eius Operis.

Apparentis

[illegible] arguunt ex Magno Gregorio in Registro l. 4. epist. [illegible]
me 78. et 82. [illegible]: Antichristi praecursorem eum esse qui quis
[illegible] Religiosi, Episcopum Universalem appellare [illegible]
[illegible] n. est ita appellari Romanos Pontifices. Sed mitti[illegible]
[illegible], aliisque responsis haec duo aperte stant ex illis epi[illegible]
[illegible] quod ad rem attinet, Gregorius agnovisse in se, et ex[illegible]
[illegible] Iurisdictionem: sine n. epist. 82. post alia ha[illegible]
[illegible] responsales meos semel, et bis [illegible]
[illegible] Math. 18. quod ibi memorat [illegible]
[illegible] nunc pro me [illegible]
[illegible] omitti. Sed [illegible]
[illegible] adhibere. [illegible]
[illegible]

vocitandi stuli titulum, et nomen Pastoris Universalis; non quod Romanis Pontificibus reipsâ non conveniat, cum tunc refe-rat quod honoris oblatum à Calcedonensi Synodo, sed, ut dixi, modestiæ causa. Vel etiam quia nomen Pastoris Universalis usur-pabat, quasi uno admisso Universali Episcopo, reliqui non es-sent vere Episcopi. Vel denique quia ea proprietate qua Christus Dominus nullus alius sit fundamentum, et Caput Ecclesiæ, Pastorque Universalis: in hæc non omnia videtur mentem direxisse Gregorius; et quibus nos quoque sensibus rejectis fatemur Romanos Pontifices non esse Pastores universales. Sed pudet de mente Gregorij agendo ijs-dem in locis Romanæ Sedis, et Primatus assertore amplius di-sceptare; præsertim cum ipsum etiam Gregorium Antichristum fu-isse impudenter effutiant Adversarij.

Caput 3.m

Infertur Pontificatum cuiusque in particulari Romani Pontificis, ut Innocentij X. esse de fide. Ubi Auth[illegible] [illegible]rum Sententiæ.

Aliquam indubitabilem, et certam fidei regulam in particu[illegible] [illegible]lari et de fide: sed eam regulam dari et [illegible] particulari Romanum Pontificem esse [illegible] Pontificatus in particulari Romani [illegible] [illegible]nus est, Pontificatus Innocentii [illegible] [illegible]tiâ ostendimus [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] eam regulam [illegible]

[illegible] colligimus ex Math. 16. [illegible]

[illegible] et [illegible] fundamentum

[illegible]

Ecclesiae, atque unde visibilem, certam, determinatam q́ regulam, ad quam recurrere possit Catholicus tanquam normam fidei, et veritatem: quem in finem proxime ē visibile Pontificis in summum, vel sub ratione perfectio exigentia, si: s. vere electi sint, eam infallibilitatem tradere, cum ad eos ista auctores nullus possit ēē recursus.

Confirmatur ex praxi, et sensu fidelium, qui scilicet modo, et perpetuo de fidei articulo de visibili regula recurri in dubijs oribus confugiunt ad quemq́ Pontificem in particulari, illum credunt, eiusq́ sententiae se subdunt, et merito, etiam ex sententia adversariorum: si ex sensu fidelium determinatam et visibilem regulam fidei dari necessarium ē, atque quemq́ Pontificem Romanum in particulari infallibili potestate in rebus fidei ēē praeditum. § Explicatur et confirmatur: [illegible] controversiarum quem de fide tenemus est determinare aliquem, quem [illegible] possimus: in finem namq́ iudicandi est ea conditio [illegible] et aeternum ē contra Sectarios: at nullus alius ē eiusmodi [illegible] Pontificem Romanum. Ideo si. sive de solo, sive simul [illegible] tanquam parte, et Caput eius, vera q́ [illegible] [illegible] de fide.

Denique probatur stabilito: nam si magis [illegible] [illegible] veram iudicaturam, et [illegible] [illegible] ēē perfectam, ut [illegible] [illegible] ē de fide. [illegible]

[illegible]

operative veras, tanquam rem fidei defendunt fere omnes etiam ad-
versarij. Sed definitionem, et sententiam esse infallibilem, et eius au-
thorem in rebus fidei errare non posse propositiones sunt idem: nam de-
finitio vera, et infallibilis similiter denominatur à veritate in cog-
noscendo et dicendo authoris, ut vidimus de infallibilitate verae
[illegible] divinae explicatae c. l. 2. Nec vero, ut putaverat Valentia, ex-
pectandum est ad tempus editae, vel edendae definitionis. Etenim an-
tequam illa definitio edatur credimus quemcumque in particulari
Pontificem definire posse, infallibilem sententiam dicere posse: in
quo ipso involvitur talem Pontificem errare non posse, et id non
minus fide divina quam postea credamus ipsius definitionis in-
fallibilitatem. Adde, ut definitioni in particulari fide credamus fun-
damentum non esse praeter ea quae Romanorum Pontif. infallibilita-
tem in particulari persuadent. Ostendi enim alioqui extra fidem po-
test definitionis authorem forte non rite electum, atque, quod [illegible]
illegitimi, et fallibilis Judicis nec legitimam, nec infallibilem
sententiam.

Hanc sententiam tenent Suarez d. 10. s. 5. [illegible]
[illegible] d. 1. q. 1. dub. 5. n. 146. Arriaga d. 5. s. 5. [illegible] d. 8. s. 5. [illegible]
Baronius d. 1. c. 6. coroll. 4. addens [illegible] [illegible] [illegible]
Bonacina in Clavi Apostolica [illegible] [illegible]
[illegible], Granatum, et [illegible] [illegible]
[illegible] Maxer, [illegible] [illegible]

Sententia 2.
[illegible] [illegible] Pontificis in
[illegible] [illegible]
[illegible] praeterquam [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] fide [illegible] et [illegible]

vel 2.° et m[ate]r[i]a[li]te[r]. Sed haec dictio sustinenda n[on] est: nam ea [illegible]
lum vere, et proprie sunt de fide, quae in se m[ate]r[i]a[li]te[r] sed a[li]q[uo]
saltem ra[ti]o[n]e o[mn]ium, in qua tanquam partes continentur, reve-
lata sunt; reliqua autem quae ex revelatis m[ate]r[i]a[li]te[r] vel per [illegible]
sequentiam deducuntur, n[on] ad fidem, sed ad theologiam spectant
ut docet [illegible] l. 1. [illegible] l. 3.

Sexta sent[enti]a inter utramq[ue] media
e[st] P. Valentiae d. 1. q. 1. p. 7. §. 38. asserentis, postquam Rom[anus]
Pontifex aliquid ad fidem, vel religionem spectans definierit,
[illegible] reddi fide certam veritatem eius Pontificiatus.

Caput 4.^m

Argumentorum solutione confirmatur nostra senten- tia. Ubi an antecedentia, et consequentia fi- dei sunt de fide?

[illegible] Adv. [illegible] inde 1.° atque praecipue sententiam suam [illegible]
[illegible] quod Canonica electio Pontificis a multis pendeat,
[illegible] fidem n[on] cadunt, quod S. baptizatus sit, ordinatus
[illegible] Cardinalibus, et legitime electus. Adde necesse
[illegible] de fide, eos, qui suis suffragiis [illegible]
[illegible] baptizatos, etc.[a] quae cum de ipso Pontif[ice]
[illegible] [illegible] sensum admitterent
[illegible] praedecessores, et [illegible]
[illegible] generis quam [illegible]
[illegible]

[illegible]

non potest, ut rãe evidenti monstrant Philosophi omnes. Videtur etiam Stuños aperta: nam nemo Doctus eã ẽẽ minimum de fide ẽẽ dixerit; et alioquin plane deridiculo futuri sumus Haeretici.

Haec rãõ multos terruit, alios ut plura de fide ẽẽ dicerent, alios ut nrãm sententiam desererent. Verum iudico eos non satis nãam fidei calluisse, et ultrã quam par erat, per scientiarum regulas illam definiisse. Dico ergo non omnia antecedentiã fidei esse nãriõ fidei: quod et rãne, et exemplis docto cuique probandũ demonstro; et n. primum ad totam de fide tractationem utile. Exempla porrò sint ea quae inter arguendum proditã fuere. Et praeterea apud Stoõs Deum esse de fide divinã nõ creditur, saltem à Sapientibus, creditur tñ eum hominẽ factũ, loquutum, et mortuum, ad quae anũ illud ẽ orõ nãrium. Item Concilium Tridentinum legitimum ẽẽ est de fide; secus eos detrahi Episcopos, qui illud fflaverint ẽẽ veros Episcopos. Praeterea rãõ autem à posteriori efficax ea est quod Consequentia [illegible] nõ nãriò sint de fide: nam ssõ ex duobus primis [illegible] ta ẽ ssõ Theologica, et incertior fide: ergo [illegible] antecedentiã nãria ad fidem [illegible]

Theologiam etiam [illegible] evidenter probari ex [illegible] nam et [illegible] legitimis [illegible]

[illegible]

[illegible] à [illegible] ẽ nam antecedentia fidei [illegible] antecedentia [illegible] ad [illegible]

existentiâ, vel n̄ extra sphæram antecedentis, quæ revelata n̄ sunt; vel quorum assensio n̄ ad ipsam, sed ad alias facultates spectat; atque adeo, mixtis antecedentibus, et consequentibus unicè nititur vbo Dei. Ast Sciâ contra procedunt; quarum .1. conclusio, et assensus præstatur vi dī, et dirtute antecedentium et præmissarum; unde fit ē quod cc°. certitudine saltem n̄ superet præmissas, vel antecedentia: quin ẽ melioris Stiam oportet, cc. ᵒᵉᵐ, et præmissas ēē paris certitudinis: cum tn̄ c.ᵈ constet cc. ᵒᵉᵐ ex assensu fidei illatas minoris certitudinis esse, quam aīs, cum aīs soli vbo Dei; cc°. autem illi simul et discursui humano nitatr; patet id. vbum Dei infallibilius mediū ēē, quam discursus humanus. Illæ f. regulæ de antecedentibus, et consequentibus, de præmissis, et conclusionibus in fide locum n̄ hent. Quod erat dēm: nam negatis [illegible] ōes cc. ᵒᵉ bus Theologicis, adhuc fide credendū est, da[illegible] oppoe. et rāo ē eadem cur credenda, cum faci[illegible] sit rāoē nrām, quam Deum falli: ōis autem cclu[illegible] [illegible] nititur raoī nrae.

Contra tn̄ replicas: antecedens [illegible] fidei debere ēē de fide, sin minus fidem cer[illegible] [illegible] quam Sciam, quod et absurd[illegible] et [illegible] eandem hanc propoēs fidei [illegible] [illegible] humanas: et infer[illegible] [illegible] Deus ē [illegible] [illegible] adhærere, atque antecedenti [illegible] quam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

exhibit, et idem cernitur in veritate. Item rursus, q. ram per fidem ea credi queant, quæ supra raõẽ sunt, nequeant tñ quæ sunt contra illam. Contra raõẽ autem ẽ, ablato consequenti remanere añs, atque contra tñ priuj. Item demum, quia q̃ eodem redit, rerum contradictorij, ac implicaõẽ inuoluentibus intellectum assentiri prorsus ẽ impobile; at consequens n̄ ẽẽ, et añs ẽẽ idem, Deum loqui, et tñ n̄ existere; Innocentius existere, et unicẽ Pontificem ẽẽ, et Urbanus VIII. maximus n̄ ẽẽ, 1°. Pontificatu privatus ẽẽ, ẽ aperte contradictio.

Difficilia sane sunt ista, sed quæ omnes premant, cum hæc duo sint compertissima; et fidem certitudine, ac firmitate sciãm superare, et n̄ oĩa ad fidem saltem consequentia ẽẽ de fide, cum præter revelata oĩa possint illatus ex revelatis quidem deducere. Relicta q. speculatiori alioruj sequentis & certitudine fidei tractaõe, ram pariter, et resolutione de. oĩa credenda Deo, tametsi contra raõẽ videantur, etsi revelat [illegible] simul ẽẽ, et n̄ ẽẽ.

Cuius assertis præter dicta [illegible] [illegible] duo fundamẽta innuimus. Alterum ẽ [illegible], quod [illegible] [illegible] facto credamus mysterium [illegible], quod [illegible] [illegible] debito nobis [illegible] impobile et implicatoriũ [illegible] [illegible] revelatum fuisset [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] contradictorij, quæ semper [illegible] [illegible] d. esse et n̄ ẽẽ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]. Alterum ẽ [illegible] q. et [illegible] fallibilius [illegible] [illegible] humana ratio, quam [illegible] Dei, cum n̄ semel [illegible] nobis paralogismos syllogismorũ ac demonstraõũ loco habere.

Hinc

Minor, 2.ª e humana raõ. 1º. bifariò consideratur. alia directa, et alia reflexa; multa autem quæ raoi directæ evidentia apparent, facta reflexione, quod scilicet sæpè ex similibus nos, vel alij decepti sumus, n' ita evidentia iis censent, qui recto dijudicandi discrimine præditi sunt. Id ergo quæ contra raõs directas apparent, contra raõs absolutè non sunt eâ prudentiæ reflexione intuendas, præsertim si præterea appareant, satis q propositis aliud medijs securus in oppositas.

Ex quibus patet solutio: licet namq memoratos illos assensus, et dissensus de facto simul habere n' possimus; at positâ revelaõe Dei satis propositâ, nihil est quod credere n' possemus. Ea sanè quæ ibi commemorantur, quoniam facta sunt â Deo revelari prorsus implicat. at et alia nobis facile [illegible] n' minus implicatoria revelari [illegible] atque credi â nobis, et possent, et deberent: nec aliter [illegible] mentis captivaõ ad fidem foret naria. Ea porrò [illegible] dicto de iis quæ supª. et contra raõs sunt ex [illegible] raõis directæ, et reflexæ x. dicta: quo [illegible] affirmaõ: quod nos quæ supª. raõs sunt [illegible] n' capimus, et intelligimus [illegible]: nec alia caa est, quare [illegible] et n' ee, nisi quia [illegible] nec e aliud medium [illegible].

Secunda [illegible] affirmare [illegible] affirmant [illegible] fide [illegible] non [illegible] evidens [illegible] Conceptio, et alia [illegible]

nocentij XI. verum, et legitimy Pontificem ee fide credi non potest: quae minor ostenditur: id etenim fide credi nequit, cuius credendi n. est obligaõ, ut aperte, ni fallor, ostenditur tum disp. sequenti. At in re nra nulla e obligaõ, cum sentea opposita sit etiam probabilis, quaeq. impune, et sine scandalo in scholis defenditur. Quoad adfirmantes ad homines: nam Suarez supra fatetur sentcam suam forte n. ee fidei. Arriaga u. quamquam illam de fide dicat, id tn n. ita certum censet, quod opposita aperte haeresis coarqui possit: adde quod nec improbabilitati, ut diximus. Sed de fide n. est cuius oppositum e probabile, ut nuper asseruimus.

Respondeat aliquis, aequivocaõnem omitti in argum°, dum a re asserta ad assertionem transitur: duo tn proptera distinguenda ee, alterum ipsam rem S. Pontificatus Innocentij, alterum assertionem quâ illam de fide ee dicimus; remq. ipsam de fide, n. tn assertionem. Et affirmatis respondet: nam Innocentij Pontificem non esse n. est probabile, et tn sentea asserens id n. esse de fide e probabilis: quae simil. poterit ee de fide Pontificatus Innocentij, tametsi sententia id asserens de fide esse de fide non sit, sitque opposita probabilis.

Sed plane videtur repugnare rem aliquam ee de fide, et assertionem eam ee de fide [illegible] rem ee de fide e fide [illegible] credi posse, atque, ut [illegible] [illegible] [illegible]. At assertio [illegible] obligaõ n. cadit nec potest cadere [illegible]. [illegible] nam aliquam posse ee de fide [illegible] [illegible] assertio [illegible] esset de fide, cum ipse de fide n. [illegible] [illegible] assertioni [illegible] esse de fide ipsam [illegible] [illegible] quae sit de fide, dici potest non

esse

esse de fide, cum alterum ab altero distinguatur a respondente: atque ita sententiam asserentes (si quae esset) Incarnationem non esse de fide esse forte probabilem, certe non talem, quae aperte haeresis coargui possit. Et confirm.: nam obligatio credendi, ut in aliis etiam distinctionibus cernitur, nequit non involvere obligationem eliciendi assertiones fidei de re fidei. At hic cum sententia probabilis asserat eam assertionem circa Pontificatum Innocentij nec elici debere, nec posse, patet, nec ipsum Pontificatum, sub obligatione, et, quod consequens est, sub fidem cadere posse, si alio ex capite difficultati non occurratur. Ad confirmationem illam responsionis Pontificatum non posse non esse certum eo gradu certitudinis, quo est certus ipse Pontificatus: [illegible] si Pontificatus est de fide, assertio etiam, et reflexio vel asserens sententia erunt de fide. Adde, quod difficultatem obiectionis promovet, quod ipsi nunc sententiae AA. docent, id de fide non esse, quod in [illegible] Ecclesia, et sine piaculo quidem, tanquam rei fidei [illegible] non est.

Haec, et alijs praetermissis solutionibus, ad argumentum [illegible] de fide, cuius credendi sub omni termino, et nomine non est obligatio, et cuius oppositum, vel sententia [illegible] tenens illud [illegible] de fide sub omni termino tam [illegible] quam equivalenti est probabilis. [illegible] autem quod licet sub uno aliquo termino de fide [illegible], et probabiliter non credatur, credi[illegible] sub alio equivalenti, eandem rem significanti. [illegible] Pontificatus Innocentij [illegible] probabiliter [illegible] non esse de fide; [illegible] sub alio equivalenti [illegible] fide [illegible] videbatur sub nomine perfectibilis [illegible] Ecclesiae [illegible] sub nomine [illegible]

ut defficientibus creditis fidei, atque similibus, de quo c. 3. Præ-
terea eorum plerique tanquam rei fidei credunt infallibi-
litatis definitionis factorum, vel factibilis Pontificis in particu-
lari. Sed hac autem fide extendimus involvi fidem Pontificatus. De
ceptione Ecclesiastica, et similibus alia est ratio, quæ s. sub nul-
lis terminis fide credunt. § Hæc solutio explicatur ex recepta
Theologia: nam trac. de scientia disputatur, an sine cognitione Dei
omitti possit peccatum saltem mortale? et sententiam negati-
vam defendentibus opponi solent Atheistarum peccata existen-
tiam Dei negantium: ipsi autem, et optime, respondent, Athe-
istas quidem negare existentiam Dei sub hoc termino, interea
tamen sub alio, vel ultimi finis, vel boni maximi religiose præ
habendi, eos idipsum credere quod negant: quæ intimuatt
defficerent.

Adverto, perpetuitatem illam D. Petro decessam hu-
mano modo ad omnes intelligi, intelligendam quæ esse, non quasi [illegible]
no mortuo Pontifice alius in instanti, et quasi momento succedat, et
quæ ita locus relinquitur tempori Sedis vacantis: unde [illegible] ex
fide in Ecclesiam, et similes, Valentia, et alii infuerunt. § [illegible]
[illegible] denique, posse Pontificatum aliquem per [illegible]
[illegible], tanta schismatis, vel alia, non esse [illegible]
[illegible] obligat; quod [illegible]

Disputatio 3.

De Præventione seu Applicatione Fidei Divinæ.

Post Tractatum de Virtute fidei, [illegible] atque
[illegible] tractatum absolvimus; cum propo-
[illegible] et explicatio objecti fidei
[illegible] habitus [illegible] de dispositione [illegible]
[illegible]

Caput 1.m

Nonnulla de evidentiâ Credibilitatis Fidei nrae Z.m &c.

Quoniam per hanc evidentiam propositos cuique fidelium factam explicationem homines, oportet nonnihil de illâ Z.m &c prius dicere, ubi praeter omnia credibilitatis nrae Fidei argumenta diffundi ñ licet. Ergo sententia est Catholicorum omnium, uno Capreolo excepto, fidem nram Z.m &c, idest, mysteria nrae fidei, Religionem quae nram (nam et hoc sensu passim fides accipitur) esse absolute evidenter credibilem, idest talem, quae sine levitate, vel ullo [illegible] credi possit. Statuunt Theologi: ñ solum absolute in se esse fidem nram evidenter credibilem, sed etiam comparative ad alias omnes Religiones, hoc est, credibiliorem quam Religiones omnes, et utrumque uno pene negotio, iisdem q argumentis evincunt.

Uno [illegible] alio insinuato Religionis fecerim specimen. Illud est evid. credibile, quod est evidens, citra ditium omne levitatis, vel [illegible] credibilitatis credi posse: eiusmodi autem ee fidem nram [illegible] tibi testati cum tot credentibus, iis q sapi[illegible] vel etiam falli? Itaque quamdiu examin[illegible] ([illegible] cred. c.7.), siquidem homines [illegible] videamur... Propterea [illegible] permittere Catholicis [illegible]

2.° [illegible]

tum plane evidens est, id opera non humana industria, sed divi-
nae Virtutis fuisse. Si namque an nostrae Viribus, aut industria ho-
minis id fieri posset interrogatus fuisset a posteris illis Graeciae
Sapientibus antequam factum vidissent; respondissent (inquit sa-
pienter Aug.^s l. de vera Relig. c. 3.) non posse hoc ab omnibus fieri
nisi quod ipsa Dei Virtus, atque Sapientia commendasset, et omnia
contemnendo, quae pravi hominum cupiunt, et omnia perpetiendo, quae
horruerunt, genus humanum ad tam salubrem fidem summo a-
more, atque hilaritate convertisset.

Haec autem, et similia alias sec-
tae, Religiones quae non numerant: stat enim armis, increduli quae facta li-
centia Mahumetismus disseminatus fuisse, eademque Lutheranismus
similes quae falsae Sectae Ecclesiasticorum: praeterea bonorum praeda in-
cati Saecularibus Principibus, reliquae genus artibus mere huma-
[illegible] Contestatonaliter facta comparatione ad Catholicos, vel nullos esse [illegible]
entes in aliis religionibus, ut apud Mahumethanos, et [illegible]
poris Gentes, vel esse per paucos, habito saltem respectu ad [illegible]
rus, quo recentes Haereticos superamus: Ergo fides [illegible]
mostrae non solum est evidenter credibilis, sed etiam [illegible]
Religionis: Ergo Religiones sunt incredibiles [illegible]
[illegible] est nostram esse incredibilem, et [illegible] quae sa-
[illegible] Religionis esse [illegible] vel illas esse incredibiles [illegible]
autem nostram credibilem, et credibilemque esse Religionem incre-
dibiles [illegible]

Ad
[illegible] eligendam Religionem, quae tanti interest, et unica est
[illegible] Sectanda, solam credibiliorem
[illegible] praeter nostram Religionem oportebat esse fal-
[illegible] autem Religionem, et credibilem, et credibiliorem
esse

ěe videtur evidenter ostendi: quae sine dicto, et culpâ veli quae eligi non possunt. Eodem modo alia plurima argumenta conficiuntur ex antiquitate nostrae Religionis, ex puritate doctrinae, sanctitate vitae, miraculis, martyrijs, etc.

Antiquitate quidem nostra Religio Religiones, praeter Iudaismum (quem per priscis Scripturis conficit) palam antecellit: nam ad orbis exordia annos numeramus, nec nisi illa vera esset (ut Cicero disertissimus l. 2. de nat. Deorum similem in Stoicis disputat), tam stabilis permaneret, nec confracta diuturnitate temporis, nec unà cum saeculis, aetatibus atque hominum inveterari potuisset. Etenim videmus caeteras opiniones fictas atque vanas diuturnitate extabuisse. Opiniones commenta delet dies, naturae iudicia confirmat. Haec [illegible] Cicero. Et quoniam haereses adversus Religionem nostram sin[illegible] paene saeculi ortae sunt, videmus tamen omnes extabuisse praeter recens natam istam Lutheranismi, quod idem [illegible] indubitato speramus. Quae etiam ex hoc ipso evidenter ostenditur incredibilis: nam veram Christianam Religionem semper [illegible] fuisse, nec unquam [illegible] [illegible] ex Evangelio. Dicant [illegible] apud quos vel [illegible] gentium haec Calvini atque Lutheri [illegible] ante ipsos [illegible] vel [illegible] fuerint.

Denique ista pro credibilitate evidenti nostrae fidei [illegible] Etenim veram Religionem, fidem [illegible] Dei sanctissimi [illegible] manifestissima [illegible] hominum Providentia [illegible] conditi [illegible] faciunt evidenter credibile [illegible] Religio [illegible] [illegible] evidenter credibilis

mitti cunctis mortalibus lumen de Religione aliquâ sectandâ.
Q. aliquam Religionem colendam esse est evidenter credibile, id est, sine nimiâ credulitate et vitio credi posse est evidens. At est etiam evidens nostram praehabendam esse: nam si, ut Aug. loquitur, res cum re, causa cum causa, ratio cum ratione profligatur, nihil sit, sive antiquitatis, sive Doctorum, et Sanctorum multitudinis, sive Martyria, sive miracula, his que similia spectes, et numeres, quo Reliquas non superemus. Quod si nostra miracula solum commentitia asseras, ego de illis non minori saltem iure respondero idem. Constat autem nostra sive apparentia, sive vera esse multo plura, idem que cernitur in reliquis capitibus.

Haec confirmantur ex Sacro textu saltem contra Capreolos; nam Psal. 92. Testimonia Dei nimis credibilia facta sunt [illegible]; et Joan. 5. Nunc autem excusationem non habent: haberent [illegible] si reliquae Religiones relinquerent prudenter credibiles. Et [illegible] ad Heb. 2. quomodo nos effugiemus, quae (cum initium accepisset narrari per Dominum) in nos confirmata est, [illegible] Deo signis, et portentis. Mitto PP. suffragia.

Objicient 1°. q.

[illegible] nostram, ut nos ipsi fassi [illegible], per multa [illegible] ad creden- [illegible] ad sperandum [illegible] [illegible] rationi credibilis in- credibilis. In confirmationem [illegible] [illegible], nos Deum [illegible] man- ducare. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] (S. D. Paulo). [illegible] denique Luth. [illegible], [illegible] et numen nos [illegible]. Resp. [illegible] ex his [illegible] [illegible] fidem nostram: nam de Deo [illegible] [illegible] [illegible] capitis [illegible], qui [illegible] [illegible], et uno [illegible] possit [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

sunt

runt, admodum est varior, atque veritate [illegible]. Cum tam magna, et difficilia à tot sapientibus credita sint, argumentum est divinae veritatis, ut supra dicebamus. Solutiones vero rationum et difficultates singulorum mysteriorum in praesenti [illegible] dare. Tractatu de Eucharistia, et Trinitate Patri occurrit Lucano, et Porphyrio: Lucanus vero ille ex dictis facile explodi[tur].

2°. arguitur pro Capreolo, Mysteria fidei non posse esse evidenter credibilia, quin evidens sit illa esse vera: nam evidens est, nihil falsum fide divinâ credi posse. Respondetur omnino evidentiâ illâ abstrahi â fide divinâ [illegible] tali, vel solum apparenter tali; latius quam patere credibilitatem quam veritatem, cum plura, etiam falsa, evidenter credibilia [illegible] [appa]reant.

Objicitur 3°: quod evidenter credibile est, et evidenter possibile: quod si negetur, arguunt ad oppositum consequentis ab oppositum antecedentis hoc modo: hoc valet: est evidenter impossibile, ergo est evidenter incredibile: valet ergo et hoc: est evidenter credibile, ergo est evid. possibile. Consequens autem est absurdum, cum multa fidei mysteria non sint evid. possibilia [illegible] omnes [illegible] Richardus de S. Vict.

[illegible] mysteria fidei [illegible] esse evidenter possibilia [illegible], nihil contra [illegible] evidenter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possibile [illegible] possibilia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Ad dialecticum porrò regulam de opposito consequentis, respondet optimè Ripalda L. 6. s. 5. n. 26. eam intelligi de opposito contradictoriè, non autem de opposito contrariè, vel quasi contrariè: credibile autem, et incredibile cum medium habeant, quippe cum plura sint nec credibilia, nec incredibilia, ut verbi causa modo dormire, sursum ambulare etc., non opponi contradictoriè. Dicitur igitur, oppositum enim consequentis est evidenter incredibile, esse hoc, non est evidenter incredibile: ex hoc autem valet ergo non est evidenter impossibile, quod erat oppositum antecedentis, ex quo non valet tamen, ergo est evidenter possibile. Quod si ea expositio Ripaldae non placeat, dici nihilominus apposite potest, propositiones eorum enthymematis esse modales, et ex his, in quibus affirmatio, et negatio non supra rem, sed supra modum ipsum cadant: quapropter opposita antecedentis et consequentis illa sint necesse est, quae [illegible] memoravimus: et utraque solutio eodem ferè recidit.

Caput 2.^m^

An haec evidentia credibilitatis fidei necessaria sit, ut fides sufficienter proponatur cuicumque credituro.

20.^2^

Simplicem, et indoctam plebem non asequi eam evidentiam per tot illa argumenta [illegible] [illegible] plane [illegible]. [illegible] omnes, etiam simplices et indocti fide divina credunt, cum [illegible] de tanto fidelium [illegible] [illegible] [illegible]. Cum [illegible] divinam credi non [illegible] [illegible] sufficienter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eam evidentiam haud esse [illegible] ad sufficientem propositionem fidei.

[illegible] sententia et omnium ferè [illegible] [illegible] evidentiam credibilitatis requiri ad sufficientem [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] fidei [illegible] illa

[illegible]

habitâ evidentiâ clari; idest (quantũ ex ante dictis stare licuit), nullum deese fidei, de quâ tractamus, assensum. Ita D. Thõ hîc q. 1. a. 4. ad 3. et clarius a. 4. ad 1. Suarez d. 4. s. 5. Caietanus a. 4. Ripalda d. 6. s. 5. Conink d. 13. du. 1. n. 3. Banez q. 1. a. 4. du. 4. Joan. â S. Th. d. 2. a. 3. Lugo d. 5. s. 1. n. 3. Hurtado, Jannerus, et alij omnes. Videatur Lugo n. 2. de placitis paucorũ aliorũ, qui secus iudicarunt.

Quamquam v. probatu sit facile, eam evidêam pôbilem êê, comparariq; â sapientioribus, ut vidimus; de quâ tñ ostenditur, num eandem illam indocta plebs assequatur, vel quo ex capite eius necessitas proveniat. Probatq; communem hoc modo instituo: quicumq; Catholicè credens, sentit, et experitur, se êê obligatum ad credendũ: et eo ipso percipit, dignoscit q; evidêam credibilitatis: s. quicumq; Catholicè credens, percipit, et experitur evidêam credibilitatis. Maior probatur: quia quilibet Catholicè credens percipit, et iudicat nefas esse fidem [illegible] amplecti aut deserere: percipit q. et iudicat se esse obligatum ad fidem. Minor, praeterquã videatur [illegible], ostenditur etiam [illegible] quilibet Catholicè credens, teneretur ita fidem amplecti, aut [illegible] deserere, ut [illegible] [illegible], vitam q; ipsam [illegible] [illegible]: [illegible] manifestũ, ostenditur [illegible], [illegible] praeceptũ Dei obligat ad fidem [illegible] credendũ, et praeceptũ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Maior autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

litati, saltem practicæ, ostenditur hoc modo: nam nemo viri ad evidenter credibilia se potest præcipere obligatus; quia ipsa obligatione redditur extremum oppositum prudenter ineligibile: ergo redditur prudenter incredibile, vel saltem prudenter non credibile, credi alioquin prudenter posset: fit ergo extremum oppositum prudenter non rationabile: ergo credibilitati nostræ fidei percipitur, atque dignoscitur evidenter, saltem practica; id est, qua creditur ita dispositus affectu quæ sit quoad dictamen ultimum circa credibilitatem fidei, sicut est dispositus sapiens qui argumento credibilitati per argumentum idoneum collegit, tametsi, sicut ille, illius credibilitati nequeat reddere rationem.

Dices: ut sufficienter, et obligatorie fidei proponatur, satis esse si credituri assequatur credibilitatem probabilitatis, talem scilicet qua et fidei credibilitas probabili appareat, sit que extremum oppositum alioquin saltem negative credibile; id est, propriam credibilitate nil tune fundamenti [illegible] veat. Sed contra: nam hanc, quam probabilitatem [illegible] evidenter apriori, percipi [illegible] a credituro: [illegible] illam credibilitati ille requiritur: quia evidentia [illegible] entia rei credendæ [illegible] dicta, sed [illegible] [illegible] [illegible], alio vel dictio illam credi [illegible] [illegible] credituru evidenter [illegible] credere, quam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nam [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

parati evidēā credibilitati saltem practica. 2°. obijci pote-
rat, ad exercendos actus virtutis sufficere probabilitatē, et
sic probabil.ᵗᵉ pauperi eleemosinam facias exerces virtutē mise-
ricordiæ. Sed respēmus 1°, ad exercendam quamlibet virtutē,
tamenti māā evid. saltem pbabil.ᵗᵉ cstet, honestatē hi virtu-
tis semper, et nāriò certo cstare, atq evid.ᵗᵉ competi hi qui
bū, et nunc creditum occurrunt. 2°. dicimus, certum ēē ad suf-
ficientē propōēs ū fidei ū sati ēē qualemcunq saltem proba-
bilitatem credibilitati, quaq credibiliū liberum relinquat, ut
vel unā, vel aliam eligat religionē, ut ē evidens: ē necesse ē
talem saltem gradū probabilitatē credibilitati, quæ oppositū
extremū, vel dubiū, vel saltem minus eligibile reddat. At
hoc ipso evidēā credibilitati involuit. Adde, quamcunq
[illegible]babilitatē prudentē credibilitati, involvere semper eviden-
tiam nec vilē probabilitatē vocari.

Sed opponer denuo: ex obliga-
tione credendi evidēam credibilitati ū colligi: nam credibi-
[illegible] potuit, an ea obligāō, quam adesse quidem recog-
[illegible] [illegible] convenerat, cum cstet, sæpe nos
[illegible] [illegible] [illegible] habere: dubitare [illegible] potuit de cre-
[illegible] [illegible] [illegible] sæpe videtur saltem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sentit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]

modus sc. quod obligatio ex errore proveniens potest obligationem non tollit, ita nec evidentiam credibilitati. Ad id autem quod assertis de infidelibus fatemur, eos etiam per accidens, et ex errore evidentiam habere sui et nunc posse de credibilitate suorum sectarum, atque ita excusari a peccato multos saltem ex simplici plebe.

Hac ut eluideat multa, quo solet dicto, respondendo, et replicando, recitat Lugo. 1°. an ut obligatio evidenter innotescat ipsa etiam cognitio evidens reflexe agnoscenda sit. Hinc 2°. eo dilabitur, ut rationem eius obligationis reddat. 3°. disputat, cur dictamine solum probabili voluntas ad agendum dici non possit, et similia. Cupio porro non videat ista nihil speciatim quaestionis habere in fide potius, quam in religionibus quibusque tractabus, spectare [illegible] eam de evidentia dubitationes ad logicam [illegible] qua autem ad tractatum de divina, et virtutibus in genere [illegible] probatione dictionis nostrae videatis Tanneram d. 1. de fide q. [illegible]

Caput 3m.

An ut sufficiens sit verum fidei propositio [illegible] sentia, et certitudo moralis eorum [illegible] in genere?

Hoc capite de vitiis [illegible] [illegible] sarij verum: an [illegible] [illegible] praebeni [illegible]

[illegible]

tr. 2. d. 4. n. 1. existimat, cum assensum eē moral. evidentem de cuius veritate nemo prudens vel prudenter dubitare possit. Lugus d. 2. s. 1. n. 40. evidentiam moralem eē ratione cuius licet possibile sit, nunquam tn̄ assensum ponendum credatur. Licet n. alia etiam vīā emicat eam tn̄ evidenti n̄ ad moralem evidentiam sed ad necessitatem moralem rei in se spectare. Hi apcat assensū positi definitionibus assensu respondere dedere quaestioni propositae: nam Granadus affirmat, Lugus autem negat necessitatem iudicij moraliter evidenti. Ripalda d. 12. s. 2. n. 18. sese liti arbitrum fecit, et iudicavit quaestionem inter Granadum, et Lugum eē vocalem ob diversam acceptionem morali evidentiae. Rectius tn̄ a Lugo, quam a Granado illam acceptam; quod scil. morali evidentia tali terminū sit ut eā intellectus [illegible] [illegible] eventus. Id probat Ripalda: tum ex [illegible] [illegible]: nam ut [illegible], et alia evidentia moral. credamus plane [illegible]: [illegible] electio prava ē imprudens, nec tn̄ moral. [illegible] [illegible] electio opposita. n̄ ergo necessitate morali ē, cuius oppo[illegible] [illegible] imprudenter eligitur: g. nec evidentiā morali illa [illegible] [illegible] n̄ nisi imprudenter credit, vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] docebat Granadus. Sed videtur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cogere voluntatis ad elec[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] evidentia morali explicand[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per evidentiam moralem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1 [illegible] [illegible] quod Lugus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] moralem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possibile [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] vel [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

trahem istam moralem, et illi anexam evidentiam moralis consistere in difficultate aliquâ maximâ, quae satis moveat ad prudenter asserendum oppositum non eventurum, quia est admodum difficile. Sed hoc necessitatis moralem explicandi genus, quod etiam ad necessitatem moralem peccati in homine non praedito gratiâ Dei extendunt, aperte contradicit Concilio Arausicano, et Tridentino sess. 6. can. 6. et sensui antiquo Ecclesiae, et graviorum Theologorum, de quo suo loco. Quod si infallibilitatem futuri eventus quem moraliter necessarium dicunt ultra mensuram difficultatis, in quâ necessitatem collocant, extendere et augere voluerint, asylum tribuunt Praedeterminatoribus, ut dicant, positâ praedeterminatione ad actum, possibilem quidem esse omissionem, minime tamen eventuram. Sed de his latius alias.

Dicimus

ergo certitudinem iudicii moralis evidentis, vel certi mensurandam esse per quantitatem necessitatis moralis, nec amplius infallibilitatis, et firmitatis in iudicio esse, quam necessitatis [illegible] operaturâ respectu eventus moraliter necessarii, et impossibilitatis oppositi. Duo autem sunt genera necessitatis moralis [illegible] non exacte tradiderat. Alia est necessitas moralis [illegible] aliquâ maximâ difficultate [illegible] filios diligere. [illegible] urgentissimâ tentatione [illegible] Alia necessitas moralis est necessitas simpliciter, et [illegible] peccata mortalia [illegible] Nec necessitas [illegible] quod minus ille [illegible] Sed haec generatim [illegible]

non applicatus obviare. Differt hic quia altera necessitas in qualibet causa libertate vitat, ut physica; moralis autem tantum in aliqua collectione rerum.

Hac duplici necessitate morali 2.° evidentia et certitudo moralis distinguenda est: alia 2.m quid, alia simpl. tali. Dicitur autem videtur non posse iudicium moraliter certum, et evidens, certitudine, et evidentia morali 2.m quid tali necessarium esse ad sufficientem propositionem fidei. Sed assero insuper, necessarium esse iudicium moraliter certum, et evidens, certitudine, et evidentia simpl. tali, quod intellectum dirimat.

Probatur ad 1.°: quia iudicium illud voluntatis fidei ante tollit probabilitatem extremi oppositi, et ita clare, et ita certo, sive speculative, sive practice cognoscitur fidem nostram esse veram, vel a Deo revelatam, ut extremum appareat improbabile. Sed hoc ipso iudicium illud nequit non esse moraliter certum, et evidens modo dicto, s. [illegible] simpl.; hic. Minor videtur perspicua, et stabilit cum [illegible]. Maiorem vero sapientibus saltem ostendo ex [illegible] intolerabilem [illegible] esse putare [illegible] per orbem frequentat Ecclesia. [illegible] Maiorem relinquerent probabilem [illegible] quisque ita tutari possit [illegible] in Scholis. Eadem [illegible]

bilitate dicebamus, solum probabiliora probabilia dari, vel quae tenentur non necessitati, in quam Deus nos deiecerit, ut dilemmis Labantis intimiat, sed nostrae voluntati, et electioni tribuendum esset quod deceptis essemus.

Eandem illam maiorem expertè tradit etiam D. Thomas hic a. 4. ad 2. et q. 5. a. 2. corp. Quam etiam ratione probo: quia nostri iudicii illud probabilitatis extremi contrarii tolleret per evidentiam suam, atque certitudinis nulla esset obligatio credendi. Etenim probabilia sectari, si inspectis omnibus probabilia tenentur apparent, nullum est peccatum: si probabile non appareret vel fidem nostram falsam, et contrariam aliam veram esse. Et Confirmatur: quia obligatio ex eo oritur, quod unusquisque debeat Deo loquenti fidem dare: sed quis teneatur fidem dare, quem videm certo constiterit esse loquutum? cum 1.mum f. adest obligatio credendi Deo, non solum probabile, sed certum etiam est Deum loquutum: sed Deum aliquid loquutum esse, et illud verum [illegible] fidem dicentibus. Explicatur: nam si illi, qui obligationem [illegible] credendi aliquid cui fidem daret, deesset, probabile [illegible] esse Deum loquutum demonstrationes, sed etiam probabile [illegible] eiusmodi Deum loquutum. Quis non videt [illegible] obligatione, nullam cum Deo [illegible] petat illum nihil loquutum [illegible] [illegible] admittat quodque [illegible]

[illegible]

iudicium voluntatem credendi ani e moraliter certum, et evi-
dens. De minori videtur dubitandum non posse. Maior autem proba-
tur: nam si iudicium illud naturaliter suam formidinis non aver-
teret, sed cum ea esset compossibile propter debilitatem suam, ex-
quam formidinis naturali resultantia suboriretur semper,
vel frequenter, vel saltem aliquando formido illa ex illo iudicio
formido n. huiusmodi e effectus naturalis, vel proprietas iudi-
ciorum non certorum, et debilium, quibus saltem [illegible] illa refle-
xit, ut experientia testatum e. At implicat ex iudicio propo-
sitionis sufficientis fidei stabiliente, non solum semper, vel ple-
rumque, sed umquam resultare eam formidinis.

Quod ostendo:
quia cum iudicium illud et formido ex illo innata obveniat
ad fidem, et voluntatem fidei antecedat, et in eodem tempore
instanti fidei subsequatur, fieret, vel semper, vel plerumque,
vel saltem aliquando, fidem divinam componi cum formidine de
veritate rei creditae, vel veracitatis factae, vel utriusque. Quod
[illegible] ex [illegible] omnium sententia e impossibile. Idcirco diximus [illegible]
[illegible] quidem opinioni compossibilem esse fidem; sed
[illegible] formidine propria opinionis. Quamobrem necesse
e [illegible] fidei cum opinione [illegible], quod fides precedat opi-
nionem [illegible] intellectus [illegible] aliquin e opi-
nionis formidinem [illegible] vel quod miraculose [illegible]
formido a precedenti opinione.

Confirmatur: nam sufficiens propositio
fidei e cum fide compossibilis, ut [illegible] evidenter de-
monstrat evidenter [illegible]. Sed formido de veritate rei
[illegible] creditae, vel veracitatis factae [illegible] cum fide incompossibilis, ut
[illegible]

effectum illius formidinis. At formido de veritate aliquâ amovetur per evidentiam, et certitudinem ejusmodi veritatis, perque judicium, quo certò, et firmiter veritati illi assentimur; ergo etc. Etenim ad divina miracula praeter, et ultra naturae cursum, cognitionem, quae sufficientes propositionem fidei constituunt, ultra refugere, et parum sapientis, et divinantis est. Quin debiliter rei adhaerentis non formidare, saltem si advertat, et reflectat, videtur plane, vel fieri omnino non posse, vel certè à nobis clarè comprehendendis miraculis, hinc debilitatis, et exiguam firmitatem judicii advertentibus, et non formidare, ut in similibus materiis nos non posse conspicientibus.

Sextò ad hominis probati, saltem sapienter assequi, eam evidentiam, et certitudinem moralem de veritate nostrae religionis. Nam Lugus credit, quod saepè videtur negari posse, fundamenta s. veritatis nostrae religionis, et fidei persuadentia majora multò esse quam quae existentiam Indiae persuadent. At existentia Indiae [illegible] moraliter certa, et evidens, ut Lugus non negat: ergo et veritas nostrae fidei est moraliter certa, et evidens: quam [illegible] [illegible] sapiens quisque assequi potest. Contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quantitas certitudinis, vel rei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fundamentis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intelligimus, quo modo res, [illegible] [illegible] certiora, et clarae [illegible] fundamenta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Et ne quid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], evidentiam rei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fundamenta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fidei, et [illegible] quam

titatem connexionis eorum obiecto morali, vel asserto, nequeant non inferre vel certitudinem, vel evidentiam increata ibi dicta.

Caput 4.^m

Contra evidentiam moralem fidei, vel verum fidei arguitur, praesertim ex liberatate fidei.

Primo nobis opponunt authoritatem theologorum, inter quos omnes recitare debemus. Sed huic obiectioni statim satisfaciam. 2° opponit Ripalda indubitabile esse, fidem, saltem omnibus fidelibus communem, non esse moralem evidentem: quippe simplices fideles vere eam evidentiam comparent fundamentum non habent, nec assequuntur.

Ut huic obiectioni occurratur 2.^a evidentia moralis distinguenda est; altera practica, et altera speculativa; quemadmodum etiam [illegible] evidentiam credibilitatis distinguunt. Dicimus igitur evidentiam moralem saltem practicam (quae explicata est cap. 2.), bene ad omnes [illegible] fidelibus, etiam illiteratis, et simplicibus, eamque illos [illegible] quemadmodum evidentia credibilitatis; et utraque [illegible] [illegible] credendi innasci vel cum illa coniungi. Ad hoc [illegible] fidei norit, sed satis est si [illegible] [illegible] mysteria fidei: cognoscere [illegible] [illegible] ingenii doctrina, et [illegible] [illegible] facile percipi [illegible] [illegible]

[illegible]

Eodem modo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Simplices facilius maximam credunt, et de se majori credu-
litati sunt (quod observare operaepretium esset) rapiuntur, ut quodli-
bet objectum mediocriter verisimile verum esse, et ita esse sine me-
tu ullo, vel formidine sibi persuadeant facilius multo, quam
sapientes, et ingeniosi. Mirandus ergo non est si omnibus fidelibus evi-
dentiam moralem fidei concedamus. Fallitur igitur Ripalda eo quod in-
dicet evidentiam illam a nobis constitui in ipso actu divinae fidei,
cum non in illo, sed in antecedenti iudicio, quod fides acqui-
sita dicitur, constituatur.

Sextiò contra evidentiam moralem fidei opponi-
tur libertas fidei. Etenim sententia est omnium ferè Theologorum, fidem
non solum quoad exercitium, sed quoad speciem etiam esse li-
beram: at ea admissa morali evidentia neutro modo libera ma-
net: ergo. Major videtur certa, ut apud Suarez d.6. s.6. n.4. Lu-
gum d.10. s.1. n.3. Ripalda d.16. s.1. n.2. Arriaga d.10. s.5
et alios videre est: eamque Theologi ostendunt ex Marc. ult.
Qui crediderit etc. qui vero non crediderit condemnabitur: Ubi vox
non credere (inquit Suarez) significat positive dissentire, [illegible]
[illegible] praeterea: quia passim in Scriptura laudantur, [illegible]
[illegible]tate, credi ad iustitiam, ut ad Heb. [illegible]
[illegible] credentes laudantur, et merentur [illegible]
[illegible]antur. Constat insuper ex [illegible]
[illegible] can. 55. et ex Trid. [illegible] voluntatem
[illegible] fidem, quorum verba [illegible] Ubi vide.

Quocirca Aug.
[illegible] inquit: Nulla potest [illegible] homo nolens crede-
[illegible] in libris de Credat.
[illegible] esse in [illegible] voluntate
[illegible] cap. 6. [illegible] alii

pro-

que R. Constat denique à posteriori: quia multi fidem vel non
acceperunt, vel deserunt acceptam, quin et Arianiae Sectae am-
plexantes, id que facta sufficienti propositione, quoniam peccat:
ergo fides et ad exercitium, et ad specificationem libera est. Quod de-
mum persuadere videtur nostra, et obscuritas ipsius fidei. Alter
nostra sententia oppositum sequitur, cum sufficienti propositione con-
tribuamus iudicio morali evidenti, quo intellectus impeditur
à dissensu: quin facti sumus per evidentiam moralem cogi in-
tellectum ad assensum: ergo fides neutro modo relinquitur libera.

Haec
tamen quae magna videntur, non admodum nos terrent, et multi
prius Theologorum sensu prodito terruerunt, dissolventur quae. 1°
ergo de essentia fidei libertatis quoad speciem haec evidenter
demonstrant, quod fides possit esse, sit que de facto de rebus eti-
am ... sibi, ut de existentia Dei, quod in Prophetis, quod in Dem-
... exercuit cum evidentia in attestante: quae tamen, ut in-
... fidem Daemonum praeteream impossibilem reddunt disten-
tum. 2° ut ... Rigalda fatetur, sapientes saltem saepe
... evidentiam moralem: nos autem aequivoce esse ...
... sapientibus quoad evidentiam ...
... ipsius, et religionis ...
... evidentia credibilitatis ...
... et eius propositio ...
...
quoad ... et ...

3° ... fide ...

... 5. p. 4. ... fidei ... assensus ...
non potest ...
... et ...

sed actu perseverantibus. Addo ego n̄ solum regulariter, sed nunquam licitum ēē posse, idque, ut videtur, suadendū ad omnibus esse. Nam nemo ē qui neget, negare ve possit, sufficientem propositionē fidei involvere saltem assensū probabilem de Deo loquente, et revelante, et de veritate rei revelatae; ut n. vitat obligaō credendi Deo sine ullo iudicio saltem probabili, de Deo loquente? At assensus quilibet etiam probabilis de dno obiecto ē incompōbili cum dissensu eiusdem.

Denique adde, nrē sententiae ēē Amicy d. 4. n. 8. necn̄ P. Antonij Perez, quibus, licet alijs ciī, adiunge Durandū in 3. dist. 25. q. 3. et Canum. Eandem docent reipsā quotquot asserunt, [illegible] adquisitam x̄ā omninō legem praemitti fidei infusae, ut Valentia d. 1. q. 1. p. 1. §. 7. Castillo apud Oviedo supra, Scotus in 3. dist. 25. q. 2. qui dist. 23. q. unicā §. Contra hoc ultimum praemiserat fide adquisitā, et n̄āli pelli oēm formidinem [illegible] Sentiā ul. et expressa P. Vazquez in M. S. ap. Oviedū et [illegible] praeter Hurtadū, nullū actū voluntati requiri [illegible] assensū fidei infusae, sed solum ad [illegible] [illegible] Mitto interea sententiam [illegible] [illegible], et Francisci de Mach[illegible] [illegible] fidei

[illegible]

[illegible] quam [illegible] fidei [illegible] fidei [illegible] [illegible] n̄ esse pro [illegible] sed [illegible] vel [illegible] fidem [illegible] con[illegible] semel ad

minig fidem, nosmet ad alia divertere, plura lectitando, qq propterea fallam obumbrarent, ac remitterent evidentiam ijs dicti, quae contra fidem nram sunt, nugis, difficultatibus apparentibus & motivis, plurimq ad id urgente passione aliqua, odio vg. adversus Romanam Ecclesiam. Atque hoc sensu dicimus eos peccasse, qui vel fidem acceptam, vel satis propositam deseruere. Statim vero, et extante sufficienti propone fidei internâ, asserimus, eos internè non dissentisse ubist externè id affectarent, atque externâ hac negatione peccarent. Et haec de libertate quoad speciem nobis verisimiliora visa sunt, atq maximè fidem nram commendantium.

Addimus vero assensum fidei infusae semper esse liberum quoad exercitium, nec ex nra sententia aliud sequi. Etenim [illegible] Evidentiâ morali tantum cruciatur intellectus ad assensum certitudine et evidentiâ sibi parem illi quae propterea [illegible] per iudicium illud fidei acquisitae quod fidem [illegible] quod & in sufficienti propone [illegible] [illegible] firmior ac praestantior elicitur [illegible] oia credimus, veritati & [illegible] [illegible] tum interno, [illegible] [illegible] cogat, vel suimat [illegible] [illegible] quoad novum [illegible] [illegible] intellectus.

Sed [illegible]

[illegible]

ologorum sententiâ. Id autem, quoquo modo ad aliis expli-
cetur, in nrâ senteâ parum difficultatis hêt ex dictis lib. 1.
cum de rône objecti fidei n̄ attacta per ipsam fidem, sed
rem[?] ad illam afferente; tum de fide eorum, qui eandem
habuere revelaônis, quam fidem diximus ad ejusmodi evi-
dentia abstrahere (sidet ibi ut evidenti, vel evidentia n̄
niti) sed praecisive ad illud ferri.

Contra dicta de libertate
fidei replicabis: tale imperium voluntati ad fidem exposci, quo
subinde intellectus captivetur: in iis autem, quae moraliter sunt evi-
dentia nullum ejusmodi [illegible] imperium: quis n. asserat intel-
lectum captivandum, ut Romam eē credamus? R. hanc intel-
lectus captivitatem bifariam exponi. 1.us modus n̄ tam proprius,
nec ê sensu Apostoli, ê omnibus ôibus assentibus fidei con-
stitit q in eâ mentis firmitudine, et adhaesione, quâ [illegible]
quam nos, râo, vel evideâ rerum ferunt, assentimur [illegible]
dei. 2.us modus ê specialior, et solum reperitur [illegible]
[illegible], quibus altissima, et quae supª râoês [illegible] sunt myste-
ria credimus, ut Trinitatis, Incarnaônis.

efficitur evidens: ex medio [illegible]
ex evidentiâ fundam[illegible]
altera evidenti[illegible]

capiamus, ut in trinitate &c. Ita q. ut credamus quamquam moraliter evidentia per evidentiam solius consequentiae, utque ita credamus, quod nec illi evidentiae admittamus sed supra illam feramur maxima menti subiectio, et captivitas expositis; quibus nihil ē simile in fide Romae.

Atque iam tandem assequuti videmur illud D. Thomae prius, quod diu me torsit, scilicet mysteria fidei esse scita, vel visa in communi n autem in particulari. Quod qui de evidentia credibilitatis intelligunt longe credo absunt a mente Doctoris, ut facile, si per tempus liceret, ostenderem. Subiter itaque, D. Thomam de his mysteriis loquitur quae supra rationem sunt; vel quae ea sola sunt proprie mysteria, sunt certe res praecipuae fidei; vel quia noluit fidem ēē de illis, quae ratione assequimur. [illegible] mysteria, quamquam sub ratione communi religionis, et [illegible] moralis evidentia visa sunt, vel scita, in particulari tamen [illegible] [illegible] et solum evidentia per evidentiam consequentiae [illegible] [illegible] aliis dixitur, quae in communi grata apparent, [illegible] [illegible] exposuit, atque hinc avertit quos [illegible] [illegible] [illegible] allicebat.

Ineptum porro ē exemplum [illegible] [illegible] ratio universali ē [illegible] [illegible] [illegible] familiarum [illegible] [illegible] ratio [illegible]

ug. mysterij trinitatis; n. autem ita in anali eminent ratio: ibi est anal; q. ibi e quaelibet species anali, vg. homo.

Denique 3. eandem moralis fidei opponis, eam ex illa colligendam ratione naali veritatis probilitatis q mysteriorum fidei, vg. Trinitatis, 3. quq ex. 2. R. ad hoc evidentia morali multa supponi supnaalia ex quibus 3parentis: hic autem adsumendum non ee nos accepisse probilitatis, et veritatis eorum mysteriorum: ut de fide Daemonum tradit D. Thos, et cum eo omnes Theologi, illos. s. cogi ad eam fidem quandam evidentia supposuerunt dictos: Constat autem totam fidem Daemonum merito naalem ee, et suis viribus intellectus positus. Adde sufficientem propos fidei, in qua eam evidentiam collocavimus adaequate, vel inadaequate talis, supnalis ee, ad quam profitemur natis illatis per gram. Cap. autem 2o. ex omnium sententiis diximus ex evidentia credibilitatis qua talis ... collegi, vel deduci probilitatis verum credibilium at ... tantopere ... formidarunt deduce ex evi... ... tati, s. propria nostrae fidei se... et ... probilitatis ... cum, cum sit non sit ad...

Liber III

De Actu Fidei

Explicatis ... fidei ... credibilitate ... potestate ... de ... fidei ... sex ...

Disputatio 1.ma

Quid, et quotuplex sit actus fidei?

Caput 1.m

Quid sit actus fidei, vel credere?

Praetermissis Manichaeis, nec non Abailardo apud Bernardum epist. 190. qui nihil credendum existimarunt, et de quo multus est Sanctus Aug.us lib. de Utilit.e credendi; fides aliquando perfectionis voluntatis, et aliquando etiam intellectus praefert, quidquid dicant clamant Budeus, et Bala fidem non nisi translatitie ad intellectum pertinere volentes. 1.o itaque significat fidelitatem, quae virtus est voluntatis: quo sensu Aug.us epist. 19. scribit ad Hieronymum, fidem in latino sermone inde dictam, quia fit, quod dicitur, idest, fit dictum. Et hic etiam Cicero 1. de officiis, Fides [illegible] est dictorum, atque factorum constantia: quo etiam sensu Paulus [illegible] Rom. 3. dixerat: Numquid incredulitas eorum, fidem Dei evacuabit? [illegible] Hic 2.o ipsam etiam promissionem appellamus fidem, [illegible] Accipe, daque fidem. Ac deinde 3.o ipsam spem [illegible] cui facta est promissio, ut Jacobi 1. Postulet autem [illegible] [illegible] haesitans.

Quod intellectum autem attinet fides [illegible] Credo equidem, nec vana fides [illegible] rationem esse argumentum [illegible] quo dictamine [illegible] quidquid [illegible]

[illegible]

Et vero volumus cum haereticis in praesenti disputare, contendentibus, fidem divinam, et salutarem esse eadem, atque fiduciam. Caeterum eos quam maxime falli Theologi demonstrant ex eo quod fiducia nihil sit aliud, nisi spes quaedam efficacior, et vividior; fidem autem salutarem a spe distingui testatur expresse Apostolus in illis: Nunc manent Fides, Spes, et Charitas, tria haec. Praeterea ex universa Scriptura constat proprium fidei esse credere: at credere ad intellectum pertinet, et non ad voluntatem, cuius virtus est spes, et fiducia. Quod si Haeretici contenderint, fiduciam a spe distingui, et esse virtutem intellectualem, iam de solo nomine disputarent, nisi quod illi affirmant fiduciae virtutis obiectum restrictius quam nos fidei: volunt n. fidem illam vel fiduciam sperare salutem propter merita Christi solummodo: quae quaestio non ad praesens, sed ad alia loca spectat.

[illegible] vite e actum fidei definire hoc modo, est iudicium [illegible] [illegible] 1.a veritati revelanti. Itaque iudicium [illegible] [illegible], et dialecticorum neque illas effugiam [illegible] [illegible], nec per dissensum falsi, et [illegible] [illegible] ad rem per nomen iud[illegible] [illegible] dissensibus fidei, [illegible] [illegible] differt ab aliis [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] veritati revelanti [illegible] [illegible] [illegible]

formale, in modo etiam tendendi atq3 parare obscuritatem. quippe probavimus obscuritatē n̄ esse ad̄ionē ex parte objecti, ut Thomistæ tendebant, sed ad modum tendendi actus spectare.

Disputant Theologi de duarū aliarū definitionū multitudine. Altera ē celebris illa Apostoli Sperandarū substantia rerum, et argumentum n̄ apparentium. Altera Augustini dicentis, credere nihil ē aliud quam cum assentione cogitare. Hanc admodum ingeniosè explicat, atq3 tuetr D. Thōas quam explicationē tamētsi spectatiori prætermittimus brevitatis gratiâ. Pro cuius [illegible] potest Suarez, Tricasso Arau. S. p. 2. et [illegible] in præsenti.

Alteram illam definitionē Apostoli, n̄ definitionē sed laudem, et encomiū fidei ēē dixerat Erasmus. Tamen [illegible] Theologi, ut D. Thōas, Caietanus, Albus, Suarez et [illegible] dicant ēē definitionē, sive ēēalem, sive saltem descriptivā. [illegible] Arbitror eam quidem definitionē ēē, et ēēalē, non [illegible] quia [illegible] fidei, ut volunt multi, sed quia obiectum formale fidei [illegible]. Etenim ex [illegible] Theologorū fides [illegible] vel pro [illegible], vel pro actu, vel pro obi[illegible] et [illegible] [illegible] credendi in fidelem, et obiectū [illegible] [illegible] sive in Symbolo [illegible] [illegible] est fides Catholica.

[illegible] itaque ut ex [illegible]

confisitit, non sunt argumenta, sed argumentorum, vel si argumenta dicendi sunt, additione opus est, ut scilicet dicantur argumentum fidale: quod tamen non esse argumentum simpliciter, quemadmodum nec subiectum fidale est proprie subiectum, sed res illa de qua ~~illud~~ asserit aliquid. Sed quia non solum non apparentia, sed alia quoque, quae sub rationes cadunt, per fidem, ut probavimus l. 1, nobis innotescunt, fuerat necesse aliud addere scilicet fidem esse sperandarum substantiam rerum; idest, fundamentum omne, atque rationem spei nostrae, ut communiter Theologi exponunt; tametsi hoc substantia, et aliter a multis expositum sit; quod scilicet substantiam vel existentiam significet, ut in Metaphysica de nomine substantiae admitari solet.

Vel aliter: fides, idest, obiectiva, substantia est sperandarum rerum, idest, basis, fundamentum, et causa spei, et veritatis omnium, quibus res sperandas, hoc est beatitudinem, consequimur; omnibus quae illis substat, ut de substantia [illegible] [illegible] Entium dicere moris est non subiectiva, sed obiectiva [illegible] [illegible] nam haec prior definitionis fidem habitualem, [illegible] [illegible] tem fidei praeseferre potissimum videbatur [illegible] [illegible] particula, argumentum non apparentium, [illegible] [illegible] [illegible] actuali tum habituali [illegible] fidei [illegible] [illegible] explicationem est [illegible] eoque potissima [illegible] et [illegible] fides est [illegible].

[illegible] [illegible] fides est argumentum non apparentium, et apparentium [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Vel dicas [illegible] [illegible] apparentium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] argumentum [illegible] non apparentium [illegible] fidem esse argumentum et medium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

cati, apparent: atque hoc sensu omnes dici possunt n̄ appa-
rentes: quod autem n̄ apparentia illa quoque, ut diximus, l.4, nobis, vel aliis appareant, nihil obest; id. n. ē per acci-
dens, et n̄ per se, nec illis tollit veram denominaoē n̄ ap-
parentis simplr, ut in praedicamentis docet Arist.: quod n. aliquando vir mansuetus irascatur, eum iracundum nec probat, nec denominat; nec rubeus, vel rubicundus fit vel dicitur qui rubore suffunditur propter verecundiam; nec pallidus qui metu palluerit; passiones n. istae sunt, n̄ qualitates, ut bene qui logicam noverunt. Atque haec ē melior explicatio Pauli, quamque l.4. datae sunt.

Constat vero, n̄ encomium, n̄ descriptionem, sed strictam definitionem esse [illegible] Pauli. Quod vero per effectum, sive ut melius dicam per ordinem ad effectum, s. ad spem, vel subsistentiam [illegible] tradatur momenti non ē, ut in cauta [illegible] definitionibus conspicitur.

Caput 2m.

[illegible] sit actus fidei, vel credere?

R[illegible] l.6. s.3. ex sensu Theologorum, fide[illegible] [illegible] n. fides una, ut et baptismus, [illegible] specificativum ob[illegible] [illegible] Nam f. divina [illegible] qui actus fidei [illegible]

[illegible]

et malitiâ humanorum actuum, et tractatu etiam de Merito.

2º. dubare Aug.º credere distinguitur in credere Deo, et credere Deum, et credere in Deum. Credere Deo praesefert Deum ut objectum formale, et medium fidei; credere Deum refert ipsum tanquam objectum materiale, et rem creditam. et utrumque hic respectu fertur in objectum. Alia est habitudo actus fidei ad voluntatem imperantis, per quam ipsum credere dirigitur in Deum, ut in ultimum finem; atque hinc dicimus credere in Deum. Sed est dubitatio, an relatio illa facienda sit per charitatem, an sufficiat per quemcunque actum supernaturalem effectum, qualis est omnis voluntas imperans fidem. D. Aug.s super Psal. 77. aliisque in locis, relationem charitati videtur postulasse, quia credens ruit in Deum: in qua sententia peccatores non dicuntur proprie credere in Deum; [illegible] rem idcirco professio sub persona, et nomine Ecclesiae, quae [illegible] per sancta est, et charitate vigens dicitur fieri a D. [illegible] supra q. 1. a. 9. ad 3. Sed contra: D. Joan. c. 3. refert [illegible] cipibus credidisse in eum, s. Christum, qui tamen, cum [illegible] Pharisaeorum externam professionem non facerent [illegible] charitati experte. Eodem etiam sen[illegible] fide et operibus c. 14. et ult.º [illegible]

[illegible] credere in Deum [illegible]

[illegible] charitate [illegible]

[illegible] eo sensu [illegible]

[illegible]

[illegible]

cari potest ex Epiphanio, Cyrillo, et Hieronymo, in Symbolo legi solitum: Credo in Ecclesiam; Ecclesiam autem creaturam esse non ultimum finem in quem est credendum. R. sed nomine Ecclesiae hic intellectum etiam Spiritum Sanctum ipsi assistentem; atque ita involvi divinum aliquid, et ultimum finem; vel dicitur eam passivè improprie positam, atque adeo dativo ablativum fuisse. Quo sensu Exodi 14. dicitur etiam Crediderunt Deo, et Moysi; ubi in Hebraeo habetur, In Deum, et in Moysem, quibus de rebus, et similibus aliis videri inter alios potest Lugo d. 8. s. 2.

3°. dividitur fides, in fidem dogmaticam, qua credimus ea esse, vel fuisse, vel fore quae Scriptura refert, et in fidem miraculorum, per quam fiunt/eduntur miracula. Controvertunt Catholici, an utraque sit una dicitur, et habitu, et actu etiam differant specifice? Negant Abulensis, Salmeron, et alii. Affirmant Suarez d. 18. s. 1. [illegible], Bellarminus, Lugo, et alii et bene: nam utraque nititur verbo Dei, specialis [illegible] propositionis [illegible], idque genus alia postulat ut expresse tradit Suarez [illegible] praecipuum scopum de fide varie iustificante dividi fidem in [illegible], et in fidem promissionum, et in fidem miraculorum, qua [illegible] ad ipsum instituta probanda non est [illegible] videri Suarez d. [illegible] Dicendum erit fides contra, et fides [illegible] atque adeo et diminuta [illegible]

Disputatio 2a

De [illegible] et oppositione cuiuslibet actus fidei cum opposito peccato infidelitatis. Ubi de [illegible] fidei.

H[illegible] [illegible]

teriber, eius praesertim gravitate hanc operam postulante.

Caput 1.^m

Status quaestionis, atque DD. placita.

Ergo quaerimus, an ea sit oppo^ne cuiuslibet peccati infideli-
tatis cum quolibet actu fidei, ut nemo dissentiens uni Mysterio
religionis assentiri valeat, atque unde ipsam etiam dubitem,
et habitus infusum fidei dependat? Nec de quolibet dissensu
est quaestio: quippe si citra culpam o^em, et ex ignoran^e dissen-
sus incipit, ut indoctae plebi etiam haereticorum contingere pot.
supponimus alia mysteria credi interea posse, nec habitum a-
mitti. Idem censet Lugo d. 17. s. 6. cum alijs, tametsi dissensus
ex negligentia culpabili provenerit, ob quam sufficiens pro-
po^o negantis mysterij dependita n. est.

Quibus animadversis, [illegible]

1.º sent.^a e.^a 2.^a Durandi quolibet dissensu circa quodlibet my-
sterium post factam sufficientis propo^nis, dependi habit[illegible]
dum fidei, et oppositus docuit [illegible] Suarez [illegible]
ner ad q. 5. a. 3. et alij multi praecipue ex [illegible] 6.
q. 15. ibi: Asserendum e. n. modo infidel[illegible]
[illegible] fidei amittitur, etc.^a et ex [illegible]
[illegible] ad illo, qui ita uni myst.^o [illegible]
[illegible] credi per alios [illegible]
[illegible] s. 7. n. 63. [illegible]
[illegible] Deinde alij [illegible]
[illegible]
[illegible] Durando [illegible] Haer-
[illegible] et Suarez.

Nunc di-
[illegible] fidei

oppositionem multi referunt ad decretum, et legem Dei, ut Suar. [illegible] de Hurtado d. 5.3. §. 66. qui tamen fatetur inter ipsos actus esse naturalem repugnantiam, quod ad illos oppositio fidei fit per Ecclesiam, quasi omnia, vel nihil credi possit, ex his quae per eandem Ecclesiam proponuntur. Impugnat illum Suarez supra.

Oviedo docet, dependito, ut supponimus, habitu infuso fidei quovis peccato infidelitatis, defectum eius virtutis non suppleri per auxilium externum, vel interum transiens, ut contingit in alijs virtutibus, quarum s. amissis habitibus infusis, multi tamen deinceps supernaturales actus earundem virtutum fiunt ab homine peccatore, defectum habitus supplente auxilio, sive externo, sive interno transeunte, et habili: Nam his habitibus, inquit, privari peccatorem malè, et privari gratia habituali, in qua radicantur: habitu autem fidei [illegible]delem privari nunc in poenam sui peccati, atque propterea [illegible] dixit ut ille interea invete per auxilium sive interum, sive [illegible] alia myst.a supernaturaliter credenda. Sed sanè multo [illegible] et probatu difficilia, quaeque satis examinari [illegible] leg.a Rifalda.

Etenim si nulla est oppo[illegible] [illegible] Deum faciente quod in te[illegible] [illegible] singula mysteria: [illegible] [illegible] in poenam [illegible] [illegible] ad fidem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

cepo, vel paratam saltem habet opem grae, quâ Deum de-
bitâ supernâali dilectione prosequatr, prosequitr n̄ semel im-
perfectè, et in alijs virtutibus etiam perfecti actus eliciuntur.
Ho. etta. Arcatur; â Deo, ut infidelitatem ipsam deserat, infide-
lis ille vocatr per grâm: ergo similiter ipsi n̄ recedatr adiu-
torij grâe ad alia mysteria supernâaliter credenda. Deniq;
si infideli ille ad fidem excitatr, 1m. actus fidei elicit in vira
sentiâ per auxiliu excitâ, n̄ obstante priore demerito: ergo etta.

Oppo.

sitionis itaque inter actus ipsos dari communior ē sentiâ, eam q̄ colligunt
Conink, et Lugo ex affectu imperante fidem, quasi ille ex universa-
litatis suam, et Deo obsequendi reverentiâ sit [illegible] voluntas com-
munis assensus circa oîa myst.a satis opposita, vel q maximâ veri-
similitudine persuadent paritate praesertim actus charitatis: [illegible]
hac de causa dissentientis uni myst.o alia supnâlr saltem credere
n̄ posse. Lugo tn̄ haud repugnat implicationis de possibili affectum
illum n̄ ita universalis ēē, sed stricti oîo ad peculiaria mysteria
[illegible]: quo in casu dissensus unius mysterij opponi posset cum as-
sensu vera fidei alterius.

Comminandum nobis [illegible] Dubitare
[illegible], et Cerninio ex ipsa natura assensus et dissensus [illegible]
[illegible] ostendamus, [illegible] etiam
[illegible] affectibus. Sed [illegible] in nostra sententia
[illegible]bilem esse dissensum [illegible]
[illegible] atque cum illo [illegible] con-
[illegible] tamen
[illegible] vel dissensus [illegible]
[illegible]
[illegible] vel contrari.

Caput 2.m

Ostenditur oppositio assensuum, et dissensuum fidei ex ratione gravis Theologi.

Ea ratio continetur in hoc principio, quod scilicet potentia intellectiva vel volitiva assentiens, vel amans aliquod obiectum mediante ob aliquam rationem, adaequate assentitur, et amat impliciter vel virtualiter omnia contenta sub ea ratione. Sed ratio formalis adaequata fidei est 1.a veritas revelans, sub quam cadunt omnia mysteria fidei ergo assentiens alicui ob eam praecise rationem impliciter assentitur omnibus: atque proptera impliciat alicui dissentiri, vel non assentiri in quo cernit eandem adesse rationem formalem assentiendi. Hac ratione in rem praesentem utitur D. Thomas q. 5. a. 3. Suarez in 3. p. 4. T. d. 3. s. 8. num. 3. Lugo de poenit. d. 5. s. 6. Granados tr. 13. d. [illegible] n. 10. et alii.

At vero mihi parum rem videmur attingere illud [illegible] verum est per se notum. Etenim cum praecise quia valde [illegible] vel opera ingeniosa sit [illegible], nullo alio hinc inde adminiculo [illegible] potuerit ut eos adii habeam, quos palam valde [illegible] vel ingeniosa sit [illegible]. Sed aliquem [illegible] quamvis certo [illegible] inferret, non illis [illegible] [illegible] prosequerer. Idem quo cernitur [illegible] [illegible] differentiae [illegible]

[illegible] alio habet [illegible]

[illegible]

tio attritiva virtualem saltem, et implicitum dolorem, ac odium habet eorum etiam, quorum oblitus est. at hinc virtuali, et implicito odio, non est alia ratio, quam quod omnia etiam peccata cadant sub eandem rationem formalem, qua peccator motus fuit ad dolorem, et odium unius in particulari peccati: hoc est.

Dico, ita attritum efficaciter odio habere poenas, atque efficaciter amare vitationem illarum necessitate; idcirco enim esse ad amorem eorum omnium quae ad vitationem illam sunt necessaria, ut est odium omnium peccatorum. Quapropter non ob rationem illam unam in attritione illa invenitur virtuale odium peccatorum, quae omissa sunt, sed ob aliam, scilicet quia intendens efficaciter finem virtualiter amat ipsa intentione media necessaria. Praeterea propterea etiam aliam solutionem impugnatam formalem.

Haec autem, quae adhibita est [illegible] nam dolor, vel odium illud explicitum de uno peccato non [illegible] est intentio aliorum odiorum circa alia peccata, si forte memoriae occurrerint; sed vere est dolor, et odium [illegible] peccatorum, cum non intentio habendi odium, sed [illegible] quo dolor peccatorum requiritur ad [illegible] Quamobrem si quis per actum [illegible] in [illegible] elicitum odium [illegible] illud non sufficeret ad [illegible] vel dolor non est dolor, vel odium [illegible] attritio illa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Sit 3ª probatio, et affirmatio 2ª: qui Deum per charitatem diligit, necessario diligit omnia obiecta materialia, quae sub bonitatem divinam cadunt saltem distributive, atque adeo non potest unum, vel centum proximos diligere, et non alios, quia ad omnes debito amore prosequendos, movet divina bonitas. Similiter ea bonitate motus, si Patrem aeternum amat, nequit non amare Filium, et Spiritum Sanctum: quia qui aliquid amat ob aliquam rationem formalem adaequate, distributive et simpliciter prosequitur omnia contenta sub illa ratione formali.

4ª: nam in intellectu res haec videtur adhuc clarior. Moveris ad assensum animam Petri esse immortalem, quia est spiritualis, simpliciter, et distributive. asseris, animam similiter Pauli esse immortalem. Quia propter ea arguendi forma legitima et mentem [illegible], quia ostendimus eandem rationem, atque [illegible] aliquid affirmat inveniri in alio qui id negat, identitate [illegible] rationis ostensa, defendens habetur pro victo. Hoc autem [illegible] fundatur, quod si idem sit evidens omnia, quae sub [illegible] speciem [illegible] affirmatur, cadunt, aequaliter [illegible] atque est evidens, quae sunt eadem [illegible] Similiter in forensi iudicio, si [illegible] finita sit, finitae censentur omnes [illegible] similes: quia si [illegible] legem, lata etiam [illegible] sententia sunt. [illegible] [illegible] in forma [illegible] [illegible]

[illegible]

et alterā operati negative, quæque non semel tacetis, licet sed-
audiatis. Unum adhibeo exemplum: credis v.g. Petrum esse in
foro, quia Paulus id tibi retulit: sed refert etiam ipse Hy-
pocentauros in foro esse, vel alia creditu nimis difficilia, quæ
[illegible] ipse non credis. Contendat aliquis te ad fidem eorum etiam
devincere, et arguat, et arguat: Verum est pariter Petrum in
foro esse, quia Paulus ita refert: sed etiam refert, Hypocen-
tauros in foro esse: ergo et verum. Certe maiorem distinguerem:
ideo præcise, nego maiorem; ideo, et quatenus Petrum in foro
esse nil mysterii, vel absurdi, vel contra rationem continet, concedo; atque
contra minorem, negarem consequentiam: quæ tamen legitima foret nulla
facta, vel subintellecta distinctione assumpto illo principio: quod unde
licet, ubi ratio assentiendi adæquate est eadem, eadem quo-
que debeat esse assensio, ut probavimus.

Iam similiter in re nostra [illegible]
Calvinum [illegible] arguamus negantem Eucharistiam, et concedentem [illegible]
Incarnationem hoc pacto: Verum est factam esse Incarnationem, quia
Deus ita revelaverit: sed revelavit Eucharistiam etiam (ut
est sensus Catholicis): ergo vera est, et datur [illegible]
[illegible] in humana fide, distinguere non potest [illegible]
[illegible] illam veram esse, sed quatenus [illegible]
[illegible] continet. nam hoc pacto [illegible]
[illegible] humana ratio in [illegible]
[illegible] potest: quia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Eucharistiam. Consequentia autem 2a. dicta legitima est à paritate, et in bonam facile detruditur. Calvinus quidem ut potè negans obligationem credendi Eucharistiam minorem illam absolutè negabit. At in hypothesi quaestionis nostrae de sufficienti applicatione illam iure nemo negaverit.

Unde conspicitur discrimen fidei humanae et divinae; nam humanae admiscetur aliquid propriae rationis, et iudicii modo dicto, divina autem nihil eiusmodi patitur. Quamobrem infidelis ille nostrae disputationis fidem haberet more humano voluntatem quae propensam, ut loquitur D. Thomas, vel iudicium propensum, ut Suarez, in partem eadem, et rationi tacitè saltem subniteretur, nihil quod vera fide divina crederet.

Quaesito denique nostra 2a. et assumptus primus probatur illius ratione à paritate: nam, ut fert prologuium, Propter quod unumquodque tale est, et illud magis. Idest, intellectus assentiens veri, vel delusioni alicui magis, et credibiliori 2a. aliquos, vel à fortiori, ubi ipse opinor, [illegible] [illegible] quo, vel praxi, quibus ad rem, vel delusionem [illegible] [illegible] [illegible] quod probandi, vel assentiendi causam, et [illegible] [illegible] et [illegible]liter ratam habet, et bonam iudicat, ut [illegible] reflexione [illegible] approbaturus à fortiori [illegible] [illegible] [illegible] vel delusionis. Eadem quod [illegible] [illegible] in [illegible], quia [illegible] [illegible] axioma de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] causam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod propter illam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

solutè sumptum, si temperantiæ, si obedientiæ amet. Cum q. amor unius obiecti materialis contineat, et involvat amorem rationis, et motivi amandi, etiam in abstracto accepti, saltem virtualiter, consequens est, et in amore unius obiecti materialis reliquorum amor involvatur, quæ sub eandem rationem amandi cadunt: q. tum assensus, tum amor unius mysterii fidei est virtualis amor, et assensus omnium.

Atque hinc deducitur, nihil interesse, an propositio fidei, et applicatio revelationis fiat per idem medium credendi, an per diversa media, contra quam Illuntadus dicebat, dicebant et alii apud Suarez d. 1. s. 4. n. 9. Etenim voluntas credendi eadem bonitate cum q omnibus mysteriis æqualiter movetur ad credendum quodlibet: nec enim vult incarnationem ex. gr. credere quia per Ecclesiam proponitur vel per hoc, et illud medium, sed præcise quia Deo loquenti credendum est super omnia: atque adeo non solum credimus super omnia, sed volumus etiam super omnia credere; ita ut [illegible] voluntas præferat authoritatem Dei loquentis quibusvis mediis ipsam etiam fidem proponentibus: q. voluntas non ob hoc vel illud medium propositionis sistitur, sed præcise q. Deo loquenti credendum est, vult credere. Patet autem hinc ratio, cur [illegible] omnia mysteria fidei, [illegible] [illegible]quatè sumptum, et [illegible] credere. q. voluntas attingendi uno mysterio [illegible] voluntas [illegible] reliquis [illegible] propositionis fidei, aliis applicationibus [illegible].

[illegible] quia voluntas non af[illegible] [illegible] authoritati Eccle[illegible] [illegible] proponenti fidem, sed [illegible]

Re-

veram illam; Item q. intellectus ita affixus, praefert q. authoritatem Dei loquentis cuilibet alteri medio, vel authoritati proponenti: haec autem praelatio intellectus, tanta q. erga divinam authoritatis affectio à voluntate in intellectum veniebat; Item q. volens credere obsequium Deo praestat, irreverenter itaque eius authoritatis admissum, si sciri vellet: ergo non authoritate Ecclesiae, vel alio medio, sed authoritate Dei movetur ad volendum: id quod ex eo patet, quod volens credere vult intellectum subjicere authoritati Dei, illam quae, ut dicebamus, praehabere omnibus motivum saltem humanum: ergo motivum voluntati credendi adaequatè omnino est quoad omnia mysteria. Confirmo ad hominem: nam q. 1a veritas revelans est ratio adaequatè omnino quoad omnia mysteria, assensus unius mysterij est identicè assensus reliquorum si per idem medium proponantur. Sed ratio, et bonitas movens ad voluntatem credendi est adaequatè et per omnia omnino, quoad omnia mysteria, omnes q. assensus, ita ut nullam aliam causam, vel saltem rationem diversam admittat: ergo voluntas assentiendi uni mysterio est voluntas similibus assentiendi reliquis tali applicatis.

Ex his aestimandi est [illegible] [illegible] charitati: nam illa videtur petere [illegible] [illegible] charitatis esse per [illegible] [illegible] voluit voluntatem credendi [illegible] vel etiam moveri quae ad [illegible] mysteria [illegible] proponantur.

[illegible] authoritatem Ecclesiae proponentis [illegible] [illegible] [illegible]

nat, atque bene assistentiam Spûs Sancti. Respondemus, tot^q propoṓes fidei fundamentu, atque raõibus meri humanis niti, definiões autem Ecclesiae, et revelaões divinas, quae etiam per propoṓes cognoscitur fidei, et asseritur esse objecta materialia, et pene terminativa propoṓis fidei, ut exposuit e l. 1. c. de crimini Pontificio. Et sane quoad praesens attinet facile transmittitur, voluntatis credendi niti testimonio Ecclesiae, et beneficii assistentiam Spûs Sancti: nam illi sic sumptae adnititur, et exprimit divinae authoritati niti, illam ꝗ humanis cunctis praeferre, illam absolutissime, et rebus virtual.^ter et simpliciter amare; quod nos ostendebamus.

Sed quoniam hoc unum ostium est, vel aditus, per quem error [illegible] [illegible], et expugnari posset, nec sane ita sit evidens, motivum voluntatis credendi esse adaequate omnino oĩbus mysterijs quoquomodo propositis, atque est evidens, motivum adaequatum [illegible] esse assensu fidei ẽẽ per omnia, et undique omnino [illegible] [illegible] cuit aradvertere, eâ etiam diversitate motivorum voluntati admissâ, apte defendi, nec quidquam labefactari [illegible] [illegible] quaestionis, et institutionis causam, quae in eo sita [illegible] [illegible] [illegible] esse uni myst.^o reliquis dissentiri possit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diversitate etiam admissâ motivorum credendi. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ob tam diversitatis [illegible] [illegible] myst. [illegible] [illegible] [illegible] ꝗ raõem, ut [illegible] [illegible] mysteria [illegible] [illegible] dissentire illi n° [illegible]

fidei alterius myst. [illegible]

Ca

Caput 3m.

Varia Corollaria inferuntur.

Infertur 1o, quod in libris de ãnâ, ex duobus bonis aequalibus, et similibus unum amari, et alterum odio haberi, alterum eli-gi, et alium dimitti ab eadem volunt.e n. posse, cum tota boni-tas movens ad unum inveniatur in alio; in quo praeterea nulla ẽẽ potest malitia, in cujus defectu, et sub hac tantum ratione amet bonitas illa, cum utrumque supponatur ẽẽ simile, et aequale omnia. Eadem praeterea ẽ rãõ, ne ex bonis inaequalibus simi-libus, ut 6. aureis et 12. aureis, minus bonum eligi possit, di-misso majori. Cumque haec sequela, praeter adductas eo loci probatões, ex hac etiam praesenti tantorum DD. rãõe aperte se-quatur, haud videmus quo jure nonnulli DD. eã super re adeo graviter stomachati fuerint. Illud autem, quod in ore tertii est, quia solo etm. suo loco explosum ẽ, tantum infra explo-[illegible]

Infertur 2o. n. solum de facto, sed etiam de possibili impossi-bile esse ut eadem vol. repugnantes assensus unius mysterii, et dis-sensus alterius sufficienter propositi; quod tantum, vel nihil, proba-bit [illegible], assensum unius mysterii ẽẽ sim-[illegible] alterius satis propositi. Etenim [illegible] [illegible] circa unum myste-[illegible] [illegible] et amor, sive volun-[illegible] ad amorem finalem [illegible] [illegible]

[illegible]

formalem necessitat.

Infero 4°; virtutem fidei n. solum esse virtutes specifice unam, sed ita unam ee, ut in assensu quolibet reliqui omnes virtual.r continentr. Hanc unitatem fidei tradunt Theologi q. 1. a. 6. et commun.r affirmant. Atque hinc etiam respondetr ad ar. 7. q. 1. ubi inquiritr, an fides creverit decursu temporis? Communis responsio e, solum fidem crevisse quoad majorem explicaonem, non autm alio modo. Idcirco D. Aug.s l. 18. de Civit. Dei c. 47. et serm. 18. de adventu, una, inquit, e fides novi, et veteris testamenti. Hoc autem in isto sensu passim quoque Theologi explicarunt, quatenus .s. fideles semper aliquod mysterium, et praecipuè exstam Dei, atque adventum Christi crediderunt, in quibus tanquam in primis reliqua tacitè, et virtualiter credebant. Successu autem temporibus haec fidei explicao, et ad plura mysteria specialis extensio major fuerit, et haec de re tradita à D. Thoma resolum prosequi n. vacat.

Infertr 5°, quo [illegible] dei possit ee major in uno quam in alio, quod [illegible] q. 5. Quippe fides, ut satis ex dictis constat [illegible] n. admittit magis et minus, posita [illegible] autm materia, ut nuper [illegible] et minus quoad majorem [illegible] extensionem [illegible]: nam virtuali [illegible] Evangelio [illegible] 15. [illegible] maior [illegible] [illegible]

ad substam̃ ñ̃ tollatur oĩs difficultas, atq̃ praecedeatur fũdamẽ scientijs, et religioni humanis, si vere fides est. Unde ñ̃ capio nexus quos imperfectos actus fidei memoratos à Rispaldo quibuscum astendit, posse dissensum adiunione mysterij ēē compossibilem. cum stet quamcumq̃ voluntatis sufficientem ad fidem ēē absolutè efficacem, quamvis haec efficacitas maior, vel minor, ferventior, vel tepidior ēē possit.

Infertur 2.° dissensum adiunione mysterij ēē incompossibilem cum assensu etiam nãalibus, qui simpliciter sit actus fidei divinae, quiq̃ soli Dei testimonialis et authoritati: probavimus n. quod assensus, et dissensus, etiam nãales repugnantes ēē, si eadem servetur, omnimodo sit rão assentiendi, quod eandem vim hẽt quoad assensum nãalem, vel supernãalem. Unde deducis iterum, quod ad [illegible] 2. tractatus, Daemones ñ̃ hẽre veram fidem, nec nãalem [illegible] quae .s. rão Dei nitatur. Sed eos, ut loquitur D. Thõas, [illegible] coactos ex signorum evidentiâ, atque ex perspi[illegible] [illegible] intellectus assensisse rebus fidei.

Infero denium ad [illegible] [illegible] dissensum mysterij sibi propositi dependit [illegible] fidem quia [illegible] illo dissensu intellectus, ut loquitur [illegible] aliquid, et ad [illegible] [illegible] [illegible], quod idem est [illegible] [illegible] dependet ex [illegible]

[illegible]

efficit inseparabile cum habitu; nec demum per oppositionem formalem physicam, et immediatam, cum actus inter, et habitum nulla sit eiusmodi oppositio; quae omnia exacte, et sapienter demonstrat Suarez ea disputatione septima, sectione quarta.

Caput 4.m

Argumenta Contraria Solvuntur.

Ergo 1.o arguitur a paritate Dei, qui ex illis obiectis materialibus, ad quae amanda sua unice bonitate ducitur, alia amat, alia odit; alia creat, et alia etiam similia non creat; quoniam mul[...] hic solet esse sermo aliquorum. Sed his, et similibus alibi a nobis responsum est illo mihi probatissimo D. Thomae principio: Deus non vult hoc propter hoc, sed vult hoc esse propter hoc. Itaque Deus nec sua quidem bonitate alliciente, et obiective movente, quid quam amat, ut alibi late ostendo, sed omnia propter se, idest ad ultimum finem direxit. Cessat ergo in Deo tota nostra probatio [illegible] ta ex ratione, et motivo amandi: secluta enim hac ratione [illegible] manent respectu Dei pure transitiva, in illis quoque aliquid [illegible] saltem individuatio semper amatur: atque adeo non [illegible] [illegible] obiecti sit virtualis amor religiosus, nec [illegible] [illegible] directus in unoquoque obiecto tali [illegible]

[illegible] arguitur ex Rocc. tali [illegible] quae [illegible] [illegible] eadem [illegible] quia vult et [illegible] [illegible]

tendat per odium; indiget q̄ semper sive ad amorē, sive ad odium motivo distincto à suis actibus, et exercitio; saltem directo. Quo sensu in Phiâ traditr, voluntatem amare n̄ posse malum sub sola ratione boni: cumq. oppositis, plures mort[em] quæ undique mala ē, exoptasse, semper Philosophi in ipsâ morte aliquam bonitatē, quâ voluntas moveri posit dictam sanè ad exercitio libertatis quærere student: quæ opera vana foret si sine ullo motivo in obto, precisè quia volemus, moveri possemus ad amandū. Illa ergo câsli: amo quia volo, motivū objectivū ad ipsâ volitione distum n̄ excludit, sed solum significat, nullo alio determinante, vel necessitante ob libertatē meam me determinatū fuisse ad amorē. Quo circa cum plura dicenda possint, atque in confirmaōs adduci, velim quando tn̄ sunt in suum locum.

Ad argumentū 5. in re nrâ velquod Suarez: quamvis libertas voluntatis possit conferre ad volendū formaliter unum obtum, et n̄ aliud, n̄ tn̄ potē [illegible] praevia virtualem inclusionē unius in alio, et consequenter [illegible] separare potest virtualem volitiōs unius à formali volitiōe alterius, quam supponimus [illegible] ex tuâ libertate: id q̄ explicat [illegible] intentionis finis, et electionis mediorū [illegible] [illegible].

Sexto arguit, [illegible] ex nrâ sententiâ, quod [illegible] [illegible] fidei [illegible] libera et meritoria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

assensus immate libera non erunt. Negamus sequelam, tametsi series adhuc do transmitti posset; quia cum mysteria fidei, ut supponimus, vel tum per se, et intra ordinem tradeant, atque unum 1°. et alia denique credenda sint, et ipsorum quoque assensus eadem sit ratio; quo in eodem instanti Trinitatis, et Incarnationis credo, vel eodem imperio, eorum quia assensus credo utrumque, vel duobus distinctis, et concomitanter se habentibus, et alterius modo utrumque assensus, et utrumque imperium est aeque, et immate liberum.

Nec refert quod Trinitatis in instanti etiam ante ceperis credere et Incarnationis; nam imperio instanti ante potest in sequenti libere desistere. Quod si actus etiam liber semel elicitus necessario durat aliquibus instantibus, ut verius existimo, et habito imperio circa unum mysterium in instanti a, occurrat in b aliud credendum mysterium; tunc mittemus imperium circa 2m. mysterium immate liberum non fore: actus tamen ipse credendi immate meritorius erit a priori imperio quod erat amor virtualis circa item 2a. alibi tradita. Quantum autem huic 2°. imperio auferimus libertatis, tantundem rependimus imperio elicito in instanti a: porro autem nostra refert, vel fidei nostrae, an hinc, aut inde mereamur, dummodo tantundem mereamur.

4°. exquirit [illegible] difficultatem moralium, ut iustitiae, castitatis, etc. in quibus cernimus alios obiecta media omitti, aut odio haberi, et alia diligi; nos [illegible] difficultatem, eis ipsis supernaturalibus actibus [illegible] probatis dicti a mo[illegible] [illegible] adhuc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Sed respondemus, longe etiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) admittunt [illegible] [illegible] [illegible], etiam ipsa castitas in [illegible] [illegible] aliis; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ut supponimus ad [illegible] ex eo

quo

provenit, quia gravitas in se considerari nequeat, sed quia gravitas quælibet perniciem proximi et lædendi gravius. At fides nullo patitur gravitatis materiæ.

Atque hinc præterea in virtutibus moralibus, aut circa ipsas gravius peccatis in graviori materia, cæteris etiam paribus. At vero in fide perinde est sive Deo loquente de Trinitate non annuas, sive loquenti de cane Tobiæ; in quo scilicet circa Dei loquentis authoritas pereque contemnitur. Unde consequens est virtutis moralis honestatis, atque bonitatem augeri, atque promoveri ab ipsa materia, nec unam conceptus esse bonitatis et honestatis omnem alterius moralis unius etiam virtutis, sed inadequate divisam multiplicem, atque separabilem: atque adeo non esse cur in amore unius alterius amor claudatur. At, ut nuper dicebamus, ad bonitatem, et honestatis fidei nil confert ipsa materia; ut et iterum ex [illegible] pene tractatu, ac præsertim ex hac disp. constat, honest[illegible] motivum quod omne fidei est unum, simplex, et positum in in[illegible]. Præterea dicere, justitiam quoque in diversas species, com[illegible] distributivam, et legalem dividi, atque de tribus quan[illegible] in omni fere virtute, præter fidem, clarere.

Hinc

[illegible] fidem ex parte subjecti [illegible] dicta quoque præc. ex [illegible] in Theologia admittere magis et minus: atque ideirco circa illam peccari [illegible] adhærentiæ: ab [illegible] alterum intensius [illegible] meneri: aliquem etiam [illegible] magis meritorium [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible]

moralibus, caeteris etiam omnino paribus, facilitate, intensione, etc. in aliis quam aliis majus intra eandem virtutem amplius & multo meretis, et peccati uti constat, pejor quod est occisio quam furtum, pejor pollutio, quam simplex fornicatio, etc. ex quo solo nos discriminis discrimen assignamus, est quod praeter rem nostram honestas, vel inhonestas proveniunt ex parte subjecti, quaeque ad operandum obstinere non movent.

Quinto arguitur paritate charitatis: nam bonitas Dei est motivum omnino ad detestanda peccata tam mortalia, quam venialia, et tamen vulgares praesertim dilectionis actus odij saltem efficax non sunt venialium, quibuscum possunt actus etiam extensibus componitur dilectio Dei: ergo & de motivis omnibus diximus, desque amore, vel odio virtuali unius objecti clauso in amore, vel odio formali alterius rullatenus distinct. Respondeo, peccata esse objecta mortalia odio habenda comparatione bonitati Dei invenienti quatenus illi bonitati opposita sunt sola autem mortalia esse simpliciter opposita, quae videlicet sola pertrahent simpliciter creaturae Deum, ejus amicitiam, et non offensionem venialia vel non nisi secundum quid esse opposita, et offensae [illegible] bonitas Dei, seu Deus super omnia efficaciter amatus [illegible] claudit [illegible] odij peccatorum mortalium: venialium [illegible] nisi [illegible] specialiter atque resolutivis ametur. [illegible] amorem [illegible] quae simpliciter sunt [illegible] claudit, vel [illegible] autem, nisi peculiarem [illegible] [illegible] resolutione claudit [illegible] [illegible], quae secundum quid sunt [illegible].

Denique [illegible] [illegible] quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de pluribus [illegible] in Deo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]

confirmand; accedo ad Augustinum, cuius haud contemnendum testimonium prodit Ripalda ex l. de patientiâ c. 27. ubi loci Aug.s diserte tradit, patientiam, quâ Schismaticus aliquis, ne Christum negaret, poenas, aut mortem subiret esse donum Dei, illiq. profuturam, non quidem, ut fine cap. 26. loquitur, ad regnum caelorum obtinendum, sed ad tolerabilius supplicium in iudicio subeundum; nam supponit Schismaticum illum charitate destitutum esse, si quis (dicens) non habens charitatem, etc.

Nescio autem quo L. reijcit Ripalda, quod dixerit, fidem, et patientiam illam ab Aug.o donum Dei propter gratiam solam externae protectionis, cum ipso longa ê disputatione tract. de grâ, cum Aug.s ad omne opus moraliter bonum videatur gratiam Dei per Christum requirere. Quibus missis tum ille L., tum Ripalda imponunt Aug.o dum [illegible]unt, vel disputant de fide illius Schismatici, cum de fide ne[c] [illegible] dixerit Aug.o, solumq. de patientiâ disputaverit: nos a[utem] [illegible] et omnind. ôei, fatemur ab infideli veram patientiam, aliasq. [illegible] virtutes morales actus elici posse. Praeterea, videndum [illegible] Ripalda [illegible] Aug.o sermonem esse de Schismatico negante [illegible] [illegible] [illegible] et obligatione propositus? quin [illegible] poenam [illegible] nullius eiusmodi peccati illum [illegible] nem tradit, illum extra [illegible] spiritu Ecclesiae [illegible] affectu charitatis, quae [illegible] ad unitatem spûs, et [illegible] poenas, quas Catholica [illegible] alterius autem pecc[ati] [illegible] lea fidem illam Aug.s [illegible]

De Certitudine [illegible] fidei [illegible]

[illegible]

De hac fidei certitudine [illegible] 2. 8. [illegible]

tamen disputationem ad hunc de actu fidei librum, ut eius natura plenius innotesceret non incongrue praescripsimus.

Caput 1.^m

Quanta sit certitudo actus fidei?

Dialectici eruunt dissolvunt, Lugo qui omittit, quoniam priores d. 11. s. 1. et 2. Lugus autem d. 6. effusè disputant de natura, et essentiâ certitudinis, et uterque, quantum assequor, nec certò, nec verè tam certitudinem 2.^â omnium hominum persuasione definimus cum D. Thô in 3. d. 26. q. 2. a. 2. eē firmam adhaesionem intellectus circa verum; quam etiam definitionem Capreolus d. 25. q. unicâ, Banez hîc q. 4. a. 8. Ex nostris Valentia d. 1. q. 4. p. 8. Suarez d. 6. s. 4. n. 6. eodem sensu de certitudine loquuti sunt, eam quoque, quod eodem recidit, explicant à posteriori per vim expulsivam formidinis saltem deliberatae.

Haec certitudinis expositio omnibus illis cognitionibus competit, quas quidem omnes pro certis habentur: nam scientia est cognitio certa [illegible] evidentiae veri moraliter evidentis, ut existentia Romae, ac [illegible] facta, et actus fidei divinae, idque apud omnes: hae autem omnes omnes, et firma adhaesio intellectus [illegible] [illegible] saltem deliberatae formidinis [illegible] [illegible] intelligendi sunt) plane [illegible]

[illegible] omnes sunt etiam circa [illegible] fide di-
[illegible] certitudinis [illegible] [illegible] per
[illegible] [illegible] extra
[illegible] certas
[illegible] [illegible] divinae eam
[illegible] certitudinem [illegible]
[illegible] [illegible] ad

ha

trario: alterum quasi ex obliquo, et minus procedens sequitur ... ē ipsa veritas cognitiōis. Nec id. loco veritatis connexionem cum ob... iecto ponimus in constitutiōe certitudinis, cum adeo sit probabile ... cognitiōes saltem nāales nullam ejusmodi sortiri connexionem, earum... q. exstiturae deficientibus per pōsibile, vel impōsibile obiis; cum ... nemini propterea in mentem venerit cognitiōes scientias nāales q. ... alias n. fore simpl.^r certas: et in sent.^a contraria cuilibet cognitio... vere eam connexionem tribuente, cognitiōes probāles, et causal.^r ... ras certas ēe dixerit nemo.

Quibus constitutis sit 2°. D. Thōe hic q. in ... Suarez, Valentiae, et Banez supra, Lugo supra S. 3. Ripal... de S. Marin 3. Corinth. d. 14. de. 4. et aliorum, communis apud ... fidem, et assensum fidei esse certiorem ōi aliâ virtute in... intellectuali scīe, sapientiâ, intellectus, et.^a contrariam q. Durandus ... sententiam temerariam ēe, asserit Banez; et Valentia, ... sent.^a ē quasi Media Lorca d. 26. et Caietani hic ... fidem ex se, et 2.^m se ēe certiorem scīa, q.^a infallibil... [illegible] n. tū quoad nos, propter imperfectiōem nāam.

[illegible] hanc maiorem certitudinem expli... [illegible] fidei cum obto, atque ita respōa [illegible] certitudinis tribuens fidei, [illegible] nobis (ait sapient... [illegible] nos magis [illegible]

[illegible]

...lem alium hic A. fidei certitudinis non tribuit quam tribuamus omnes
... cuilibet cognitioni vix satis probabili in sententia concedente connexio-
nem cum obiecto quibuslibet veris cognitionibus. Quocirca quivis ve...
...tum facile impugnationes sequemet, aut attactum hanc promovere
...bit ex Dialectica; videri quae potest Anim. supra a n. 66. Quod
... idem A. addit, fidem in hac quaestione comparandam esse cum
scientia abstrahendo ab evidentia scientiae, falsum, et praeter sententiam quae
... tionis iudicio: nam ablata evidentia, aut per rationes praevisa, nihil
certitudinis intelligitur in scientia, cum tota potius certitudo fundetur
in evidentia. Quaestio quae est, an homines scientiam vi evidentiae tam
firmiter veri sibi adhaererent, atque habent fidem veri creditae, et
... quae prius, si posset, dubitaturus esset? Nos quae hoc sensu etc. com-
munem fidelium, et Theologorum sententiam asserimus, certiorem esse
... fidem quam scientiam.

Hanc solutionem memorati AA. ostendunt
... perspicuis SS. testimoniis et Scripturae: ex quibus pauca libet ...
... habemus firmiorem propheticum sermonem 2. Petri 1, et Luca[e]
...: Caelum, et terra transibunt: verba autem mea non praeteribunt
...t, facilius universa natura, scientiarum quae fundamentum, ... omnia
...m ibunt, quam evangelica veritas [illegible]
... 7. Confess. c. 10. Facilius (inquit) dubitarem vivere me quam
vera quae audivi. Chrysostomus [illegible] Argu-
...m non apparentium, id est, [illegible] certitudinem de illis
... habens, quam de illis quae videmus. [illegible] ad Corinth.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Pro

Probatio communis a ratione est, quod fides infallibilius m[illegible]
dinem habeat, quam scientia, cum magis repugnet Deum fallere, [illegible]
falli, quam falli humanam rationem, vel scientiam, cum alterum sit o[illegible]
nino impossibile, ut supponimus; alterum autem contingens, saltem [illegible]
in particularibus. Sed non bene (inquit Arriaga); et solutio est, quod [illegible]
licet magis repugnet Deum falli, quam scientiam; non tamen fidei id ma[illegible]
gis repugnat, quam scientiae; cum revelatio re ipsa non existenti, sed ex[illegible]
timatae, et apparenti nisi etiam illa queat, atque ita falli, quin [illegible]
Deus fallat, aut fallatur eo sensu quo falluntur scientiae. Atque hinc q[illegible]
nam cum Lugo capessit communis probationis defensorem sed partim [illegible]
alio dilabentem, ad nobiliorem scilicet radicem, ex qua fidei falsitas repug[illegible]
nat prae scientia. Quod tamen nihil refert: nam si tanta, et aeque [illegible]
[illegible] et repugnantia in scientia, nobilitas radicis, aut excellentia, nobi[illegible]
[illegible] quidem certitudinem faciet, non autem maiorem: nec enim [illegible]
[illegible] maior est quam lignea eo quod sit nobilior. Ana[illegible]
[illegible] est independenter ad ipsius ad falsitatem repugnantiam, vel cum dexi[illegible]
[illegible], rem istam definiendam esse.

Ad intrinsecum ergo reddeo, [illegible]
[illegible] intrinseco. Obiectum formale, et medium scientiarum m[illegible]
[illegible] et appareat nobis evidens, nec mensura [illegible]
[illegible] evidentiae, in qua medium illud [illegible]
[illegible] evidentibus si nobis non evidenter, se[illegible]
[illegible] probabilem. [illegible]
[illegible] moraliter [illegible]
[illegible]

ta merita eius 2^m se: q. medij fidei quatenus illi nitimur in-
fallibilius ẽ quam medium sciaij, quatenus illi nitimur. Con-
sequentia ẽ evidens: nam, ut dictum est, medio sciaij nitimur,
quatenus nobis ẽ evidens: vbo autem Dei, et medio fidei n̄ nisi 2^m
merita eius in se: at patet, infallibilius, et certius ẽ, Deum n̄
falli, nec fallere, quam evidentiam nram n̄ falli, nec fallere, cum
1^m sit pronus impotentiae, n̄ autem 2^m. Sed omnis cognitio eo excessu certi-
tudinis oẽm aliam superat, quo motivu eius quatenus tale superat
in infallibilitate motivu, et medij aliaij quatenus tale: fides ergo
n̄ solum superat certitudine sciae, sed omni illo excessu eas supe-
rat necesse ẽ, quo veritas divina, eiusq infallibilitas excedit eq
humanam evidentiam tertii illusoriam, atq fallacem.

Unde patet q
rq instituendu n̄ ee 1.rio inter fidem, et sciam ut res ita
q facte, nec inter motiva illarum 2^m se, et matal. accepta: nec
tam infallibile est (ut dicemus) totum ee manus sciae quat...
Deum non fallere, nec falli; sed inter motiva illa quat...
et quatenus illis nititur scia, vel fides. Sic institut...
longe infallibilius ee medij fidei.

...mariis pia, dialecticam illaq augm...
traditeram, videlt ...
pia. Rao et hec pia ...
fallibilius ẽ

utramque n. fallere, quam alterutram: sed 2.º verisimilius ex credibilis evidentiis neutram fallere, seu fallacem esse: assensus autem dirimeretur utrique quia unus solum ex illis veritatis particeps. Q. magis stringens est, et facilius scientiae falsam esse, quam assensus priores: atque adeo majores adhaesionis merentur prima quia scientia, data optione prius esset illa neganda, quam prima. In-

fidelem infert 2.º, scientias subalternantes subalternatis [illegible] certiores esse, atque metaphysicam, cuius scientiae sere omnes naturales [illegible] tenere 1.m locum: atque adeo omnia prima, quo simpliciora et pauciori[bus] ad sui veritatis indigentia, semper esse certiora. At Theologia autem, quae [illegible] fidei nititur omnes scientias naturales [illegible] [illegible]. Quorum omnium ratio ex dictis facile petitur.

Jam autem ad oppo-

[illegible] illam [illegible] de fide nitenti revelatione apparenti nec [illegible] nitenti, fatemur libenter possibilem esse, et n. semel dari e [illegible] apparentis fidem. Addimus id, ad hoc etiam existim[illegible] [illegible] fide separari scientias quoad adhaesionis [illegible] [illegible] [illegible] non sit, et in ipsa etiam adhaesione [illegible] [illegible] [illegible]. Et instamus argumentis in [illegible] [illegible] minus majoris adhaesionis esse ad [illegible] quam [illegible] negare potest. [illegible] a scientia [illegible] [illegible] medijs existim[illegible] [illegible] rationis [illegible]

[illegible]

scientiam eo deduxit, quod aliquid sit per se notum, idest, quod evidens appareat humanae rationi. Ultima autem quasi probatio fidei est, quod Deus dixerit: ergo ad infallibilius medium fides, quam scientia resolvitur.

Opponit Durandus nil certius esse posse, quam quod totum sit maius sua parte: hoc autem assequimur per lumen rationis, et lumen principiorum: ergo etc. Sed negamus assumptum ex dictis. Sed replicas: nihil eo certius esse, quod pars non sit minor toto; quod si respondeas, alia quam alia, magis repugnare, implicantius esse Deum non existere, aut fallere, quam totum non esse maius sua parte; licet id quoque modo explicent à Conink, et alii; ipse tamen existimo falsum: nam repugnantia, veritas, aequalitas, et similia consistunt in indivisibili; atque adeo humanorum, et divinorum par est ratio in illis; nec enim cognitio divina de existentia Petri verior est, quam mea: nec Pater aeternus magis aequalis Filio, quam tres tribus, vel bis duo quatuor. Vulgare autem illud, de pluribus titulis necessitatis, aut non repugnantiae, qui [illegible] aliquorum pluribus in rebus aptum esse solet, facit quidem [illegible] alterum altero magis repugnare, magis necessarium [illegible] quod est cum addito, scilicet extensive, non autem [illegible].

Respondeo ergo [illegible] illud: totum est maius sua parte [illegible] et infallibile à nobis iudicari [illegible] Deum [illegible] vel Deum non fallere, in modo tamen iudicandi [illegible] mentis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est [illegible] infallibilitas, quam [illegible] cum hoc [illegible] nec possit [illegible] [illegible] [illegible]

rem, Deum revelasse, totum esse aequale parti, vel physicae praedetermioi libertatem n̄ laedere, possem, ac deberem, deposito 1.o iudicio, ea credere; quod sanè difficilius n̄ esset, quam credere trinitatem. Quae satis in probatiōe n̄ra explicata sunt, atque ex his similes aliae obiectiones dissolvuntur.

Adversus n̄ram probaōem, et sententiam cōis opponit praeterea Ripalda maiorem illam adhaesionem, et vim depulsivam formidinis ēē exēram actui fidei, et ab imperio voluntati n̄ solum detrahi sed etiam finaliter provenientem, ut ipse statuerat. Sed nos oppositum statuimus, et dicimus n̄ solum à volunt.e sed etiam ab intellectu praeferri medij fidei sibi, et medijs scientiae; nec per consequens ēē exēam adhaesionem illam, quia à voluntate imperatur, quod intellectus eā adhaesione ex praelatione [illegible] Dei.

Sed replicat; si ea adhaesio intrinseca esset actui fidei, n̄ minus cum illo fore impossibilem inculpatum et [illegible] formidinem, quam deliberatam et culpabilem; quemadmodum tam ē impossibilis assensus fidei cum dissensu [illegible] quam deliberato. Verum invice [illegible] quaero [illegible] [illegible] actum fidei impossibilem cum dissensu etiam [illegible] [illegible], et indeliberato, et simul. cum formidine [illegible] [illegible] [illegible] ea impossibilitas [illegible] [illegible] [illegible] ēē, [illegible] [illegible] formidinis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

quod

quod tn̄ non probat, adhaesionem ad dubitelem esse actioni et
dubitelum voluntati exercam.* Quod vero supponere videtur Ar- * Lege prop. 21. damn. ab Inoc. XI.
galda, etiam in parte intellectiva formidinem occurrere, eas
quae cum actu fidei re ipsa existenti esse compossibiles, omnino negamus, et
implicatorias arbitramur. Ad has formidines explicandas accommoda-
tum exemplum profert Comink a quercitate arboris etiam longitudine su-
perantis; quae tn̄, etsi terrae maioribus affixa radicibus, frustra
patitur aeris violentias: quae similia.

Denique arguit Arpalda: quod recta
actui fidei maioris illam adhaesione, et firmitudine, tn̄ excessu ad
ad Scientiam satis compensari per probabilitatem, vel potentiam antecedentem
dubitandi, et etiam dissentiendi, quae cum est compossibilis fides, et non
Scientia, quae longe gravioris ponderis est quoad intellectum adhae-
sionis cum obiecto. Sed obiectionem plane miramur. Si excessus
in adhaesione ipsa, si adhaesio re ipsa est maior, qua ratione dubitet
illam potentiam antecedentem longe gravioris esse ponderis quoad adhaesio-
nem. An minus amat qui liberae amat, eo praecise titulo quia ha-
bet potentiam non amandi? Si virtus potentia non adhaerendi longe gra-
vioris ponderis quoad adhaesionem, quam ipsa adhaesio, dicemus
ipso fidelem longe amplius non adhaerere, quam adhaerere, non
[illegible] non assentire, quam assentire, quia potentiam habet antecedentem
non assentiendi.

Hic satis constat, quantum excedunt [illegible]
humanas quae omnia a fide divina [illegible]. Sic [illegible]
D. Thomas, [illegible] minorem
esse; hinc videlicet [illegible]
intelligentiae [illegible] quam Scien-
tia, [illegible] et quia
[illegible]

dines indesideratas, haereticas etiam diversas, scit accedunt sci-
entiae. Verum sapientissime monitum reliquit D. Thomas, hanc cer-
titudinem esse 2m. quid talem; certitudinem autem vel incerti-
tudinem ex objecto esse simpliciter talem.

Disputant Theologi, an fides sit etiam certior, quam scientiae supernaturales, et super infusae, quaeque nulli revelato adnituntur? Respondeo, rem hanc esse dubiam: nam non repugnat evidentiam aliquam superioris ordinis in evidentiae talem esse, quae vel in nullo falli possit, ut est evidentia illa, qua Deus omnia nuda, et aperta sine erroris periculo in conspectu habet; vel quoad aliqua objecta, veritati eam evidentiam tribuenti correspondentia: atque hujus generis evidentia beatos, beatamque scientiam gaudere, et omnibus in aperto. Unde visio beata tam certa est atque fides certitudine simpliciter tali, et illam superat altera illa certitudine 2m. quid. Consultum etiam est, ut de scientia infusa Christi, quae nulli revelato nititur, idem sentiamus; cum praeterea probatior Theolo[illegible] Christum in nulla re se fallere aut falli potuisse [illegible] Christo notissimus. De scientiis infusis aliorum quod [illegible] Video, hac circa plura [illegible] supernaturales esse, atque adeo nullo [illegible] de earum supernaturalitate [illegible] praediti sunt, vel [illegible] certitudine eos discernere [illegible]

[illegible]

Deducitur [illegible] fides [illegible]
[illegible]

In

Index
Omnium Disputationum, et Sectionum, quæ in hoc Tractatu de Divinâ Fide continentur.

Prologus. Folio 1.

Liber 1.us

De Obiecto Fidei divinæ. fol. 2.

Disputatio 1.a De obiecto formali fidei. Ibid.

Caput 1.m Reijciuntur Sent.æ negantes fidei omne obiectum formale. Ibid.

Caput 2.m Reijciuntur sent.æ, quæ ad authoritatem humanam Ecclesiæ, humanam vel aliud, atque fallibile, sive ex parte, sive ex toto fidem nostram tanquam ad obiectum formale revocant. fol. 4.

Caput 3.m Veritas 1.a revelans e obiectum formale adæquatum fidei. fol. 8.

Caput 4.m Obijcitur, authoritatem, saltem infallibilem Ecclesiæ esse obiectum formale fidei, fol. 9.

Caput 5.m Obijcitur: Post I. credita mysteria, revelatione [illegible] motivo opus non esse ad religiosum assensum. fol. 12.

Caput 6.m Obijcitur. Alia etiam divina [illegible] præter veritatem 1.am movere ad fidem. fol. 15.

Caput 7.m Religio [illegible] [illegible] fol. 16.

Disputatio 2.a [illegible] fol. 17.

Caput 1.m [illegible]

Caput 2.m [illegible] fol. 20.

Ca

Caput 3um. Qualiter veritas 1a. per fidem attingatur? vera sententia. fol. 23.
Caput 4um. Nonnulla noto ad resolutionem fidei. fol. 24.
Caput 5um. Fidem breviter resolvo in praesenti. fol. 25.
Caput 6um. Difficilis nodus de mutua prioritate revelationis Dei, item de petitione principii. fol. 26.

Disputatio 3a. Quae sit illa 1a. veritas? quae illa revelatio, et verbum Dei, in quae fidem resolvimus. Ubi de translationibus, et versionibus Bibliis. fol. 30.
Caput 1um Quae 1a. veritas sit illa quae constituit obiectum formale fidei? Ibid.
Caput 2um. Quae sit revelatio actualis, quae constituit obiectum formale fidei? fol. 31.
Caput 3um An Deus ut infundens habitum fidei sit revelans, compleat ne revelationes? fol. 33.
Caput 4um. An Deus ut auxilians sit revelans? constituat ne obiectum formale fidei? fol. 34.
Caput 5um Quadruplex sit revelatio, et verbum Dei? fol. 35.
Caput 6um. Gravis difficultas emergens ex hactenus dictis de translationibus Bibliis. fol. 36.

Disputatio 4a. An fides possit subesse falsum? id est an Deus vel per se, vel per alium, fallere possit? fol. 39.
Caput 1um Haereticorum, et theologorum placita, ac rerum [illegible] [illegible]
Caput 2um. Deum [illegible] mendacium aut falsum dicere [illegible] fol. 40.
Caput 3um [illegible] 42.
Caput 4um [illegible] 43.

Caput 5.m An Deus miracula facere possit in confirmationem doctrinae falsae? fol. 46.

Disputatio 5.a De obiecto formali, et materiali fidei: an possit esse visum, vel scitum? fol. 52.

Caput 1.m Utrum idem obiectum esse visum, vel scitum, et simul fide creditum. fol. eodem.

Caput 2.m Aliae rationes breviter proponuntur. fol. 54.

Caput 3.m Argumenta contraria solvuntur. Ubi an obscuritas sit essentialis ad fidem ex parte obiecti, vel ex parte subiecti? fol. 56.

Caput 4.m An obiectum formale, seu medium fidei possit esse scitum vel visum per ipsam fidem? fol. 59.

Caput 5.m An medium fidei possit esse scitum, vel visum saltem aliunde? Ubi an evidentia revelationis inferat evidentiam rei creditae? fol. 61.

Liber 2.us

De Propositione Fidei. fol. 63.

Disputatio 1.a An praeter verbum Dei traditione et scriptura contentum sit aliqua viva, visibilis, et infallibilis authoritas, quae fidem credendorum proponat fidelibus [illegible] Divinae? Ibid.

Caput 1.m Cuiusmodi authoritatem [illegible] nec illi adversari. fol. 64.

Caput 2.m Cuiusmodi authoritatem in Ecclesia [illegible] fol. 65.

Caput 3.m Cuiusmodi authoritatem [illegible] Ecclesia probatur [illegible] fol. 66.

Caput 4.m [illegible] fol. 68.

Disputatio [illegible] quam ad [illegible] [illegible] fide esse [illegible]

torum Pontificatu. fol. 70.

Caput 1.m Mattionis sentia, et nova confirmaão. Ibid.

Caput 2.m Adversariorum argumenta proponuntur. fol. 73.

Caput 3.m Infertur, Pontificatum cuiusque in particulari Romani Pontificis eê de fide. Ubi Ad. sent.e fol. 75.

Caput 4.m Argumentorum solutiõe confirmatur nostra sent.a Ubi an antecedentia, et consequentia fidei sint de fide? fol. 76.

Disputatio 3.a De Propositione ipsâ, et applicaôe fidei divinae. fol. 80.

Caput 1.m Nonnulla de evideâ credibilitatis fidei nrâe praemittuntur. Ibid.

Caput 2.m An haec evideâ credibilitatis fidei nâaria sit, ut fides sufficienter proponatur universis credituris? fol. 83.

Caput 3.m An et sufficiens sit verum fidei proposõ consequuntur evidentia, et certitudo moralis earumdem, saltem in gen.e? fo. 85.

Caput 4.m Contra evideâm moralem fidei, vel verum fidei argumentum praesertim ex libertate fidei. fol. 88.

Liber 3.s

De Actu fidei. fol. 92.

Disputatio 1.a Quid, et quotuplex sit actus fidei? [illegible] [illegible]

Caput 1.m [illegible] actus fidei, vel credere? Ibid.

Caput 2.m Quotuplex sit [illegible] fidei, vel credere? fol. 94.

Disputatio [illegible], et applicaôe cuiuslibet actus fidei [illegible]. Ubi de [illegible] [illegible] fol. 95.

Caput 1.m [illegible] fol. 96.

Caput 2.m [illegible] fidei ex ratione [illegible] 97.

Ca-

Caput 3.m Varia Corollaria inferuntur. fol. 101.
Caput 4.m Argumenta adversa solvuntur. fol. 103.
Disputatio 3.a De certitudine actus fidei: ex quâ deducimus repugnare quod ille fiat per discursum. fol. 106.
Caput 1.m Quanta sit certitudo actus fidei? fol. 106.
Caput 2.m Deducitur repugnare quod actus fidei eliciatur per discursum. folio ultimo, sive 110.